Η ΓΥΦΤΟΠΟΥΛΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΝ ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ ΤΗΣ Κ^ΑΣ COLOMB

[Συνέχεια· ἴδε σελίδα 145]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΑ'

ΟΝΕΙΡΑ ΦΙΛΟΔΟΞΙΑΣ.—ΕΙΣ ΤΑΣ ΧΕΙΡΑΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.—ΤΗΞΙΣ ΤΩΝ ΧΙΟΝΩΝ ΚΑΙ ΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑΙ ΑΥΤΗΣ.

Ἐνῷ ἡ Μαριὰ διῆγε τὸν βίον της ὑπηρετοῦσα μετ' ἀφοσιώσεως τὸν ἀγροφύλακα καὶ τὴν ἀσθενῆ μητέρα του, ἡ κυρὰ Ἀνασάσαινα ἐπεδίωκε τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν φιλοδόξων σχεδίων της. Εἶχε μεγάλην ἰδέαν περὶ τῆς ἐπιδεξιότητός της, ἡ μυλωθρός. Τί τάχα! μικρὸν κατόρθωμα ἦτο ὅτι μετέπεισε τὸν Ἰωσὴφ νὰ νυμφευθῇ τὴν Εὐμορφίαν! Ἐὰν τίς τῇ ἔλεγεν ὅτι τὸ κατόρθωμα δὲν ἦτο ἰδικόν της ἀλλὰ τῆς Μαριᾶς, πολὺ θὰ τὴν ἐξέπληττε.

Τώρα ἔπρεπε νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ μέγα της σχέδιον· εἶχε τὴν Εὐμορφίαν, εἶχε τὴν προῖκά της· τί της ἔλειπεν ἀκόμη; ὁ μεγάλος μύλος τοῦ Χατζῆ. Ἡ ἀπόκτησίς του ὅμως δὲν ἦτο εὔκολον πρᾶγμα, διότι ὁ Ἰωσὴφ δὲν εἶχε καμμίαν φιλοδοξίαν, προετίμα νὰ ἐπισκευάσῃ τὸν πατρικόν τον μύλον καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς μικρὰς ἐργασίας εἰς τὰς ὁποίας εἶχε συνηθίσῃ, παρὰ νὰ ριψοκινδυνεύσῃ τὴν περιουσίαν του εἰς μεγάλας ἐπιχειρήσεις. Βλέπουσα λοιπὸν ἡ μυλωθρὸς ὅτι μὲ αὐτὸν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ κάμῃ τίποτε, ἀπετάθη πρὸς τὴν Εὐμορφίαν τὴν ὁποίαν εὐκόλως ἠδύνατο νὰ σύρῃ κατ' ἀρέσκειαν. Ἡ Εὐμορφία ἦτο σὺν ὀλίγον ματαιόδοξος καὶ ἐλαφρόνους, ἠγνόει δὲ καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ χρήματος. Ἐν τῇ ἀπειρίᾳ της ἐπίστευσε τοὺς λόγους τῆς πενθερᾶς της καὶ συνήνωσε μετ' αὐτῆς τὰς προσπαθείας της ὅπως ἐκβιάσωσι τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Ἰωσήφ. Καθ' ὃν χρόνον οὗτος εἰργάζετο ἐν τῷ μύλῳ, αὗται αἱ δύο περὶ οὐδενὸς ἄλλου ὡμίλουν ἢ περὶ τῶν σχεδίων των. Λαμπρὰ ἐπιχείρησις! ἀντὶ πινακίου φακῆς θὰ ἠγόραζον τὸν χαλασμένον μύλον καὶ ὅλον τὸ τριγύρω οἰκόπεδον· οἱ τοῖχοι του ἦσαν στερεοί, μόνον τὸ

« ΠΡΟΣΕΦΕΡΕ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΡ ΠΕΤΡΟΝ » (Σελ. 164)

ἐσωτερικόν καὶ ἡ στέγη θὰ εἶχον ἀνάγκην ἐπισκευῆς· καὶ τί εὐρυχωρία! θὰ εἰμποροῦσαν νὰ τοποθετήσουν πολλὰς μυλόπετρας καὶ νὰ κάμουν μεγάλας ἐργασίας. Ὁ Ἰωσὴφ δὲν ἦτο ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι βαρύνονται τὴν ἐργασίαν καὶ θὰ τα ἐκατάφερνε καλὰ πάντοτε. Θὰ ἐκέρδιζον πολλὰ χρήματα· εἰς διάστημα δέκα ἐτῶν θὰ ἀπέκτων καλὴν περιουσίαν καὶ διὰ νὰ την αὐξήσουν θὰ ἤρκει νὰ μεγαλώσουν ἀκόμη τὸν μύλον. Πρὸς τοῦτο θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ μεταβάλουν καὶ μέρος τῆς κατοικίας εἰς μύλον, ἀλλὰ τί τους ἔμελε! μήπως δὲν θὰ εἶχον ἀρκετὰ χρήματα νὰ κτίσουν πλησίον τοῦ μύλου νέαν οἰκίαν ὡραίαν καὶ μεγάλην ἡ ὁποία νὰ ὁμοιάζῃ μὲ ἀρχοντόσπιτον! Καὶ οἱ γαλανοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς Εὐμορφίας ἐσπινθηροβόλουν ἐξ ἀλαζονείας.

Ἐπὶ τέλους κατώρθωσε νὰ πείσῃ τὸν Ἰωσὴφ ὅπως τὴν ἡμέραν τῆς βαπτίσεως τοῦ πρώτου τέκνου των ἀγοράσῃ τὸν μύλον τοῦ Χατζῆ. Ἡ κυρὰ Ἀναστάσαινα ἐπηδοῦσε ἀπὸ τὴν χαράν της. «Ἂν θέλῃ ὁ Θεός, συμπέθερε, νὰ ζήσῃ τὸ ἐγγονάκι σου, θὰ εἶνε μίαν ἡμέραν ὁ μεγαλείτερος μυλωνᾶς τοῦ χωριοῦ!» εἶπε πρὸς τὸν κῦρ Πέτρον καθημένη πλησίον του κατὰ τὸ γεῦμα, τὸ ὁποῖον ἐδίδετο ἐν τῷ μύλῳ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς βαπτίσεως. Ἡ κυρὰ Μαρία δὲν παρευρίσκετο εἰς τὸ γεῦμα τοῦτο, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐγερθῇ τῆς κλίνης· ἀλλ' οὔτε ἡ Γυφτοπούλα προσῆλθε, διότι ἡ κυρὰ Μαρία δὲν εἰμποροῦσε νὰ κάμῃ χωρὶς αὐτήν.

Εὐθὺς τὴν ἐπαύριον μετέβησαν εἰς τὸ συμβολαιογραφεῖον καὶ ἐκεῖ, ἅμα τῇ ὑπογραφῇ τοῦ συμβολαίου τῆς ἀγοραπωλησίας, ἐμέτρησαν ὁλόκληρον τὸ τίμημα τοῦ νέου κτήματος καὶ ἀμέσως ἔφεραν ἐργάτας διὰ τὴν ἐπισκευήν. Ἀλλὰ ἠναγκάσθησαν νὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι οἱ τοῖχοι δὲν ἦσαν στεροί, καὶ ὅτι δὲν θὰ ἔμενον μεγάλα πράγματα μετὰ τὴν κατάρριψιν τῶν σεσαθρωμένων μερῶν, μάλιστα ἀνεγνώρισαν ὅτι ἦτο προτιμώτερον νὰ κρημνισθῶσι καθ' ὁλοκληρίαν οἱ τοῖχοι καὶ νὰ ἀνεγερθῶσιν ἐκ θεμελίων, καὶ οὕτως ἀπεδείχθη ὅτι τὸ κτῆμα ἐπληρώθη κάπως ἀκριβά. Ἐπῆλθεν ὁ χειμὼν καὶ ἕνεκα τῶν πολλῶν βροχῶν αἱ ἐργασίαι διεκόπησαν· ἐπανελήφθησαν δὲ μετὰ ὀραστηριότητος τὸ προσεχὲς ἔαρ· ἀλλὰ μεθ' ὅσης ὀπουδῆς καὶ ἂν προέβαινεν ἡ ἐργασία ὁ νέος μύλος ἐπὶ πολὺν ἀκόμη χρόνον δὲν θὰ ἦτο εἰς κατάστασιν νὰ ἀλέσῃ σῖτον, οὔτε νὰ κατοικηθῇ. Τότε ἡ κυρὰ Ἀναστάσαινα προέτεινε νὰ κτισθῇ ἀμέσως χωριστὰ ἀπὸ τὸν μύλον ἡ οἰκία, ἥτις κατὰ τὰ ἀρχικά της σχέδια θὰ ἐκτίζετο βραδύτερον ὅταν θὰ ἀπέκτων περιουσίαν. Ὁ Ἰωσὴφ ἀντέταξε μετὰ δειλίας ἀντιρρήσεις τινάς, τὰς ὁποίας αἱ δύο γυναῖκες οὐδόλως ἔλαβον ὑπ' ὄψιν. Αὐτὸ ἦτο τὸ μέγα ἐλάττωμα τοῦ ἀγαθοῦ Ἰωσήφ, ὅτι δὲν εἴξευρε νὰ διευθύνῃ τὰ τοῦ οἴκου του.

Διὰ νὰ μὴ μακρυγορῶμεν, ἡ σύγχρονος ἀνέγερσις τῆς οἰκίας καὶ τοῦ μύλου ἤρξατο, καὶ ἐπειδὴ ἡ προῖξ τῆς Εὐμορφίας δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τόσας δαπάνας ἠναγκάσθησαν νὰ δανεισθῶσι χρήματα. Δὲν εἶνε δύσκολον νὰ εὑρεθῶσι τοκογλύφοι, πρόθυμοι νὰ δανείσωσιν, ἐπὶ μεγάλῳ τόκῳ, χρήματα πρὸς ἀνθρώπους ἔχοντας κτηματικὴν περιουσίαν. Ἑβραῖός τις τοκογλύφος προσέφερε τὸ ἀναγκαιοῦν δάνειον, ἐπὶ ὑποθήκῃ τοῦ κτήματος. Δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ λάβῃ ὀπίσω ταχέως τὸ κεφάλαιόν του· ἐγνώριζεν, ἔλεγεν, ὅτι οἱ ὀφειλέται του ἦσαν τίμιοι ἄνθρωποι, καὶ ἦτο βέβαιος ὅτι μὲ τὸν νέον μύλον των θὰ ἐκέρδιζον πολλά.

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ τόκοι ἔτρεχον καὶ ἡ πληρωμή αὐτῶν ἐγίνετο μετὰ μεγάλων στενοχωριῶν, καθόσον μάλιστα μετὰ τὸ πρῶτον τέκνον, τὸν μικρὸν Πέτρον, ἐγεννήθη καὶ δεύτερον, ὁ Ἀναστάσης καὶ τρίτον, ἡ Ἑλένη. Ὁ Ἰωσὴφ εἰργάζετο ὅσον ἠδύνατο, δὲν ἦτο ὅμως δυνατὸν καὶ νὰ ἀλέθῃ περισσότερον σῖτον παρ' ὅσον τῷ ἔφερον, καὶ ἤρχισε νὰ σκέπτεται ἂν θὰ ηὔξανεν ἡ πελατεία του βραδύτερον ὅτε θὰ εἶχε τοὺς πολλοὺς μύλους. Ἡ Εὐμορφία οὔτε ἐγέλα, οὔτε ἐτραγῴδει πλέον· ἔπαυσε δὲ καὶ νὰ πηγαίνῃ εἰς τὰς πανηγύρεις νὰ χορεύῃ, διότι εἶχε νὰ περιποιῆται τὰ τέκνα της. Αὐτὴν μόνον τὴν ἐργασίαν ἔκαμνεν ἐν τῇ οἰκίᾳ, διότι περὶ τῶν ἄλλων ὅλων ἐφρόντιζεν ἡ πενθερά της, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἐργασία δὲν ἦτο ὀλίγη διὰ τὴν Εὐμορφίαν.

Ἀφ' ὅτου ἐγεννήθη ὁ δεύτερος υἱός της, πολὺ συχνὰ ἤρχετο ἡ Γυφτοπούλα καὶ τὴν ἐβοήθει, καὶ τὴν ἐνεθάρρυνεν. Ἡ ταλαίπωρος κυρὰ Μαρία εἶχεν ἀποθάνῃ καὶ ἡ Γυφτοπούλα μετὰ κατανύξεως ἀνεμιμνήσκετο πάντοτε ὅτι αἱ τελευταῖαι λέξεις τὰς ὁποίας τῇ εἶπεν ἐκπνέουσα

ἦσαν: «Σ' εὐχαριστῶ, κόρη μου!» Μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἀληθῶς τῇ ἤξιζε, τὴν ἐκάλει τώρα ἐκ συνηθείας ὁ κῦρ Πέτρος, ὡς νὰ ἦτο πράγματι πατήρ της, διότι τὴν ἠγάπα ὅσον σχεδὸν καὶ τὴν Εὐμορφίαν.

Ἐπὶ τέλους ὁ νέος μύλος ἀπεπερατώθη καὶ ἦτο ἕτοιμος νὰ ἀλέσῃ, ἤρκει μόνον νὰ ἔφερον σῖτον.

Ἀπεφάσισαν δὲ νὰ κατοικήσουν προσωρινῶς εἰς τὸν μύλον καὶ διότι ἡ οἰκία δὲν ἦτο εἰσέτι ἑτοίμη καὶ διότι ἔκριναν, ὅτι οὕτως εὐκολώτερον θὰ ἐσυνείθιζεν ὁ κόσμος νὰ ἔρχεται εἰς τὸν μύλον των. Μετῴκησαν λοιπὸν καὶ ἐγκατεστάθησαν ὅσον ἠδυνήθησαν ἀνετώτερον εἰς τὰς κενὰς σιταποθήκας, ὁ δὲ Ἰωσὴφ ἤρχισεν ἀμέσως τὴν ἐργασίαν. Ἡ μήτηρ του καὶ ἡ σύζυγός του εὑρίσκοντο ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ἰσόγειον αἴθουσαν ὅπου ὑπεδέχοντο τοὺς πελάτας καὶ συνεννοοῦντο μετ' αὐτῶν· διὰ νὰ τας ἀπαλλάξῃ δὲ ἡ Μαριὰ ἀπὸ τὰς ἐνοχλήσεις τοῦ μικροῦ Πέτρου ὁ ὁποῖος ἦτο ἀνήσυχον παιδίον, καὶ εἶχεν ἀνάγκην διαρκοῦς ἐπιβλέψεως ἀνέλαβε τὴν περὶ αὐτοῦ φροντίδα. Ὁ ἀδελφός του, ὁ Ἀναστάσης, ἦτο ὀλιγώτερον ταραξίας· περιεπάτει μὲν ἀρκετὰ καλὰ μόνος του ἀλλὰ δὲν ἦτο ἀκόμη ἱκανὸς νὰ ἀναβαίνῃ εἰς μέρη ἀπὸ τῶν ὁποίων θὰ ἦτο κίνδυνος νὰ πέσῃ, ἡ δὲ Ἑλένη εὑρίσκετο πάντοτε εἰς τὴν κούνιαν της ἢ εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς μητρός της.

Παρῆλθον δύο μῆνες. Ἡ νέα οἰκία εἶχεν ἤδη στεγασθῇ, οἱ ξυλουργοὶ ὀλίγην εἶχον ἀκόμη ἐργασίαν, καὶ ἐπειδὴ ἦτο Ἰούνιος καὶ ὁ ἥλιος ἦτο πολὺ θερμός, οἱ χρωματισμοὶ θὰ ἐξηραίνοντο γρήγορα. Ὁ Ἰωσὴφ βλέπων ὅτι ὁ μύλος δὲν ἐπρόφθανε νὰ ἀνασάνῃ ἀπὸ τὴν ἐργασίαν, ἀνέκτησε τὸ θάρρος του καὶ ἦτο φαιδρότατος. Ἡ κυρὰ Ἀναστάσαινα ἐθριάμβευεν, ἡ δὲ Εὐμορφία ὁσάκις ἐπεσκέπτετο τὴν κυρίαν Ἀσκληπιάδου ἐξήταζε μετὰ προσοχῆς τὰ ἐπιπλά της διὰ νὰ ἀγοράσῃ ὅμοια, ὅταν θὰ ἐξώφλουν τὸ πρὸς τὸν Ἑβραῖον χρέος των.

Κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ὁ ἐγκαταλειφθεὶς πατρικὸς μύλος ἐκαλύπτετο ὑπὸ βρύων καὶ ἀγρίων χόρτων, ἐπροξένει δὲ τὴν ἐντύπωσιν γέροντος ὑπηρέτου ἐγκαταλελειμμένου ὅστις διὰ τῆς ἀθλιότητός του μαρτυρεῖ τὴν ἀχαριστίαν τῶν κυρίων του καὶ φαίνεται λέγων καθ' ἑαυτόν: «Καὶ ὅμως ἐγὼ ἐδούλευσα δι' αὐτοὺς ὅλην μου τὴν ζωήν!» Ἡ κυρὰ Ἀναστάσαινα ἤθελε νὰ τον πωλήσωσιν ἀμέσως, ἐπειδὴ τοις ἦτο πλέον ἄχρηστος· ἀλλ' ὁ μόνος παρουσιασθεὶς ἀγοραστὴς ἦτο ὁ Ἑβραῖος, ὅστις δὲν προσέφερεν οὔτε τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας τοῦ οἰκοπέδου. Τοῦτο δὲ δὲν συνέφερεν εἰς τὸν Ἰωσὴφ ὅστις ὑπελόγιζε νὰ ἐξοφλήσῃ τὸ χρέος του διὰ τῶν χρημάτων τὰ ὁποῖα θὰ εἰσέπραττεν ἐκ τῆς πωλήσεως αὐτοῦ.

Ὁ μικρὸς Πέτρος ἠγάπα πολὺ τὸν παλαιὸν μύλον, τώρα μάλιστα ὅτε ὁ τροχὸς δὲν ἐστρέφετο πλέον καὶ τῷ ἐπέτρεπον νὰ τον πλησιάζῃ διὰ τοῦτο συχνὰ παρεκάλει τὴν Μαριὰν νὰ τον ὁδηγῇ ἐκεῖ. Ἡμέραν τινά, καθ' ἣν ἦτο φρόνιμος ὅλον τὸ διάστημα τῆς πρωΐας, τὸν ἔφερεν ἡ Μαριὰ εἰς τὸν παλαιὸν μύλον νὰ ψαρεύσῃ ἀπ' αὐτὰ τὰ ὡραῖα ψαράκια τοῦ ποταμοῦ (δὲν εἶχε ποτὲ συλλάβῃ κανέν, ἀλλ' ἤλπιζε πάντοτε ὅτι θὰ το κατώρθωνεν ἐπὶ τέλους) ἐνῷ δὲ παρετήρει τὸ ποτάμιον ἀνέκραξε μετ' ἐκπλήξεως:

«Ὦ! θειὰ Μαριά, κύτταξε πόσον νερὸ ἔχει τὸ ποτάμι σήμερα! Ποιὸς τὸ ἔρριξε τόσο πολὺ νερό;»

Ἡ Μαριὰ ἐξεπλάγη ἐπίσης καὶ αὐτή· εἴξευρεν ὅτι τὸ ποτάμιον εἶχε πάντοτε ὀλίγον νερόν τὸ ὁποῖον ἔρρεεν ἡσύχως εἰς τὴν κοίτην του, μεταξὺ τῶν δύο ἀρκετὰ ὑψηλῶν ὀχθῶν του, καὶ τώρα ἔβλεπεν ὅτι τὰ ὕδατα εἶχον ἀναβῇ μέχρι τοῦ χείλους τῆς ὄχθης.

«Καὶ τί θολὸ ποῦ εἶνε τὸ νερό!» ἐπανέλαβεν ὁ μικρὸς Πέτρος. «Οὔτε τὰ ψαράκια φαίνονται πλέον, οὔτε τὰ πετράδια. Εἶνε ἀηδία! Διατί εἶνε ἔτσι, θειὰ Μαριά;»

Ἡ Μαριὰ δὲν εἴξευρε νὰ εἴπῃ τὸ διατί· πρώτην φορὰν ἔβλεπε παρόμοιον πρᾶγμα καὶ αὐτή. Τὸ ποτάμιον ἐπλημμύρει κατ' ἔτος, τὴν ἐποχὴν τῆς τήξεως τῶν χιόνων, καὶ τὸ νερὸν ἀνήρχετο ὁτὲ μὲν ὀλιγώτερον, ὁτὲ δὲ περισσότερον, ἀναλόγως τοῦ καύσωνος καὶ τῆς ποσότητος τῆς χιόνος ἥτις εἶχε πέσῃ τὸν χειμῶνα εἰς τὰ ὄρη· ἀλλ' αἱ μεγαλείτεραι πλημμύραι ἐξ ὅσων ἐνεθυμεῖτο οὐδόλως ὁμοίαζον πρὸς ὅ,τι ἔβλεπε τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐνώπιόν της. Καὶ εἰς τὴν μνήμην τῆς ἦλθεν αἴφνης διήγησίς τις περὶ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ, οὐτινος διακλάδωσις ἦτο καὶ τὸ ποτάμιον τοῦ μύλου· εἶχε δηλαδὴ ἀκούσῃ ἄλλοτε ὅτι πρὸ τριάκοντα ἐτῶν ἐπλημ-

μύρησεν ὁ ποταμὸς οὗτος καὶ ἐπροξένησε μεγάλα δυστυχήματα. Κατελήφθη δὲ ὑπὸ ἀνησυχίας, καὶ ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς τὸν νέον μύλον νὰ ἴδῃ τί συνέβαινε καὶ ἐκεῖ. Ἀλλὰ ὁ νέος μύλος ἦτο ὀλίγον τι μακράν, εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ Πανωχωρίου, ὁ δὲ μικρὸς Πέτρος ἐβάδιζε πολὺ βραδέως, ὥστε ἂν τον ἔπαιρνε μαζί της δὲν θὰ ἐπρόφθανε νὰ ἐπιστρέψῃ ἐγκαίρως διὰ νὰ ἑτοιμάσῃ τὸ δεῖπνον τοῦ ἀγροφύλακος. Ἔλαβε λοιπὸν τὸ παιδίον ἀπὸ τῆς χειρὸς λέγουσα :

«Ἔλα, Πετράκη μου, πᾶμε νὰ φύγωμε· βλέπεις ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ ψαρεύσῃς σήμερα, τὸ νερὸν εἶνε πολὺ θολὸν καὶ τὰ ψάρια δὲν φαίνονται. Πᾶμε νὰ παίξῃς μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ πεταλωτοῦ.

Ὁ Πετράκης την ἠκολούθησεν εὐπειθῶς· τῷ ἤρεσκε πολὺ νὰ κτυπᾷ διὰ μικρᾶς σφύρας τεμάχιον σιδήρου ἐπὶ τοῦ ἄκμονος καὶ διὰ τοῦτο εὐχαρίστως πάντοτε μετέβαινεν εἰς τοῦ πεταλωτοῦ.

Ἀτυχῶς ὅμως ἡ κυρὰ Χρίσταινα, ἡ σύζυγος τοῦ πεταλωτοῦ, εἶχεν ἐξέλθῃ ὅταν ἔφθασαν, καὶ ἡ Μαριὰ ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ ἐκεῖ προσέχουσα τὰ παιδία μέχρι τῆς ἐπανόδου της. Ὅταν δὲ ἐπέστρεψεν ἡ κυρὰ Χρίσταινα ἦτο πλέον ἀρκετὰ προχωρημένη ἡ ὥρα καὶ ἡ Μαριὰ ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ διὰ τὸ φαγητόν, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν νέον μύλον.

Ὅταν ἐπανῆλθεν ὁ κῦρ Πέτρος εἰς τὴν οἰκίαν ἡ Μαριὰ ἀνεκοίνωσε πρὸς αὐτὸν τὴν ἀνησυχίαν της.

«Δὲν ἔρχομαι ἀπ' αὐτὸ τὸ μέρος, ἀπήντησεν οὗτος· ἀλλὰ μοῦ ἐφάνη ὅτι πέρα 'ς τὸ βουνὸ ὁ καταρράκτης ἐβούιζε σήμερα περισσότερον· τὸν ἤκουα καθὼς ὅταν ἤμουν νέος, ποῦ δὲν ἦτο βαρειὰ ἡ ἀκοή μου σὰν τώρα. Ἂς φᾶμε γρήγορα, κόρη μου· θὰ παρακαλέσωμεν τὴν κυρὰ Χρίσταινα νὰ προσέχῃ τὸ παιδὶ ὅσῳ νὰ πᾶμε νὰ ἴδωμεν. Ἀλλὰ δὲν εἶνε κίνδυνος· εἴκοσι ἑπτὰ χρόνια εἶνε τώρα ποῦ εἶμαι ἀγραφύλαξ εἰς τὸ Πανωχῶρι καὶ τὸ ποτάμι ποτὲ δὲν ἔφερε ζημίας.

Καίτοι ὅμως ὁ κῦρ Πέτρος ἔλεγεν ὅτι δὲν εἶνε κίνδυνος ἔτρωγεν ἐν τούτοις μετὰ πολλῆς βίας τὸ φαγητόν του, διὰ νὰ τελειώσῃ ταχύτερον, καὶ μετ' ὀλίγον ἠγέρθη τῆς τραπέζης λέγων πρὸς τὴν Μαριάν :

« Θὰ πάω ν' ἀφίσω τὸ παιδὶ 'ς τὴν κυρὰ Χρίσταινα καὶ θὰ προχωρήσω ἐμπρός· σὺ περιπατεῖς γληγορώτερα ἀπὸ ἐμὲ καὶ με φθάνεις.

Εἶχε σύρῃ τὸν μάνδαλον τῆς θύρας, πρὶν δὲ προφθάσῃ νὰ τὴν ἀνοίξῃ διὰ νὰ ἐξέλθῃ, ἄλλος τις ἔξωθεν ὤθησεν αὐτὴν ἀποτόμως, καὶ ὁ Πᾶνος, ὁ ὑπηρέτης τοῦ μύλου, ὥρμησε κάτωχρος· τὰ ἐνδύματά του ἔσταζον νερὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς του ἦσαν κολλημέναι εἰς τὸ μέτωπον.

«Ἀχ ! κῦρ Πέτρο μου, ἀνέκραξε, τί συμφορά ! Πάει ὁ μύλος... τὸν ἐπῆρε τὸ ποτάμι. . . ὁ ἀφέντης ἐκτύπησε . . . τὸν φέρνουν πληγωμένον. Ἡ κυρὰ καὶ τὰ παιδιὰ δὲν ἔπαθαν τίποτε, ἀλλὰ ἡ κυρὰ Ἀναστάσαινα εἶνε σὰν τρελλή. . . Ἀχ αὐτὰ τὰ ποτάμια δὲν εἶνε νὰ τὰ 'μπιστεύεται κανείς . . . Τὸ νερὸ ἐμπῆκε τόσο γρήγορα μέσα που μόλις προφθάσαμε νὰ σωθοῦμε, ὅλοι μούσκευμα. . . Ἔτρεξα νὰ σᾶς εἰδοποιήσω καὶ θὰ γυρίσω πάλι νὰ κυττάξωμε νὰ σώσωμε ὅ,τι μπορέσωμε. . .»

Ὁ κῦρ Πέτρος εἶχε γίνῃ κάτωχρος ὁ δυστυχής· ἔτρεμον ὅλα του τὰ μέλη, καὶ διὰ φωνῆς μόλις ἀκουομένης ἐπανελάμβανεν : «Ἀχ ! Θεέ μου ! Θεέ μου ! εἴμεθα κατεστραμμένοι πλέον !»

Καὶ ἡ Μαριὰ ἦτο ἐπίσης ὠχρά, ἀλλὰ δὲν ἔτρεμεν. Ἐγέμισε ποτήριον καὶ το προσέφερε πρὸς τὸν κῦρ Πέτρον λέγουσα :

«Πίετε αὐτό, πατέρα, θὰ σᾶς κάμῃ καλό· ἔχετε ἀνάγκην θάρρους τώρα περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην φοράν. Σύρετε τὸ παιδὶ εἰς τῆς κυρὰ Χρίσταινας καὶ πηγαίνετε νὰ προϋπαντήσετε τὴν Εὐμορφίαν· θὰ παρηγορηθῇ νὰ σᾶς ἴδῃ. Ἐγὼ θὰ μείνω νὰ ἑτοιμάσω φορέματα καὶ σκεπάσματα. Ἀ ! ἀλήθεια ! στείλετε τὸ μεγάλο παιδὶ τῆς κυρὰ Χρίσταινας νὰ φωνάξῃ τὸν ἰατρό· ἀκούσατε ποῦ μᾶς εἶπε ὁ Πᾶνος ὅτι εἶνε πληγωμένος ὁ Ἰωσήφ.

Ὁ κῦρ Πέτρος ὑπήκουσεν ὡς παιδίον. Εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ δρόμου συνήντησε τὴν τεθλιμμένην συνοδίαν. Ἐπὶ φορείου ἐκόμιζον τὸν Ἰωσήφ, μὲ τὴν κεφαλὴν δεδεμένην, τοὺς ὀφθαλμοὺς κλειστούς, σχεδὸν ἀναίσθητον. Τόσον αἰφνιδίως εἶχεν ἐπέλθῃ ἡ πλημμύρα, ὥστε πᾶσαι αἱ οἰκοδομαί, ὅσαι ἦσαν πλησίον εἰς τὰς ὄχθας τοῦ μεγάλου ποταμοῦ, κατεκρημνίσθησαν ὑπὸ τοῦ ὁρμητικοῦ ρεύματος, καὶ συντρίμματα αὐτῶν παρασυρόμενα ὑπὸ τῶν ἀφριζόντων ὑδάτων προσέκρουσαν ὡς βόμβαι κατὰ τοῦ μύλου τοῦ ἀτυχοῦς Ἰωσήφ, ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ μόνου παλαιοῦ τοίχου τὸν ὁποῖον δὲν εἶχον κατεδαφίσῃ. Δὲν ἀντέσχεν ἐπὶ πολύ, καὶ ἡ πτῶσίς του παρέσυρε καὶ τὸ λοιπὸν οἰκοδόμημα. Ὁ Ἰωσήφ προσπαθῶν νὰ σώσῃ τι ἐκ τῶν ἐπίπλων του, ἐκτυπήθη ὑπό τινος ἐπιπλέοντος κιβωτίου καὶ ἔπεσεν ἀναίσθητος ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Μετὰ πολλοῦ κόπου τον ἔσωσαν, ἀπὸ τὸν βέβαιον θάνατον, ἀλλ' εἶχε θραυσθῇ ὁ βραχίων του καὶ ἡ κνήμη, ἔφερε δὲ καὶ βαρείας πληγὰς εἰς τὴν κεφαλήν. Ἡ Εὐμορφία ἐθρήνει καὶ ὠδύρετο ἀδιακόπως· ὡς δ' ἀντίκρυσε τὸν πατέρα της ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας του ὀλολύζουσα. Ἡ κυρὰ Ἀναστάσαινα ἐβάδιζε παραπλεύρως τοῦ υἱοῦ της ἀλύγιστος ὡς ἄγαλμα καὶ ἐμονολόγει σιγὰ μὲ συνεσφιγμένους ὀδόντας : «Τέτοιον μύλον νὰ χάσουμε . . . ἄχ ! τέτοιον εὔμορφο μύλο !»

Ἔφθασαν εἰς τὴν οἰκίαν. Ἡ Μαριὰ εἶχεν ἤδη ἑτοιμάσῃ κλίνην διὰ τὸν πληγωμένον, στεγνὰ ἐνδύματα διὰ τὰς δύο γυναῖκας, ἀπό τινα δὲ γειτόνισσαν, ἥτις εἶχε μικρὰ παιδία, εἶχε δανεισθῇ φορεματάκια διὰ τὰ δύο μικρά. Παρέλαβε τὴν Εὐμορφίαν, τὴν ἐνέδυσε μὲ στεγνὰ ἐνδύματα, τὴν παρηγόρησε, καὶ την ἔκαμε νὰ ἐνοήσῃ ὅτι οἱ θρῆνοι τίποτε δὲν ὠφελοῦν. Ἀφίσασα δέ την δύσμοιρον μυλωθρὸν εἰς χεῖρας τῶν γειτονισσῶν νὰ την περιποιηθῶσιν, ἔφερε τὴν φίλην της πλησίον τοῦ Ἰωσήφ. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἔφθασε καὶ ὁ ἰατρός. Ἡ Μαριὰ τῷ ἐχρησίμευσεν ὡς βοηθός, καταστέλλουσα τὴν θλῖψίν της καὶ διατηροῦσα τὴν ἑτοιμόνοιάν της, ἧς εἶχε μεγίστην ἀνάγκην κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν. Περὶ πάντων ἐφρόντισε καὶ πρὸς πάντας ἐνέπνευσε θάρρος ἡ Μαριά. Ὁ ἰατρὸς την παρετήρει μετὰ θαυμασμοῦ.

«Εἶσαι γενναῖον κορίτσι, Μαριά ! τῇ εἶπεν ἀσπαζόμενος αὐτὴν καθ' ἣν στιγμὴν ἀνεχώρει· θὰ τα διηγηθῶ ὅλα εἰς τὴν μητέρα μου ποῦ σ' ἀγαπᾷ καὶ σ' ἔχει κρυφὸ καμάρι της.»

Ὅλην αὐτὴν τὴν νύκτα ἡ Μαριὰ ἔμεινεν ἄγρυπνος, μεταβαίνουσα ἀπὸ τῆς κλίνης τοῦ Ἰωσὴφ εἰς τὴν κλίνην τῆς μητρός του τὴν ὁποίαν εἶχε καταλάβῃ σφοδρὸς πυρετός. Ἡ Εὐμορφία ἐκ τῆς κοπώσεως ἀπεκοιμήθη ὕπνον βαθύτατον καθὼς καὶ τὰ τέκνα της. Μεθ' ὅλην δὲ τὴν λύπην τὴν ὁποίαν ᾐσθάνετο διὰ τὴν συμφορὰν τῶν φίλων της ἡ Γυφτοπούλα ᾐσθάνετο ἐν τούτοις καὶ γλυκεῖαν τινα εὐχαρίστησιν διότι ἠγρύπνει ὑπὲρ αὐτῶν ὡς μήτηρ. Πόσον μεγάλη ἦτο ἡ συμφορά των δὲν τὸ ἐγνώριζεν ἀκόμη· προῃσθάνετο ὅμως ὅτι ἀπὸ τοῦδε ἡ παρουσία της ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀγροφύλακος ἦτο περισσότερον ἀναγκαία ἢ πρότερον, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ καταβάλῃ ὅλον της τὸ θάρρος, ὅλην της τὴν δραστηριότητα, ὅλην της τὴν ἀφοσίωσιν διὰ νὰ σώσῃ τοὺς φίλους της ἀπὸ τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς ἀπελπισίας.

[Ἕπεται τὸ τέλος]

Η ΓΗ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΥ

Δύο Ἕλληνες, δύο ἀδελφοί, ὁ Δημήτριος καὶ Ἰωάννης Κωσταρᾶς ἀνεχώρησαν εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆς Καλλιφορνίας.

Πολὺ φιλοκερδεῖς, θὰ εἰπῆτε, ἦσαν οἱ δύο ἀδελφοί, οἱ ὁποῖοι ἄφισαν πατρίδα, συγγενεῖς, γνωστοὺς καὶ ἐπῆγαν τόσον μακρυά, εἰς τὰ ξένα, μεταξὺ ἀγνώστων διὰ νὰ κερδίσουν χρήματα.

Ἐν τούτοις ἄλλη ἦτον ἡ αἰτία· οἱ δύο ἀδελφοὶ μείναντες ὀρφανοὶ ἐκ μικρᾶς ἡλικίας, εἶχον ὁρκισθῇ ὅτι ὅταν μεγαλώσουν θὰ προσπαθήσουν παντὶ σθένει νὰ πληρώσουν τὰ χρέη τοῦ πατρός των, ὅστις εἶχε κάμῃ ἀτυχεῖς ἐπιχειρήσεις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του. Ἐκεῖ, μακρὰν εἰς τὴν Καλλιφορνίαν, τοῖς εἶπον, εἰμπορεῖ νὰ κερδίσῃ κανεὶς γρήγορα χρήματα, ἂν εἶνε φιλόπονος καὶ γενναῖος καὶ τίμιος.

— Ἡμεῖς εἴμεθα καὶ τὰ τρία εἶπον οἱ

ἀδελφοί· καὶ συλλογιζόμενοι τὴν μνήμην τοῦ πατρός των, ἔκαμαν τὸν σταυρόν των, καὶ ἀνεχώρησαν.

Τὸ ταξείδιον ἐξετελέσθη ἄνευ ἀπευκταίου. Ἔφθασαν αἰσίως εἰς Ἅγιον Φραγκίσκον, ὅπου δὲν ἐδυσκολεύθησαν νὰ εὕρωσιν ἐργασίαν, διότι ἐγνώριζαν γαλλικὰ καὶ ἀγγλικά, καὶ ἠδύναντο νὰ συνεννοῶνται μὲ τοὺς παντὸς ἔθνους ἐργολάβους καὶ ἐργάτας.

Εἷς ἰδιοκτήτης μεταλλείων, Ὁλλανδὸς τὴν ἐθνικότητα, ὀνομαζόμενος Βανστρέ, ἐκτιμήσας τὴν φιλοπονίαν καὶ τὴν τάξιν τῶν δύο ἀδελφῶν, τοὺς διώρισεν ἐπιθεωρητὰς τῶν μεταλλείων του.

— Θέλω ἐπιθεωρητὰς πιστούς, εἶπε, ἄλλους ἐγώ, ἐνεργητικούς, δραστηρίους, ἀφόβους, ἱκανοὺς νὰ ἐπιβάλλωνται εἰς τοὺς παντὸς ἔθνους τυχοδιώκτας, οἱ ὁποῖοι κατεπλημμύρησαν τὴν γῆν αὐτὴν τοῦ χρυσοῦ.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐφάνησαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἄξιοι τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Βανστρέ. Ἡ ἀνατεθεῖσα εἰς αὐτοὺς ἐργασία δὲν ἦτο διόλου εὔκολος. Ἔπρεπε νὰ ἔχουν ὀφθαλμοὺς Ἄργου διὰ νὰ ἐπιβλέπωσι τὰς χρυσοφόρους φλέβας καὶ ν' ἀπομακρύνωσι τοὺς πάσης ζύμης καὶ παντὸς φυράματος κλέπτας· διότι πλὴν τῶν ἀληθῶν, τῶν τιμίων καὶ καλῶν ἐργατῶν εἶχον συρρεύσει Ἰνδοὶ μὲ μορφὴν ἐλαιόχρουν, περιτετυλιγμένοι εἰς μακροὺς μανδύας, ἕτοιμοι νὰ καταιβάσουν εἰς τὴν ἐλαχίστην ἀντιλογίαν μίαν μαχαιριάν, πονηροὶ Κινέζοι, μὲ πανοῦργον βλέμμα, μὲ κυματίζουσαν πλεξίδα, οἱ ὁποῖοι μετεχειρίζοντο κάθε δόλον διὰ νὰ ἐπιτύχουν τοὺς σκοπούς των· τέλος Εὐρωπαῖοι τυχοδιῶκται, ὕποπτα καὶ κακοποιὰ ὄντα, πρόθυμοι νὰ ἐκτελέσωσι πᾶν κακούργημα πρὸς ἀπόκτησιν πλούτου.

Ἡ αὐστηρὰ ἐπαγρύπνησις τῶν δύο ἀδελφῶν δὲν ἤρεσε διόλου εἰς τὰ ἔντιμα ταῦτα ὑποκείμενα· τὴν ἑσπέραν δέ, ὅτε ἐπέστρεφον εἰς τὴν κατοικίαν των ποσάκις ἐκινδύνευσαν νὰ πέσουν θύματα ἐνέδρας, τὴν ὁποίαν τοὺς εἶχον στήσει οἱ κακοῦργοι ὅπως τοὺς δολοφονήσουν!

Τὴν ἐπαύριον ἐνεφανίζοντο ἥσυχοι, ἀτάραχοι, ἐπίσης αὐστηροὶ καὶ ἄγρυπνοι ὡς νὰ μὴ εἶχον μαντεύσει τὴν ἐνέδραν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχον κατωρθώσει νὰ σωθοῦν.

Ἡ ἀτρόμητος αὕτη γενναιότης εἵλκυσε τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν περισσοτέρων ἐργατῶν, ἀλλ' ηὔξησε τὴν λύσσαν τῶν χειροτέρων. Εἷς ἐξ αὐτῶν, θρασύτερος τῶν ἄλλων, ἐφώναζεν εἰς τὰ καφενεῖα καὶ τὰ καπηλεῖα κατὰ τῆς τυραννικῆς ἐπαγρυπνήσεως τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν μεταλλείων ἢ τῶν ἀντιπροσώπων των. Ἠρέθιζε τοὺς ἐργάτας, τοὺς παρεκίνει νὰ ἐξεγερθῶσι, δηλαδὴ νὰ ἐπαναστατήσωσι καὶ νὰ ἐξολοθρεύσωσι καὶ ἰδιοκτήτας καὶ ἀντιπροσώπους!

Ἑσπέραν τινὰ καθ' ἣν ἐπέστρεφον εἰς τὴν κατοικίαν των οἱ δύο ἀδελφοί, διῆλθον πρό τινος καπηλείου, τοῦ ὁποίου ἡ θύρα ἦτο ἀνοικτή· μία φωνὴ ἐνδοθεν ἐπρόφερεν ὑβριστικῶς τὸ ὄνομα τοῦ Δημητρίου, τοῦ μεγαλειτέρου τῶν ἀδελφῶν. Ἡ φράσις περιεῖχεν ὕβριν καὶ ἀπειλήν. Μὲ ἓν πήδημα ὁ ἄφοβος νέος εὑρέθη ἐνώπιον τοῦ ὑβριστοῦ του.

Ἀλλ' οὗτος ταχὺς ὡς ἀστραπή, ἔσυρε τὸ ῥεβόλβερ ἐκ τῆς δερματίνης ζώνης του καὶ ἐπυροβόλησε κατὰ τοῦ Δημητρίου.

Ὁ Ἰωάννης ἰδὼν τὸν ἀδελφόν του ἐκτάδην κείμενον καὶ πλέοντα εἰς τὸ αἷμά του, χωρὶς νὰ συλλογισθῇ ὅτι ἐξέθετε καὶ τὴν ἰδικήν του ζωὴν εἰς τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων, ἐχύθη κατὰ τοῦ δολοφόνου, ἥρπασεν αὐτὸν ἀπὸ τὸν λαιμὸν καὶ μὲ δύναμιν τεραστίαν τὴν ὁποίαν τῷ ἔδιδεν ἡ ἀπελπισία, κατέβαλε τὸν ἀντίπαλόν του καὶ τὸν ἔρριψε κάτω.

—Ἔπρεπε νὰ σε σκοτώσω, ἄθλιε, ὅπως σὺ ἐσκότωσες τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶμαι δολοφόνος· θὰ σε παραδώσω εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ ἂς ἐκτελέσῃ αὐτὴ τὸ χρέος της.

—Σχοινί! ἐφώναξε μὲ ἐπιτακτικὴν φωνήν, παρατηρῶν τοὺς παριστάμενους ἐν τῷ καπηλείῳ.

Οὗτοι συνηθισμένοι εἰς τοιαύτας σκηνάς, εἶχον μείνει ἀπαθεῖς θεαταὶ τῆς πάλης, περιμένοντες τὴν ἔκβασιν αὐτῆς· διὰ νὰ ὑπάγουν μὲ τὸ μέρος τοῦ νικητοῦ, ἀλλ' ἐνώπιον τοῦ ἐπιτακτικοῦ ἐκείνου βλέμματος, τῆς ἐπιτακτικῆς ἐκείνης φωνῆς ὑπήκουσαν ἐν σιωπῇ. Μετά τινας στιγμὰς ὁ ἄθλιος δολοφόνος εἶχε παραδοθῇ εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἀστυνομίας.

Τότε ὁ Ἰωάννης ἐρρίφθη θρηνῶν ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἀδελφοῦ του.

Αἴφνης ἐξέβαλε κραυγήν, καὶ ἔκυψεν ἀκόμη περισσότερον ἐπὶ τοῦ προσφιλοῦς του ἀδελφοῦ, στηρίξας τὸ οὖς του ἐπὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ. Ἡ καρδία ἐκτύπα ἀσθενῶς, πολὺ ἀσθενῶς, σχεδὸν δυσδιακρίτως, ἀλλ' ἐκτύπα· ὁ δολοφονηθεὶς δὲν

εἶχεν ἐκπνεύσει, ἔζη ἀκόμη, ἦτο δυνατὸν ἴσως νὰ σωθῇ!...

Ὁ Ἰωάννης προσεκάλεσεν ἐν σπουδῇ ἕνα ἰατρόν. Ὅτε δὲ οὗτος, μετὰ μακρὰν καὶ λεπτομερῆ ἐξέτασιν τοῦ τραύματος, ὑπεσχέθη ὅτι θὰ σώσῃ τὸν ἀδελφόν του, ὁ Ἰωάννης ἄφθονα ἔχυσε πάλιν δάκρυα, ἀλλὰ τὰ δάκρυα αὐτὰ δὲν ἦσαν πλέον πικρά, ἦσαν ἤρεμα, παρήγορα δάκρυα, ἀνακουφίζοντα τὴν καρδίαν ἀπὸ τὸ βάρος τῆς λύπης.

Ἡ θεραπεία διήρκεσε πολὺν καιρόν, διότι τὸ τραῦμα ἦτο πολὺ σοβαρόν· ἡ δὲ ἀνάρρωσις διήρκεσεν ἔτι περισσότερον, ἀλλ' αἱ πίκραι καὶ τὰ βάσανα λησμονοῦνται ὅταν ἀγαπητός μας ἀσθενὴς ἀνακτᾷ τὴν ὑγείαν του, ὅταν τὸ ῥόδινον χρῶμα ἀρχίζῃ νὰ χρωματίζῃ τὰς ὠχράς, τὰς ἐξησθενημένας παρειάς.

Ἡ δραματικὴ αὕτη σκηνὴ ὄχι μόνον δὲν ἔβλαψε τὸ γόητρον τῶν δύο ἀδελφῶν, ἀλλὰ τοὐναντίον ηὔξησε τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐκτίμησιν τῶν μεταλλουργῶν. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα, τὰ ὁποῖα ἐπετήρουν μὲ τόσην ζωηρότητα οἱ δύο ἄγρυπνοι καὶ ἀτρόμητοι ἀδελφοί, οἵτινες δὲν ἐδίσταζον οὐδὲ τὴν ζωήν των νὰ θυσιάζωσιν ὅπως ἐκτελέσωσι τὸ καθῆκόν των, ὅπως ὑπερασπισθῶσιν τὴν ἐμπιστευθεῖσαν εἰς αὐτοὺς περιουσίαν.

Ὁ Βανστρὲς δὲν ἐφάνη ἀχάριστος εἰς τόσον ἀφωσιωμένους ὑπαλλήλους· μετ' ὀλίγον τοὺς προσέλαβε συνεταίρους, ἐξ ἡμισείας μετόχους τῶν κερδῶν του.

Τώρα οἱ δύο ἀδελφοὶ ἔγιναν πλούσιοι, ἐπλήρωσαν τὰ χρέη τοῦ πατρός των, καὶ ἐτίμησαν τὸ πατρικὸν ὄνομά των. Ἀγαποῦν πολὺ τὴν Ἑλλάδα μας καὶ καμμίαν ἡμέραν θ' ἀκούσωμεν ὅτι διέθεσαν μέγα μέρος τοῦ πλούτου των πρὸς ἐθνικὸν σκοπόν.

**

ΜΑΘΗΤΑΙ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ

Ὁ διδάσκαλος εἰς ζέστην μεσημβρίας ἀσυνήθη,
Κεφαλὴν βαρεῖαν κλίνων βαθυπνὸν ἀπεκοιμήθη.
Εἰς τὸ ἔδαφος ἡ ῥάβδος ἔπεσεν ἐκ τῶν χειρῶν του,
Καὶ ἀντήχ' εἰς τὸ σχολεῖον ὁ βαθὺς ρογχαλισμός του.
Τὸν διδάσκαλον ἰδόντα τὰ καθήμενα παιδία
«Ἰδού, εἶπον συναλλήλως, ἰδοὺ ὥρα μακαρία.»
Κ' ἐγερθέντα χωρὶς κρότον ἐκ τῶν μισητῶν θρανίων,
Τὸν διδάσκαλον ἀφῆκαν ἡσύχον εἰς τὸ σχολεῖον.
Μόλις ἦλθον εἰς τὸν δρόμον, εἶπεν εἷς τῶν πρεσβυτέρων,
«Φίλοι μου τὴν ὥραν ταύτην ἰδοὺ ποῖον τὸ συμφέρον·
Τὰς στιγμὰς ὠφεληθῶμεν ποθητῆς ἐλευθερίας,
Παίζοντες τοὺς στρατιώτας σύμπαντες μετ' εὐθυμίας.»
«Ζήτω, ζήτω» στεντωρείως ἔκραξαν μικροί, μεγάλοι·
Ἀλλὰ σιωπὴν ὁ ῥήτωρ εἰς τὸ πλῆθος ἐπιβάλλει:
«Πλὴν τὴν ἀρχιστρατηγίαν εἰς ἐμὲ συμφώνως δότε·
Στρατηγὸς ἐγὼ θὰ εἶμαι, σεῖς οἱ ἄλλοι στρατιῶται.»
Ἀλλ' ἐνῷ αὐτὸς ἀκόμη ἐρητόρευε κ' ἐλάλει,
Ἤχησε διὰ τοῦ πλήθους αἰφνιδίως φωνὴ ἄλλη:
«Λοχαγὸν πατέρα ἔχω καὶ ἀγωνιστὴν συγχρόνως·
Εἰς ἐμὲ λοιπὸν ἀνήκει ὁ βαθμὸς τοῦ ἡγεμόνος.»
Τρίτος εἶπεν· «Ἐγὼ εἶμαι, ὡς γνωστὸν πρεσβύτερός σας.
Ὡς πρεσβύτερος θὰ γίνω ἡγεμὼν καὶ στρατηγός σας.»
Ἤρχισε τοῦ πλήθους τότε ζωηρὰ φιλονεικία,
Κ' ἔσπευδε καθεὶς νὰ λάβῃ τὰς τιμὰς καὶ τὰ πρωτεῖα.
Ἀλλ' ἐνῷ αὐτοὶ τὸν χρόνον οὕτως ἔχαναν ματαίως
Ὁ διδάσκαλος ἠγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου τοῦ βαθέως,
Ἔλαβε τὴν ῥάβδον πάλιν, καὶ μὲ χεῖρα βαρυτέραν
Ἔφερε τοὺς ἀτακτοῦντας εἰς τὴν τάξιν τὴν προτέραν.

Ἀκούσατέ μου Ἕλληνες! Εἰς τὰ τῆς πολιτείας
Ἀφήσωμεν τὰς ἔριδας καὶ τὰς φιλοπρωτίας.
Κοινωφελὴ συμφέροντα τὸ πάθος καταστρέφει,
Καὶ πρὸς κακὸν τὴν ἔκβασιν καὶ πρὸς ζημίαν στρέφει.

ΑΛΕΞ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ

ΠΙΚΡΑ ΚΡΕΜΑ

Ὁ Παντελάκης ἦτο ὡραῖον παιδάκι πέντε ἐτῶν. Φαντασθῆτε ἓν εὔμορφον προσωπάκι δροσερόν, δύο ζωηρὰ γαλανὰ ματάκια, μία μυτούλα χαριτωμένη καὶ νόστιμη, ἕνα στοματάκι ὡσὰν μπουμποῦκι τριανταφύλλου.

Ὡμοίαζε μὲ τὰ ξανθὰ ἐκεῖνα ἀγγελάκια, τὰ ὁποῖα ζωγραφίζουν οἱ καλλιτέχναι εἰς τὰς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ ἢ τῆς Παναγίας, κινοῦντα τὰς πτέρυγάς των καὶ διασχίζοντα τὸν οὐρανόν.

Καὶ ὅμως ποῖος θά το ἐπίστευε ; τὰ γαλανὰ ἐκεῖνα ματάκια ἤστραπταν κάποτε ἀπὸ θυμόν· τὰ τριανταφυλλιὰ ἐκεῖνα χείλη, τὰ ὁποῖα ἦσαν τόσον ὡραῖα ὅταν ἐχαμογελοῦσαν, ἐζάρωναν ἀπὸ κάτι τὸ ὁποῖον λέγεται πεῖσμα.

Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα τοῦ Παντελάκη τὸν ἠγάπων μεθ' ὅλα τὰ ἐλαττώματά του. Οἱ γονεῖς ἀγαποῦν πολὺ τὰ τέκνα των, λυποῦνται μὲν διὰ τὰς ἐλλείψεις αὐτῶν, ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν παύουν νὰ τ' ἀγαποῦν. Ἂν ἠμποροῦσαν νὰ ἰδοῦν τὰ παιδιὰ εἰς τὸ βάθος τῆς πατρικῆς καὶ μητρικῆς καρδίας πόσον γρήγορα θὰ διωρθώνοντο, πῶς θ' ἀπεφάσιζον νὰ γίνουν καλλίτερα, ἐντελῶς καλά, διὰ νὰ μὴ ἀναγκάζουν τοὺς γονεῖς των νὰ τα τιμωροῦν ! . . .

Ὁ Παντελάκης ἦτο λοιπὸν πεισματάρης, συγχρόνως ἦτο καὶ λιχούδης, ἡ δὲ λιχουδιὰ ἐμπνέει συχνὰ κακὰς ἰδέας.

Ἡμέραν τινὰ εἰς τὸ γεῦμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν προσκεκλημένοι δύο οἰκογενειακοὶ φίλοι, παρέθεσαν καὶ κρέμαν εἰς κάτι εὔμορφα φλυζανάκια τὰ ὁποῖα ἔβλεπε πάντοτε μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν. Εἶχε καὶ ἓν ἰδικόν του, τὸ ὁποῖον ἔφερε τὸ ὄνομά του γραμμένον μὲ χρυσᾶ γράμματα, ἠσθάνθη δὲ μεγάλην χαρὰν ὅταν ἠδυνήθη νὰ συλλαβίσῃ τὸ *Παντελάκης*. Ἀλλ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὴν προσοχήν του εἵλκυσε πρὸ πάντων τὸ περιεχόμενον τοῦ φλυζανιοῦ.

Ὁ Παντελάκης ἤρχισε μὲ προθυμίαν τὸ ἔργον του καὶ μετ' ὀλίγον χείλη, πηγοῦνι, ὡς καὶ αὐτὴ ἡ ἄκρα τῆς ρινός του εἶχαν χρισθῆ μὲ κρέμαν.

Ἡ μητέρα του τῷ ἔλεγε :

— Μὴ τόσο γρήγορα, Παντελάκη, εἶνε ἄσχημο, παιδί μου, νὰ τρώγῃς ἔτσι λιχούδικα.

Ἀλλ' ὁ Παντελάκης ποῦ ν' ἀκούσῃ ! Εἶχε φάγῃ ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ ὅλην τὴν κρέμαν καὶ περιέστρεφεν εἰς τὰς χεῖράς του ἄδειον τὸ φλυζάνι του.

— Μικρὸ τὸ φλυζάνι τοῦ Παντελάκη, παίρνει τόσο λίγη κρέμα ! εἶπε χαμογελῶν γλυκά, γλυκά.

— Ἀλήθεια ; ἀπήντησεν ὁ πατήρ του· ἐγὼ τουλάχιστον τὸ εὑρίσκω μεγαλείτερον ἀπὸ τὰ ἰδικά μας, σχετικῶς πρὸς τὰ ἀναστήματά μας. Ἡ διαφορὰ εἶνε μόνον ὅτι ἡμεῖς τρώγομεν ἀργότερα καὶ ὅτι ἡ εὐχαρίστησις διαρκεῖ περισσότερον.

— Θέλω κι' ἄλλο ! εἶπεν ὁ Παντελάκης.

— Ὀλίγη ὑπομονή, παρακαλῶ· εἰς ὀλίγον θὰ σοῦ δώσω κάτι ἄλλο

— Ὄχι, θέλω κρέμα ἐγώ ! εἶπε τὸ παιδίον μὲ ἐπιμονήν. Γιατὶ δὲν μοῦ δίδετε κρέμα ;;

— Διὰ δύο λόγους, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ του αὐστηρῶς, πρῶτον διότι φέρεσαι ἄσχημα, δεύτερον διότι ἔφαγες ἀρκετὰ καὶ θὰ σε βλάψῃ ἂν φάγῃς περισσότερον.

— Ἂν εἶν' ἔτσι, ἀπήντησεν ὁ Παντελάκης δὲν θὰ μάθω κ' ἐγὼ πλειὰ νὰ διαβάζω, κ' ἐκτύπα τὰ πόδια του μὲ θυμόν, καὶ ἔρριψε κατὰ γῆς τὸ εὔμορφόν του φλυζάνι.

— Πάρετε αὐτὸν τὸν μικρὸν κύριον, πηγαίνετέ τον εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ βάλετέ τον νὰ πλαγιάσῃ διὰ νὰ μάθῃ νὰ φέρεται ἄλλοτε καλλίτερα, εἶπεν ὁ πατὴρ εἰς τὰς ὑπηρετρίας.

Ὁ Παντελάκης ἠθέλησε ν' ἀντισταθῆ ὀλίγον· ἀλλ' ἀνωφελῶς· αἱ στιβαραὶ χεῖρες τῶν ὑπηρετριῶν τον ἥρπασαν, τὸν μετέφεραν εἰς τὸν κοιτῶνά του καὶ τὸν ἐπλάγιασαν εἰς τὸ κρεββάτι του.

Ἀφ' οὗ ἔκλαυσεν ἀρκετὴν ὥραν ἀπὸ θυμόν, ἐπὶ τέλους ἀπεκοιμήθη ἀπὸ κούρασιν.

Μετὰ μίαν ὥραν ἐξύπνισε. Ἴσως νομίσετε ὅτι εἶχε μετανοήσῃ. Κάθε ἄλλο ! Ἦτο μόνος, κανεὶς δὲν ἠδύνατο νὰ τον ἴδῃ, ἐπήδησεν ἥσυχα ἀπὸ τὴν κλίνην του, μὴ ἀκούων δὲ κανένα θόρυβον εἰς τὴν τραπεζαρίαν ἥτις ἦτο πλησίον τοῦ κοιτῶνός του, καὶ τῆς ὁποίας ἡ θύρα εἶχε μείνῃ ἡμιάνοικτος, εἰσέδυσεν ἥσυχα εἰς αὐτὴν χωρὶς νὰ λάβῃ καιρὸν νὰ ἐνδυθῆ κἄν.

Δύο πιάτα κρέμας εὑρίσκοντο εἰς τὸ ράφι

τῆς τραπεζαρίας. Ὁ Παντελάκης τὰ εἶδε.

— Ἀ ! δὲν ἤθελαν νὰ μοῦ δώσουν ἄλλο, εἶπε μὲ ἐκδικητικὸν τόνον, μὰ ἐγὼ θὰ φάγω !

Τὸ ράφι ἦτο ἐν τούτοις ὑψηλὰ καὶ δὲν τὸ ἔφθανε· ἔσυρε σιγανὰ σιγανὰ ἕνα σκαμνάκι, ἀνέβη ἐπάνω, καὶ ὑψώθη, ὑψώθη ὅσον ἠμπόρει διὰ νὰ φθάσῃ τὴν κρέμαν. Εἶχεν ἐγγίσῃ ἤδη τὸ ἄκρον τοῦ πινακίου. Ἀλλ' ἔξαφνα πράφ ! Τὰ δύο πινάκια ἐκρημνισθησαν, ἐσχηματίσθη λίμνη ὁλόκληρος ἀπὸ κρέμαν, ὁ δὲ Παντελάκης ἔμεινεν ἀκίνητος ὡσὰν νὰ τον εἶχε κτυπήσῃ κεραυνός.

Ὅταν συνῆλθεν ἀπὸ τὸν τρόμον του ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ δωμάτιόν του· ἀλλὰ δυστυχία ! ἡ θύρα εἶχε κλεισθῆ χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ πῶς, ἐπειδὴ δὲ ἦτο μικρὸς δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν ἀνοίξῃ.

Τί νὰ κάμῃ; νὰ φωνάξῃ ; ἦτο ὡς νὰ ἤθελε νὰ προδοθῆ μόνος του, τί θὰ ἔλεγεν ἂν τὸν εὕρισκον ἐκεῖ ; — Θὰ ἔλεγε. . . θὰ ἔλεγε. . . ὁ Παντελάκης θὰ ἐπεθύμει πολὺ νὰ κρυφθῆ κάπου, ἀλλὰ δὲν εὕρισκε κατάλληλον καταφύγιον.

Ἡ καρδία του ἐκτύπα δυνατά. Εἰς τὸν παραμικρότερον θόρυβον ἐταράσσετο.

Παρῆλθεν ἓν τέταρτον, ἡμίσεια ὥρα, ἀλλ' ὁ Παντελῆς ἐνόμιζεν ὅτι εἶχον παρέλθῃ δέκα δώδεκα ὧραι. Εἴπομεν ὅτι ὁ μικρὸς λιχούδης ἐξεκίνησεν ἀπὸ τὴν κλίνην του ὅπως εἶχε πλαγιάσῃ, δηλαδὴ μὲ τὰ νυκτικά του. Εἶχε στρυμωχθῆ εἰς τὸν τοῖχον, ἀλλ' ἀνωφελῶς, ἤρχισε νὰ τρέμῃ, ἀπὸ κρύον βεβαίως, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἀπὸ τρόμον.

Τώρα πλέον δὲν τον ἔμελε ἂν τὸν ἀκούσουν. ὅσον μεγάλη καὶ ἂν ἦτο ἡ τιμωρία δὲν θὰ ἦτο μεγαλειτέρα ἀπὸ ὅ,τι ὑπέφερε· ἤρχισε νὰ κλαίῃ χωρὶς νὰ συλλογίζεται ἂν θ' ἀκούσθοῦν ἢ ὄχι οἱ κλαυθμοί του.

Ἐπὶ τέλους ἤκουσε βήματα νὰ πλησιάζουν· ἡ θύρα ἠνοίχθη καὶ ἐφάνη ἡ μήτηρ του. Ὁ Παντελῆς δὲν ἠθέλησε νὰ εὕρῃ προφάσεις πλέον ὅπως δικαιολογηθῆ, ἐζήτει συγχώρησιν μὲ τόνον εἰλικρινοῦς μετανοίας.

Ἡ μήτηρ του, ἰδοῦσα πόσον εἶχεν ἤδη τιμωρηθῆ καὶ ὅτι μετενόει πραγματικῶς, τὸν ἐσυγχώρησε· ἀλλὰ τὸ παιδίον ἐξηκολούθει νὰ τρέμῃ καὶ ἡ μήτηρ του ἔβαλεν αὐτὸ μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν κλίνην του.

Ὁ Παντελάκης ἔτρεμεν ἀκόμη, ἔτρεμε πολύ, εἶχε ῥῖγος, οὐδὲ μέσα εἰς τὴν κλίνην του ἦτο δυνατὸν νὰ ζεσταθῆ. Τὴν ἐπαύριον εἶχε πυρετόν· περὶ τὴν ἑσπέραν ἐφάνησαν ἤδη συμπτώματα βρογχίτου, ὅστις ἐλάμβανεν ἐπικίνδυνον χαρακτῆρα. Τὸ παιδίον ἔμεινεν εἰς τὴν κλίνην ὁλοκλήρους ἑβδομάδας. Ἠναγκάσθη νὰ πίῃ πολλὰ ἰατρικὰ πικρὰ καὶ δυσάρεστα. Ποία θλιβερὰ τιμωρία τῆς γαστριμαργίας καὶ ἀπειθείας του ! . . .

Ἀλλ' ὅταν ἐσηκώθη ὁ Παντελάκης, εἶχε θεραπευθῆ ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν ἀσθένειάν του, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ πεῖσμά του. Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔβαλεν ὅλα τὰ δυνατά του νὰ μὴ λυπῆ οὐδὲ εἰς τὸ παρὰ μικρὸν τοὺς γονεῖς του, οἱ ὁποῖοι τόσον τον ἠγάπων καὶ τοὺς ὁποίους τόσον ἠγάπα, καὶ μετ' ὀλίγον ἔγινε καθ' ὅλα τὸ ἀγγελάκι, τὸ ὁποῖον ἐδείκνυε τὸ εὔμορφον πρόσωπον, τὰ ξανθὰ μαλλιὰ καὶ τὰ γαλανὰ μάτια.

Σοφια Δημου

ΤΟ ΧΙΟΝΙ

ΠΑΡΙΣΙΟΙ, Δεκέμβριος 1891.

Ἀγαπητή μου Ἕλλη,

Ἐνθυμεῖσαι, εἰς τὰ ῥυθμικὰ παίγνια τῆς κυρίας Λασκαρίδου τὸ τραγουδάκι ἐκεῖνο τοῦ χειμῶνος; Εἴμεθα μικραὶ καὶ δὲν εἴχαμε δῆ ἀκόμη τὸ χιόνι. Καὶ ὅταν τὸ ἠκούομεν ἐνομίζομεν ὅτι εἶνε κἄτι παράξενον πρᾶγμα! Καὶ ὅταν ἔπειτα ἔτυχε νὰ χιονίσῃ, τί κακό! τί πανηγῦρι! τί χαρά! Ἐνθυμοῦμαι ἡ ντάντά μου ἦλθε καὶ μ' ἐζήτησε ἕνα πρωὶ γιὰ νὰ ἰδῶ τὸ χιόνι! Ἕως νὰ σιγουρισθῶ καὶ νὰ 'βγῶ 'ς τὸ παράθυρο τὸ χιόνι ἐχάθηκε, ἔλυωσεν ὑπὸ τὸν ξανθό μας ἥλιον ὁ ὁποῖος δὲν το ὑποφέρει.

Τῶρα τὸ γνωρίζω τὸ χιόνι.

Μίαν ὡραίαν ἡμέραν (δι' ἐμένὰ τοὐλάχιστον) ὁ ἥλιος ἐκρύφθη, ὁ γαλανὸς οὐρανὸς ἐξηφανίσθη καὶ σύννεφα λευκά, μὰ πολὺ λευκά, ἐσκέπασαν τὸ στερέωμα, ὡς θόλος ἀτελείωτος· ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγον, τολύπαι μικραὶ ὡσὰν πτερὰ περιστερᾶς ἐξέφυγον ἀπὸ τὸν θόλον αὐτὸν καὶ ἀργὰ ἀργὰ κατέβαινον εἰς τὴν γῆν, ἐπλήθυναν ἔπειτα, ἐμεγάλωσαν, καὶ αἱ λευκαὶ νιφάδες ἐχόρευον τρελλά, ὅπως ἔλεγε τὸ τραγουδάκι! Τόσον ἐλαφραὶ ποῦ εἶνε! Ἐκστατικὴ ἐθεωροῦσα τὸ μαγευτικὸν αὐτὸ θέαμα, καὶ ἐθαύμαζα τὸ χιόνι τὸ ὁποῖον ἔπεφτε, ἔπεφτε, ἔπεφτε πάντοτε καὶ ἐλεύκαινε τὴν γῆν καὶ τὰ δένδρα. Ὅλα λευκά, καὶ τὰ σπίτια, καὶ αἱ ἐκκλησίαι, καὶ οἱ δρόμοι, καὶ αἱ ἅμαξαι καὶ οἱ ἄνθρωποι. Καὶ ἐξηκολούθησε δύο ἡμέρας νὰ χιονίζῃ καὶ ἔπειτα ἔπαυσε. Ὁ οὐρανὸς ἐφάνη γαλανὸς πάλιν καὶ ὁ ἥλιος ἔλαμψε. Τὸ χιόνι ὅμως δὲν ἔλυωσε καὶ ὅλα ἔμειναν λευκά, μὲ μίαν λευκότητα ποῦ σὲ ἐτύφλωνε!

Δέκα ὧραι κτυποῦν, οἱ μαθηταὶ τρέχουν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ λυκείου κραυγάζοντες:

— Ζήτω! Ζήτω! Κάνουν βόλους μὲ τὸ χιόνι, κυνηγοῦνται, χιονοβολοῦνται, χωρίζονται εἰς δύο στρατόπεδα, πολεμῶσιν, ἀγωνίζονται!

Ἄλλοι πάλιν συνάζουσι τὸ χιόνι καὶ σχηματίζουσιν ἀγάλματα· τί τα θέλεις! ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ Φειδίου θὰ ἦσαν πάντοτε καλλίτεροι... Ἀλλὰ τί περίεργον, Ἕλλη, νὰ βλέπῃς ἄγαλμα ὁλόκληρον ἀπὸ χιόνι. Τόσον ἀφῃρέθην μὲ τὰ παιγνίδια, ὥστε δὲν ἐνοοῦσα νὰ ἀφήσω τὸ παράθυρον, ἀλλὰ ἦλθον αἱ φίλαι μου τυλιγμέναι εἰς τὴν γούναν των, διὰ νὰ βγοῦμε νὰ καμαρώσωμε τὸ χιόνι.

Κάνει κρύο, μὰ κρύο ξηρό, τὸ ὁποῖον σ' ἐνδυναμόνει καὶ σὲ εὐχαριστεῖ. Ἐκάμαμε ἕνα γῦρον καὶ ἐπεστρέψαμεν θερμαί, τόσον θερμαί, ὅσον καὶ ἐὰν ἐκαθήμεθα δίπλα εἰς τὴν θερμάστραν μας.

Ὁ χειμὼν μοῦ ἔδειξεν ὅλα τὰ κάλά του· διότι ἔπειτα τὸ κρύο ἔγινε πολὺ δυνατό, τὸ θερμόμετρον κατῆλθε κάτω τοῦ μηδενικοῦ, καὶ μὲ ὅλα τὰ διπλᾶ τζάμια, ὁ ἀτμὸς τοῦ δωματίου ἐπάγωνεν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἐξωτερικοῦ ψύχους! Δὲν εἰμπορεῖς νὰ φανταστῇς τί ὡραῖον θέαμα! Σχεδιάζονται δένδρα, βουνά, ἐξοχαί, τοποθεσίαι, φανταστικὰ ὅλα καὶ περίεργα ἐπάνω εἰς τὰ παράθυρα.

Ἔπειτα ἦλθεν ἡ ὁμίχλη, ἀλλ' ὁμίχλη πυκνὴ ὥστε νὰ μὴ διακρίνῃς εἰς ἀπόστασιν δύο βημάτων, καὶ σκοτεινιάζει ἡ γῆ καὶ ἀνάπτουν τὰς λυχνίας εἰς τὰ σπίτια καὶ τοὺς φανοὺς εἰς τοὺς δρόμους. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὅταν διαλυθῇ ἡ ὁμίχλη, μένει ἡ πάχνη ἡ ὁποία προσκολλᾶται ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων. Τὰς στέγας νομίζεις ὅτι τὰς ἐσκέπασαν μὲ λεπτὴν βατίσταν, τὰ δένδρα, τὰ φυτά, τοὺς θάμνους, μὲ ὡραίας φωτεινὰς δεντέλας, ἔργα νηραΐδων!

Ἔπειτα τὰ πάγη, τὰ κρύσταλλα τὰ ὁποῖα κρέμανται ἀπὸ τὰς στέγας, ἀπὸ τοὺς ἐξώστας, ἀπὸ τὰς κρήνας, ὅμοια μὲ τοὺς πολυελαίους, καὶ ἐπάνω των διαλύονται εἰς ἄπειρα χρώματα αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου.

Ἂς ἠδυνάμην, Ἕλλη, νὰ σοῦ δείξω ὅλα αὐτά.

Ἔπειτα θὰ ἔλθῃ ἡ ἄνοιξις. Πόσον θὰ χαρῶ τότε. Τί εὐχαρίστησις νὰ βλέπῃς τὰ δένδρα τὰ ὁποῖα ἐνέκρωσεν ὁ χειμὼν νὰ ζωογονοῦνται πάλιν, νὰ πρασινίζουν, νὰ καρποφοροῦν!

Εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ἐνθυμοῦμαι πάντοτε τὴν ἀδελφούλα μου τὴν Ἑλένην, ἡ ὁποία ἐνῷ ἦτο ἄρρωστη, ἑτοιμοθάνατος, μὲ τὴν ἄνοιξιν ἀνέλαβε καὶ ἀνεστήθη. Καὶ ἐὰν ὁ χειμὼν δὲν εἶχε τόσα θέλγητρα, ἔπρεπε νὰ ἔρχεται διὰ νὰ χαιρόμεθα τὴν ἀναγέννησιν τῆς φύσεως. Ὁ διδάσκαλος τῆς ζωγραφικῆς μας ἔλεγεν εἰς τὸ Ἀρσάκειον ὅτι ὁ χρόνος εἶνε μία ζώνη μὲ τέσσερα

χρώματα: πράσινον, χρυσοῦν, ἐρυθρόν, καὶ λευκόν. Εἰς τὰς Ἀθήνας ὅπου ὁ κονιορτὸς σκεπάζει ἀμέσως τὰ πράσινα φύλλα μοῦ ἦτον ἀδύνατον νὰ ἀντιληφθῶ τοῦ πράγματος. Τῶρα ὅμως ἐννοῶ τὴν παρομοίωσιν. Τί ὡραῖον τὸ πρόσωπον τοῦ ἔαρος, πόσον λαμπρὸν τὸ χρυσοῦν τῶν σταχυῶν, πόσον ἐρυθραίνονται τὰ δένδρα τὸ φθινόπωρον καὶ τί ἐκπληκτικὴ ἡ λευκότης τὸν χειμῶνα!

Τί ἄλλο νὰ σοῦ εἴπω, Ἕλλη μου; Εἶμαι τόσον μόνον εὐτυχὴς ὅσον εἶνε τις μακρὰν τῆς πατρίδος. Μανθάνω ὅμως τὴν γαλλικὴν μὲ εὐχαριστησιν ὅπως καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἀγαπῶμεν νὰ μανθάνωμεν.

Θὰ σε ἀφήσω ὅμως, ἀγαπητὴ Ἕλλη, διότι ἦλθεν ἡ διδασκάλισσά μου. Μοῦ ἔχει ἕνα τραγουδάκι τοῦ Ἄινε, μεγάλου ποιητοῦ τῆς Γερμανίας. Πρόκειται περὶ μιᾶς ἐλάτης καὶ ἑνὸς φοίνικος. Ἡ ἐλάτη σκεπασμένη μὲ τὰ χιόνια κοιμᾶται καὶ ὀνειρεύεται τὸν φοίνικα ὁ ὁποῖος θερμαίνεται εἰς τὴν εὔκρατον ζώνην.

Εἶνε λιγάκι ἡ ἱστορία μας; ναί;

Χαῖρε λοιπόν, προσφιλέστατέ μου φοῖνιξ, καὶ μὴ λησμονῆς τὴν ἐλάτην, ἡ ὁποία σε ἐνθυμεῖται καὶ σε ὀνειρεύεται πάντοτε.

Σὲ φιλῶ

Φρόσω.

Διὰ τὸ πιστὸν τῆς ἀντιγραφῆς

[Μίμησις] ΦΑΚ

ΠΡΩΤΟΦΑΝΗΣ ΣΟΥΠΑ

Εἰμπορεῖ τις νὰ γίνῃ καλὸς μάγειρος; ἀλλὰ διὰ νὰ γίνῃ πρέπει νὰ γεννηθῇ μὲ τὴν κλίσιν πρὸς τὸ μαγειρεῖον!

Δὲν εἰξεύρω ἂν ὁ Κωστάκης θὰ γίνῃ φημισμένος μάγειρος, καθὼς καὶ οἱ ἀδελφοί του καὶ αἱ ἀδελφαί του, ἀλλὰ σήμερον πρέπει νὰ το συλλογισθῆτε καλὰ καλὰ ἂν πρέπῃ νὰ δοκιμάσετε τὴν σοῦπαν των.

Ἀκούσατε καὶ κρίνετε.

Τὸ πρωὶ ἡ μητέρα του, ὅταν ἔφευγε διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ἀμπέλι τοῦ εἶπε:

— Κωστάκη, νὰ βράσῃς τὴν σοῦπα τῶν ἀδελφῶν σου διὰ τὸ μεσημέρι. Νὰ μαζεύσῃς ἀπὸ τὸν κῆπον φασουλάκιά, νὰ ξερριζώσῃς ἕνα δυὸ πατάτες, δαυκιά, νὰ τα καθαρίσῃς, νὰ τα πλύνῃς καὶ νὰ τα βάλῃς 'ς τὴ φωτιὰ μὲ νερὸ νὰ γίνουν.

Σοῦπα μὲ φασολάκια, μὲ πατάτες, μὲ δαυκιά, μὲ τὸ ἁλατάκι της... ὅσο πρέπει δηλαδή, ὄχι νὰ την κάνῃς θάλασσα — εἶνε ὅ τι ὡραῖον.

Ὁ Ἰάκωβος ὅμως νομίζει ὅτι θὰ γίνῃ καλλίτερη ἂν ρίψῃ καὶ τὰ ψαράκια μέσα ποῦ ἔπιασε τὸ πρωί.

Καὶ ἀφοῦ ἔρριψαν τὰ ψάρια μέσα, γιατί τάχα νὰ μὴ βάλουν καὶ σαλιάγκους; Ὁ Δημήτρης εἶδε τόσους τὸ πρωὶ εἰς τὸ κῆπον.

Καὶ οἱ σαλιάγκοι κολυμβοῦν μετ' ὀλίγον μέσα εἰς τὴν χύτραν καὶ σύρονται ἐπάνω εἰς τὰ δαυκιὰ καὶ τὲς πατάτες.

Ἡ χύτρα ἐτέθη ἐπὶ τῆς πυρᾶς! Βράζει... Βράζει...

— Τί ὡραία σούπα!

Ἀκόμη ὅμως πιὸ νόστιμη συλλογίζεται ἡ Φανὴ πῶς θὰ εἶνε ἡ σούπα, ἐὰν ρίψῃ καὶ τὰ μοῦρα ποῦ ἐσύναξε εἰς τὴν λαγκαδιά. Ἡ σούπα θὰ γίνῃ τότε νέου συρμοῦ, κατὰ τὸν συρμὸν τῆς Φανῆς!

Καὶ χωρὶς νὰ 'πῇ εἰς τοὺς ἀδελφούς της τίποτε, μὴ τυχὸν καὶ τὴν ἐμποδίσουν, σηκώνει σιγὰ σιγὰ τὸ σκέπασμα καὶ ρίπτει ἕνα ἕνα, τὰ μαῦρα καὶ γυαλιστερὰ μοῦρα.

— Νὰ ἰδῇς τί εὔμορφη ποῦ θὰ εἶνε ἡ σούπα τὸ μεσημέρι! λέγει πρὸς τὴν Ἑλένην πρὸς ἣν καὶ μόνην ἀνεκοίνωσε τὸ μυστικόν της· θὰ την τρώγῃς καὶ θὰ γλύφῃς τὰ χέρια σου.

— Καὶ ἐγὼ δὲν θὰ βάλω τὸ χέρι μου 'ς τὴ σούπα αὐτή, ἀφοῦ ἐδούλευσαν καὶ ὁ Κωστάκης, καὶ ὁ Ἰάκωβος, καὶ ὁ Δημήτρης καὶ ἡ Φανή; λέγει ἡ Ἑλένη, καὶ βαπτίζει ἡ κυρία μὲ ὅλον τὸ θάρρος μέσα εἰς τὸν περίεργον ἐκεῖνον ζωμὸν μίαν ἀγελάδα καὶ ἕνα πετεινόν..... ξύλινα παιγνιδάκια τὰ ὁποῖα τῆς εἶχε χαρίσῃ μία πλουσία κυρία εἰς τὴν πολιτείαν ὅταν ἐπῆγε μὲ τὴν μητέρα της.

Ἂν ἡ σούπα τὸ μεσημέρι δὲν θὰ εἶνε καλή, κανεὶς δὲν θὰ πταίῃ, διότι ὅλοι ἔβαλαν τὸ χέρι των.

[Victorien Aury] ΦΑΚ

Η ΑΔΕΛΦΟΥΛΑ ΜΟΥ

[Συνέχεια · ἴδε σελ. 157]

Εἶδα ὡς το τέλος ὅτι δὲν ἔκαμνα τίποτα καὶ ἀναγκάσθηκα νά της ὑποσχεθῶ ὅτι δὲν θὰ ἀντιστέκουμουν 'ς τοὺς σκοπούς της, ἂν καὶ οἱ ἄλλοι 'ς τὸ σπίτι ἦσαν σύμφωνοι. Γεμάτη χαρὰ — εἶχε μεγάλη πεποίθησι 'ς τὴ ρητορική της καὶ ἤλπιζε νὰ πείση γρήγορα τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα — ἔσκυψε, μ' ἀγκάλιασε καὶ μ' ἐφίλησε. Ἆ, τί συγκινητικὸ ἀγκάλιασμα, τί ἀλησμόνητο φιλί! . . . Καὶ νά μου λέγη ὅτι ὅσο τῆς ἀρνιούμουν, δὲν ἐπίστευε ποτὲ πῶς μποροῦσα νὰ γαπῶ τὴν ἀδελφούλα μου καὶ νὰ ἐπιμένω νὰ φύγω!

Ἀλάσε ὕστερα τὸν κόσμο νὰ καταφέρη τοὺς γονεῖς μας. Ρητόρευε, 'συζητοῦσε, ἔκλαιγε, παρακαλοῦσε μέρες ὁλόκληρες, ἐπίμονη καὶ σταθερὴ 'ς τὴν ἀπόφασί της. Ἓν' ἀπ' τὰ πολλὰ θυμοῦμαι ποῦ εἶπε 'ς τὴ μητέρα:

«Ἀκοῦς ἐκεῖ! νὰ θέλετε νά τον στείλετε ποιός ξέρει ποῦ, νὰ παγη ν' ἀρρωστήση, ἀφοῦ μποροῦμε μὲ τόσο εὔκολο μέσο νὰ μείνη ἐδῶ καὶ νὰ περάσουμε καλλίτερα!»

Καὶ 'ς τὸν πατέρα μου ἔλεγε ἄλλη φορά:

«Κόπος, ἄ ναί! Σὰ νά σας ἔλεγα νὰ γίνω πλύστρα.

— Καὶ ὁ νουνός σου τί θὰ 'πῆ σὰν γυρίση ἀπ' τὴν Ἰταλία;

— Ναί, ὁ νουνός μου! Δέν τον ξέρετε σεῖς τὸ νουνό μου· νὰ ἰδῆτε μὲ τί χαρὰ θὰ τἀκούση. . .»

Σ' τὸ τέλος ἀναγκασθήκαμε νὰ ὑποκύψουμε ὅλοι μας, γιατί. . . *ἤτανε ἀπ' τὸ Θεό*, καθὼς ἔλεγε ὕστερα ἡ κυρία Φισκαρδη. Ἡ Λιλὴ πετοῦσε ἀπ' τὴ χαρά της. Ἕνα-δυὸ χρόνια, καθὼς εἴπαμε, ὡς που νἄπερνα θέσι 'ς τὸ γυμνάσιο τῆς Ζακύνθου θὰ ἔδινε μαθήματα πιάνου. Μάλιστα, κύριοί μου, ἡ Λιλὴ τοῦ Βαλίδη, ποῦ ἂν ἄκουγε κανεὶς ἐδῶ καὶ τρία χρόνια πῶς θὰ γίνη δασκάλα, θὰ γελοῦσε μὲ τὴν καρδιά του! . . . Ἀλλὰ ποιὸς λοιπὸν εἶν' ἐκεῖνος ποῦ πέφτει κάτω ὁ πατέρας του καὶ ἀπὸ φόβο μὴ ζαρώση τὰ φορέματά του δὲν σκύβει νὰ τον σηκώση;... Μιὰ τέτοια ἐργασία εἶνε τιμή, εἶπες. Ἆ, ναί! καὶ νἄξερες πόσο μεγάλη τιμὴ ἦταν γιὰ σένα ἡ ἐργασία, ἀδελφούλα μου! . . .

ΙΑ'.

Η ΔΟΥΛΕΙΕΣ ΤΗΣ ΛΙΛΗΣ

Τί εὐτυχισμένος χρόνος ἐκεῖνος! Τὸν λέμε ἀκόμα ὁ *χρόνος τοῦ πιάνου* καὶ εἶνε βέβαια ἀπὸ τοὺς πειὸ εὐτυχισμένους ποῦ περάσαμε καὶ ἐγὼ καὶ ἡ ἀδελφούλα μου.

Η καλλιτεχνικὴ φήμη τῆς Λιλῆς ἦταν πολὺ ἁπλωμένη 'ς τὴ Ζάκυθο· γι' αὐτὸ μὲ τὴν πρώτη σύστασι τῆς κυρίας Φισκάρδη, ἐσυμπληρώθηκε ἀμέσως ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθημάτων. Ὅσο γι' αὐτὸ ἡ Λιλὴ ἐκράτησε τὸ λόγο της· δὲν ἐδέχτηκε περισσότερες ἀπὸ δέκα μαθήτριες· σὰν μας ἦλθε ἡ αἴτησι τῆς ἑνδεκάτης, μουρρίζε μιὰ ματιὰ καὶ ἀρνήθηκε. Ἔκαμνε λοιπὸν πέντε μαθήματα κάθε Δευτέρα, Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ καὶ ἄλλα πέντε κάθε Τρίτη, Πέμπτη καὶ Σάββατο. Ἔβγαινε ἀπ' τὲς ἐννέα τὸ πρωὶ ὡς τὲς δυὸ μετὰ τὸ μεσημέρι τὸ χειμῶνα· καὶ ἀπὸ τὲς ἑπτὰ ὡς τὲς δώδεκα τὸ καλοκαῖρι. Τὸ ἀπόγευμα ἦταν ἐλεύθερη. Πότε τὴ 'συνόδευα ἐγώ, πότε ὁ πατέρας, πότε ὁ ὑπηρέτης· ἀλλὰ ὕστερα 'συνείθισε νὰ πηγαίνη μονάχη, ὅπως περπατοῦν ἐλεύθερα τὰ κορίτσια *στὸν μεγάλον κόσμο* — φράσι κι' αὐτὴ τῆς κοντέσσας. Καὶ *την* ἐκαμάρωνα πειὰ μ' ἕνα γλυκόπικρο αἴσθημα, μὲ μιὰ μελαγχολικὴ χαρά, ποῦ την ἔβλεπα 'ς τὸ δρόμο ἀψηλή, δροσερή, κόκκινη, μ' ἕνα ἁπλὸ βαθύχρωμο φόρεμα, μ' ἕνα κύλινδρο χαρτιὰ 'ς τὸ χέρι, νὰ πηγαίνη βιαστική, μὰ πάντα γελαστὴ καὶ χαρούμενη. Στὰ σπίτια ποῦ 'πήγαινε τὴν ἐλάτρευαν. Τὰ λεπτὰ ποῦ της ἔδιναν δὲν ἦταν τίποτε μπροστὰ 'ς τὴν ἀγάπη καὶ 'ς τὴν εὐγνωμοσύνη ποῦ της ἔδειχναν. Ἂν ἡ Λιλὴ ἐδέχουνταν ὅλα τὰ γεύματα ποῦ την ἐπροσκαλοῦσαν, πολὺ σπάνια θὰ ἔτρωγε μαζί μας· ἄφθονα ἦταν τὰ δῶρα ποῦ της ἔστελναν κάθε μέρα, στολίδια, φροῦτα, γλυκίσματα. Τὴν πρωτοχρονιὰ ἡ μαθήτριές της ἐφιλοτιμήθηκαν ποιὰ νά της κάνη τὸν ὡραιότερο καὶ πολυτιμότερο μπουκαμπᾶ. Σ' τὸν ἀγῶνα αὐτὸν βγῆκε νικήτρια μιὰ ἀπὸ τὲς πειὸ ἔξυπνες καὶ τὲς πειὸ πλούσιες, ποῦ 'μήνυσε στὸ Παρίσι καὶ της ἔστειλαν ἕνα νεσεσέρι σὲ σχῆμα πιάνου μικροῦ, κομψοῦ, ἀπὸ ἔβενο καὶ ἐλεφαντοκόκκαλο, μὲ τὰ πλῆχτρα του, μὲ τὸ σκέπασμά του, μὲ τὲς νότες του, μὲ ὅλα, ἀκόμα καὶ μὲ κάτι μικροσκοπικὰ κεράκια 'ς τὰ χρυσωμένα σαμτάνια. Ἄργησε λιγάκι νά τῆς ἔλθη τὸ δῶρο, ἀλλὰ τὸ δέχτηκε μὲ πολλὴ χαρὰ ἡ δασκάλα της καὶ τὸ φυλάει ἀκόμα ἀκριβά, σὰν ἐνθύμησι τοῦ ὡραίου καιροῦ.

Φέτος εἶχα τὸν καιρὸ καὶ μελετοῦσα κ' ἐγὼ ὅπως ἤθελα, ἄνετα, διασκεδαστικά, σκόπιμα. Ἠξεύρετε καλὰ ὅτι σὰν μελετάη κανεὶς μονάχα γιὰ νὰ δώση ἐξετάσεις, δὲ μαθαίνει τίποτα· καὶ ἀπάνω κάτω, ἀπὸ τὴ βία, καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάγκη, αὐτὸ εἶχα πάθη καὶ ἐγὼ τὸν περασμένο χρόνο . . . . . Καὶ εἶνε τόσο ὡραία καὶ τόσο διασκεδαστικὴ ἡ ἐπιστήμη ἡ δική μας! Τώρα ἐσπούδαζα καλὰ Φυτολογία, γυρίζωντας 'ς τοὺς ἀγροὺς καὶ βοτανολογῶντας, καὶ τὴν Ἀστρονομία, κάθε νύχτα γυρισμένος κατὰ τὸν οὐρανὸ μ' ἕνα παληὸ τηλεσκόπιο, ποῦ μοῦ δάνεισε ἕνας φίλος. Καταγίνουμουν 'ς τὴ σεληνογραφία καὶ μ' ἄρεσε πολὺ περισσότερο ἀπ' τὴν κόκκινη ὄψι τοῦ Ἄρεως καὶ ἀπὸ τὸ συμπαθητικὸ λαμπύρισμα τῆς Ἀφροδίτης, νὰ βλέπω τὴν ἐπιφάνεια τοῦ φεγγαριοῦ νὰ γεμίζη τὸ γυαλὶ τοῦ τηλεσκοπίου μου μὲ μιὰν ἔκτασι φωτεινή, τρυποποικιλμένη σὰν δαντέλα. . Σ' τὲς ἐργασίες αὐτὲς μὲ παρακολουθοῦσε ὅσο εἶχε καιρὸ καὶ ἡ Λιλή. Μόλον ὁποῦ τὰ μέσα μᾶς ἔλειψαν νὰ την στείλουμε λίγο παραέξω νὰ σπουδάση, καθὼς ἐσκεπτόμασθε, καὶ ν' ἀναπτυχθῆ, εἶχε ὅμως μεγάλη φιλομάθεια τό καϊμένο τὸ κορίτσι καὶ σχεδὸν μονάχο του ἐκατόρθωσε νὰ μάθη, ὅσα λίγες ξέρουν ἀπὸ κεῖνες ποῦ τότε ἐτελείωναν τὸ Ἀρσάκειο. Καμμιὰ φορά, βλέπετε, τὰ μεγάλα λεγόμενα Ἐκπαιδευτήρια εἶνε περιττὴ ἐξορία γιὰ ἕναν ποῦ ἔχει θέλησι, βιβλία καὶ καλὸν ὁδηγόν.

Γιὰ νὰ δίδω καὶ ἐγὼ μιὰ χρηματικὴ βοήθεια, τουλάχιστο 'ς τὸν ἑαυτό μου, ἐνέργησα νὰ με πάρουν 'ς ἕνα ἰδιωτικὸ Παρθεναγωγεῖο, νὰ παραδίδω τὰ φυσικὰ καὶ τὰ μαθηματικά. Τί ἔμμορφες ὧρες πέρασα 'ς αὐτὸ τὸ σχολειό, ποῦ μου ἔσπειρε μὲ ρόδα τὴν ἀρχὴ τοῦ σταδίου μου! Ἦταν δυὸ δωμάτια γεμάτα θρανία, καὶ τὰ θρανία γεμάτα κορίτσακια καὶ τὰ κορίτσακια γεμάτα χαρὰ καὶ ἐξυπνάδα. Μικρά, μεγάλα, ξανθά, μελαγχροινά, μὲ κομψὰ φορεματάκια καὶ καλοὺς τρόπους, ἔχυναν 'ς ὅλο τὸ σπίτι ἕν' ἀδιάκοπο καὶ φαιδρὸν ἀλαλητὸ σὰν πουλάκια. Ἔμπαινα μέσα καὶ ἄκουγα εὐθὺς ἕνα ςςςςς ἀπὸ κεῖνες ποῦ με πρωτόβλεπαν. Ὁ ἀλαλητὸς ἔπαυε κ' ἐγὼ ἀνέβαινα 'ς τὴν ἕδρα, κοντὰ 'ς τὸ παράθυρο τῆς αὐλῆς, ποῦ το σκέπαζε ἡ γλυκειὰ πρασινάδα τοῦ κισσοῦ. Τὸ μάθημα ἦταν ἀληθινὸ πανηγῦρι. Ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τὴν προσοχή, τὴ νοημοσύνη καὶ την ἐπιμέλειά τους. Μ' ἀπ' ὅλα τὰ νόστεμα προβλήματα κι' ἀπ' ὅλα τὰ περίεργα πειράματα, τὰ κοριτσάκια ἀγαποῦσαν καλλίτερα μερικὲς ἱστορίες ἀστεῖες ἢ συγκινητικές, ποῦ μ' ἄρεζε καμμιὰ φορὰ νὰ τους διηγοῦμαι. Τὰ ματάκια τους ἐσπινθηροβολοῦσαν 'ς τὴν ἀκρόασι καὶ πολλὲς φορὲς τὰ εἶδα ὑγρὰ ἀπ' τὴν συγκίνησι· ἀλλὰ τὲς περισσότερες ἐξεσποῦσε τὸ παιδιακίσιο γέλιο δυνατό, ὁλόψυχο, ἀκράτητο, μὲ μιὰ μεταλλικὴ ἀντήχησι μέσα 'ς τὴ σάλα.

*

Τὸ βράδυ ἂν δὲν πηγαίναμε μὲ τὴ Λιλὴ σὲ καμμιὰ πολὺ στενὴ φιλικὴ συναναστροφή, μέναμε 'ς τὸ σπίτι καὶ ἀντιγράφαμε μουσικὲς γιὰ τὲς μαθήτριες. Κάθε Πέμπτη ἐγράφαμε ἕνα κοινὸ γράμμα τοῦ Νίκου μὲ ὅλα τὰ καθέκαστα. Τὸ ἀπόγευμα, καὶ καμμιὰ φορὰ τὸ πρωὶ νωρίς, βγαίναμε περίπατο. Γιὰ νὰ μὴ δίδουμε ὕλη συχνὰ 'ς τὴ χαιρέκακη γλῶσσα τοῦ κόσμου, ἀποφεύγαμε τώρα τὰ πολυθόρυβα κέντρα ποὺ μας ἔβλεπαν ἄλλη φορά, ὄχι βέβαια μὲ περισσότερη εὐτυχία, ἀλλὰ μὲ περισσότερη λάμψι . . . Πηγαίναμε κατὰ τὴν ἐξοχὴ καὶ κάμναμε ἐκδρομὲς πειὸ ἥσυχες, πειὸ μακρυνὲς καὶ πειὸ ὠφέλιμες. Ἓν' ἀπόγευμα μάλιστα λησμονηθήκαμε μὲ τὴ συνομιλία καὶ τραβήξαμε πολὺ μακρυά. Ἄμα τὸ καταλάβαμε, μᾶς ἦλθε καὶ τῶν δυὸ ἡ ἴδια μυστικὴ σκέψι, καὶ χωρὶς νὰ ποῦμε τίποτα ὁ ἕνας 'ς τὸ ἄλλον, ἐξακολουθήσαμε τὸ δρόμο μας. Βρισκόμαστε 'ς τὸ δρόμο ποῦ ἔβγαινε 'ς τὸ κτῆμά μας — δηλαδὴ 'ς τὸ κτῆμα ποῦ εἴχαμε ἄλλη φορά, γιατὶ τώρα πλέον δὲν ἦταν δικό μας. Ἔτσι κ' ἔτσι εἴμαστε κοντά. . . ἐφθάσαμε· γιατὶ τάχα νὰ μὴν πλησιάσουμε νὰ το ἰδοῦμε; Λυπηρὴ βέβαια θὰ ἦταν γιὰ μᾶς ἡ ὄψις του· ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ λύπες ποῦ τες ζητοῦμε σὰν τὲς χαρές, χωρὶς νὰ ξεύρουμε γιατί, σὰ νάγαπούσαμε τὴν πικρὴ παρηγοριά, ποῦ μὲ τὴν ἐνθύμησι σταλάζουν 'ς τὴν καρδιά μας. Ἀπ' αὐτὲς τὲς λύπες εἶνε

νὰ βλέπῃ κανεὶς νεκρό, ἐρείπιο ἢ κτῆμα, ποῦ ἦταν μιὰ φορὰ δικό του...

Ὕστερ' ἀπὸ λίγα βήματα φθάσαμε 'ς ἕνα λόφο.

«Ἔλα νἀνεβοῦμε ἀπάνω· ἀπὸ 'δῶ πρέπει νὰ ἰδοῦμε.

—Τί νὰ ἰδοῦμε;» εἶπα σὰν νὰ μὴν εἶχα καταλάβῃ τίποτα.

«Αὐτὸ ποῦ θέλεις καὶ σύ· ἔλα» ἀποκρίθηκε ἡ ἀδελφούλα μου.

Δὲν εἶπα ἄλλη λέξι· ἀνεβήκαμε καὶ εἴδαμε. Εἴδαμε τὴ μικρὴ καταπράσινη πεδιάδα ποῦ ἐζώνουνταν ἀπὸ τὴ σειρὰ τῶν λόφων καὶ τῶν βουνῶν, μ' ἕνα ἄνοιγμα μονάχα κεῖ-κάτου ὅπου ἀπλόνουντάν ἡ γαλανὴ θάλασσα. Εἴδαμε ξεχειλισμένο τὸ ποτάμι ἀπ' τὲς πολλὲς βροχὲς νὰ σέρνεται, θολὸ ἀπὸ τὴ μιὰν ἄκρη τῆς πεδιάδας ὥς τὴν ἄλλη, περνῶντας κάτω ἀπὸ τὰ γεφύρια του. Ἐδῶ καλάμια, ἐκεῖ κυπαρίσσια, παρέκει ἕνας ἀνεμόμυλος, ἀκίνητα ὅλα 'ς τὸν ἥσυχον ἀέρα. Πέρα, 'ς τὸ τέλος τοῦ ἄσπρου στρατονιοῦ φαίνουνταν τὸ σπίτι μας, λουσμένο μὲ τὲς ὕστερες ἀχτῖδες τοῦ ἥλιου ποῦ βασίλευε. Ὁ νέος του κύριος τοῦ ἄφησε τὴν ἴδια του φαιδρὴ ὄψι, τὰ καμαρωτά του παράθυρα, τὴ γυρτὴ κοκκινωπὴ σκεπή, μὲ τὴν ἄσπρη καπνοδόχη καὶ τὲς φουντωτὲς ροδοδάφνες κάτω 'ς τὴν εἴσοδο!... Ἄχ, πῶς τὴν χάσαμε τὴν ἀγαπημένη μας καλοκαιρινὴ φωλίτσα, ποῦ περάσαμε τόσα χρόνια φαιδρὰ καὶ εὐτυχισμένα, μιὰν ὁλόκληρη νειότη, γλυκειά, ἐλεύθερη, μοσχοβολισμένη, σὰν τὸν ἀέρα ποῦ ἐκεῖ ἀναπνέαμε...

Τὸ εἶδα ὕστερ' ἀπὸ τόσον καιρό, τὸ εἶδα γιὰ πολλὴν ὥρα γυρισμένος πρὸς τὴ δύσι, μὲ λυπημένη καρδιά, μὲ ἄφωτο στόμα, μὲ ὑγρὸ μάτι. Γύρισα καὶ εἶδα τὴν ἀδελφούλα μου. Ἔβλεπε κ' ἐκείνη μὲ μεγάλη προσήλωσι. Εἶδα τὸ στῆθός της νἀνεβοκατεβαίνῃ 'ς τὴν περίλυπη σκέψι. Γύρισε καὶ τὰ μάτια μας συναντήθησαν. Τὰ δικά μου ἦταν γεμάτα δάκρυα, ἀλλὰ εἶδα καὶ 'ς τὰ δικά της μέσα τὰ κατάμαυρα δυὸ δάκρυα σὰν διαμάντια ποῦ ἀστράψαν καὶ σβύστηκαν... Τὴν πῆρα ἀπ' τὸ χέρι καὶ κατεβήκαμε. Ἔβγαλε γρήγορα τὸ μανδήλι, σκούπισε τὰ μάτια της καὶ μοῦπε μ' ἕνα χαμόγελο, ὅμοιο μὲ τὴν αἰφνίδια λάμψι τοῦ ἥλιου, ποῦ προβαίνει μέσ' 'ς τὴ βροχή:

«Γιατὶ τάχα νὰ κλαῖμε; Μήπως πταῖμ' ἐμεῖς γιὰ τὴ διάθεσι τῆς Τύχης; ἢ μήπως εἴμαστε λιγώτερο ἀγαπημένοι ἢ λιγώτερο εὐτυχεῖς, τώρα ποῦ δὲν ἔχουμε τὸ κτῆμα;»

Σᾶς βεβαιόνω πῶς μ' ἐπαρηγόρησε 'ς τὴν ἐντέλεια ὁ λόγος της αὐτὸς καὶ πολὺ περισσότερο ἀπ' τὸ λόγο τῆς, τὸ θάρρος της καὶ ἡ ὑπομονή της. Καὶ βέβαια θὰ ἐκληρονόμησε ἡ Λιλή μας κάτι ἀπ' τὴ μακαρίτισσα τὴ θειὰ-Κατερίνα. Σ' αὐτὴ τὴν ἐποχὴ μάλιστα, πολὺ μοῦ θύμιζε τὸ στῦλο τοῦ σπιτιοῦ. Ἄρχισε πλέον νἀναπτύσσεται 'ς, αὐτὴ ἡ ἴδια ἠθικὴ φυσιογνωμία. Ἦταν δύναμι. Σ' τὴ σημερινὴ κακοτυχία ὁ πατέρας εὕρισκε μὲ τὴ Λιλὴ κάθε παρηγοριὰ καὶ βοήθεια. Φυσοῦσε τὸ θάρρος, ὅπως τὴν ἀγάπη αὐτὸ τὸ κορίτσι. Γελοῦσε καὶ σκόρπιζε χρήματα ἀπάνω 'ς τὸ τραπέζι ἀπὸ τὰ λεπτὰ καλλιτεχνικά της χεράκια· ἐσοβαρεύουνταν καὶ σκόρπιζε λόγια κάθε ἀρετῆς ἀπὸ τὰ βύσσινα χειλάκια της... Χάρι 'ς αὐτὴ ὁ πατέρας ἦταν τώρα χωρὶς φροντίδες, χωρὶς ἔξοδα καὶ ἄρχισε πάλι σιγὰ-σιγὰ νὰ πέρνῃ ἀπάνω του, νὰ ἐργάζεται μὲ ἄνεσι, μὲ ἡσυχία. Καὶ ποιὸς τὸ ξέρει ἂν δὲν ἦταν γραμμένο νἀποκτήσῃ πάλι ὅ τι ἔχασε!. Ἡ παντοτεινὴ αὐτὴ μεταβολὴ τῆς τύχης ἦταν ἕως τώρα ἡ ἱστορία τοῦ γέρω-Βαλλίδη· μὲ τὴν προσθήκη ποῦ εἶχε πάντα 'ς τὴ ζωή του καὶ μιὰ γυκαῖκα ἀγαπημένη,.. ἕναν ἄγγελο παρηγοριᾶς πρῶτα-πρῶτα τὴ θειὰ Κατερίνα, ὕστερα τὴ μητέρα καὶ τώρα τὴ Λιλή του.

*

Τὸ καλοκαῖρι μᾶς ἦλθε ἀπ' τὸ Παρίσι ὁ γιὸς τῆς κυρίας Φισκάρδη, ποῦ, ἂν θυμᾶστε, ἐδουλεύαζε κεῖ ἀπὸ μικρὸ παιδί. Περνῶντας ἀπ' τὴν Ἰταλία, σύμφωνα μὲ τὲς ὁδηγίες ποῦ εἶχε ἀπ' τὴ μητέρα του, ἐσυναντήθηκε μὲ τὸν κύριο Κοσμᾶτο καὶ γύρισαν 'ς τὴ Ζάκυθο μαζί. Ἔτσι, ἕνα ὡραῖο πρωί, ποῦ ἦλθε ὁ καλὸς νουνός 'ς τὸ σπίτι μας μὲ τόσα γέλια, μὲ τόσα δῶρα, μὲ τόση χαρά, μᾶς ἔφερε μαζί του καὶ ἕνα νέον κύριο, ξένον καὶ ἄγνωστο, ποῦ μᾶς ἦταν ὅμως τόσο γνωστὸς καὶ τόσο ἀγαπημένος... Ἡ καϋμένη ἡ κοντέσσα ἀξιώθηκε νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἰδῇ τὸ ξενητεμένο της ἄνδρα τέλειο, σπουδασμένο, ὡραῖο, καθὼς τὸν ἔβλεπε βέβαια 'ς τὰ μητρικά της ὄνειρα, μόνη ἐλπίδα τῶν γηρατειῶν της καὶ τοῦ σπιτιοῦ της.

Τὰ εἰκοσιέξη χρόνια τοῦ Πέτρου Φισκάρδη καὶ ἡ παρισινὴ ἀνατροφὴ δὲν τον ἄλλαξαν τόσῳ πολὺ ὥστε νὰ μὴ διακρίνῃς ἀμέσως 'ς τὸ ἀνδρικό του πρόσωπο τὸ ἔμμορφο ξανθὸ παιδάκι μὲ τὰ σγουρὰ μαλλιὰ καὶ τὰ γαλανὰ ματάκια, ποῦ θαυμάζαμε μὲ τὴ Λιλὴ 'ς τὴν πινακοθήκη τοῦ ἀρχοντικοῦ τού. Ἡ ἐπιστήμη ποῦ 'σπούδασε—καὶ εἶχε κάμῃ λαμπρὲς ἐξετάσεις 'ς τὴν ἰατρικὴ—τοῦ εἶχε δώσῃ μιὰ κάποια σοβαρότητα 'ς τὸ πρόσωπο καὶ ἕνα χονδρὸ ραβδὶ μ' ἄσπρο κόκκαλο 'ς τὰ χέρια· ἀλλὰ τὸ χαμόγελό του ἦταν γλυκὸ εὐγενικό· ἐφανέρωνε δὲ πραγματικῶς τὸν ἀριστοκράτη ἀπὸ τὴν παληὰ οἰκογένεια, ποῦ ἐδιατήρησε ὅλα τὰ χαρίσματα τῆς φυσικῆς εὐγένειας, ἀλλὰ εἶχεν ἀκολουθήσῃ τὴ σημερινὴ πρόοδο 'ς τὴν ἀνάπτυξί του.

Τὸ ἔδειξε αὐτὸ μόλις ἦλθε. Δὲν ἐκράτησε καμμιὰ ἀπὸ τὲς σκουριασμένες ἰδέες, ἀπὸ τὲς προλήψεις τῆς ἀριστοκρατίας τοῦ τόπου μας. Ἡ πρώτη του δουλειὰ ἦταν νὰ ἐπιδιορθώσῃ τὸ σπίτι του καὶ νὰ κάμῃ 'ς τὸ ὑπόστεγο κάτω εὐρύχωρα μαγαζιά, γιατὶ δὲν το ἐθεωροῦσε διόλου ἐξευτελιστικὸ νὰ ἔχῃ ἕνα καλὸ εἰσόδημα ἀπὸ νοίκια. Πέταξε ἀπ' τὴν πρόσοψι τὸ παληὸ καὶ μαυρισμένο οἰκόσημο· ἔβαλε 'ς τὴν ἐξώπορτα μία πινακίδα μετάλλινη μὲ τὸ ὄνομά του «Πέτρος Φισκάρδης, ἰατρός» ἄναψε ἕνα καινούργιο πολύχρωμο φανάρι 'ς τὴν εἴσοδο· ἄνοιξε διάπλατα τὰ παράθυρα· ἐσιγύρισε ἕνα ἐξαίρετο σπουδαστήριο, ἔμπασε μέσ' 'ς τὸ σπίτι φῶς, ζωή, κίνησι, θόρυβο. Τὸ παληὸ κοντέϊκο ἐξανάνῃωσε καὶ ἐσώθηκε...

Τὸ πρόγραμμα τοῦ Πέτρου Φισκάρδη ἦταν λιγώτερες ἀκαταδεξιὲς καὶ περισσότερα εἰσοδήματα. Μιὰ μονάχα ἀδυναμία ἔβλεπα πῶς εἶχε ἀκόμα, νὰ γράφῃ ἀπάνω σὲ χαρτὶ ταχυδρομικά, ποῦ εἶχε 'ς τὴν ἄκρη ἕνα στέμμα εὐγενείας. Τοῦτο ἐπαρατήρησα μιὰ 'μέρα γελῶντας καὶ μου ἀποκρίθηκε:

«Καὶ αὐτὸ ἀπὸ οἰκονομία τὸ κάνω. Εἶχα τὴν ἀνοησία νὰ παραγγείλω μιὰ φορὰ πολλὰ τέτοια καὶ μου πονεῖ νὰ τα βάλω τώρα σε ἀχρηστία.»

Ὁ ἐρχομὸς τοῦ Φισκάρδη ἔχυσε ὄχι λίγη ζωὴ καὶ μέσ' 'ς τὸ σπίτι μας. Ἡ ἀπερίγραπτη χαρὰ τῆς κοντέσσας πρῶτα-πρῶτα δὲν ἦταν πρᾶγμα γιὰ νὰ μπορέσῃ κανεὶς νὰ μείνῃ ἀπάθής. Ἐρχότου ἡ καϋμένη κάθε μέρα μὲ γέλια γεροντικὰ ποῦ ἀντηχοῦσε τὸ σπίτι, μὲ κάτι δῶρα παμπάλαια, μὲ κάτι εὐφυΐες παστωμένες ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ ἕνα ποῦ λέμε. Ἦταν σὰν τρελή. Μᾶς προσκαλοῦσε σπίτι της συχνά, 'ς τὴν ἐξοχή της, μᾶς ἔτρεχε σὲ ἐκδρομές, μᾶς ἔκανε γεύματα. Γιὰ ὅλα αὐτὰ—ὄχι δὰ καὶ τόσῳ δυσάρεστα—μᾶς ἀποζημίονε ἡ εὐχάριστη συναναστροφὴ τοῦ Πέτρου. Ἡ Λιλή μας πρὸ πάντων τὸν ἄκουγε μὲ μεγάλη προσήλωσι. Μιὰ μέρα δὲν ξέρω πῶς τὸ παρατήρησε ὁ νουνός της καὶ 'της εἶπε μὲ μοναδικὴ ἀφέλεια, ποῦ κάτι ἔκρυβε βέβαια:

«Αἴ, πῶς τον βλέπεις; Σ' ἀρέσει; Μοιάζει μ' ἐκεῖνο τὸ παιδάκι τῆς πινακοθήκης, ποῦ ἔλεγες μιὰ φορὰ πῶς τῶχεις 'ς τὴν καρδιά σου;»

Ἡ ἀδελφούλα μου θέλησε νἀποκριθῇ ναί, προσπάθησε νἀποκριθῇ ὄχι, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε παρὰ νὰ μείνῃ ταραγμένη καὶ ἄφωνη. Καὶ εὐθὺς ἀπάνω 'ς τὴν παρθενική της ὄψι χύθηκε ἕνα εὔγλωττο χρῶμα ἐντροπῆς, ρόδινο, ὅμοιο μὲ τὸ μανδύα, ποῦ σκεπάζει τὸν οὐρανὸ τῆς ἀνατολῆς, ὁ ἥλιος πρὶν ἔβγῃ...

[Ἕπεται τὸ τέλος]

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΟΓΟΝΙΚΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ

Ὁ περίφημος ζωγράφος Ἀπελλῆς δὲν ἄφενε νὰ περάσῃ ἡμέρα χωρὶς νὰ γυμνάζεται εἰς τὴν τέχνην του. Ὅταν δὲ τὸν ἠρώτησαν πῶς ἔφθασεν εἰς τόσην τελειότητα ζωγραφικῆς, ἀπήντησεν· «Οὐδεμία ἡμέρα ἐπέρασε χωρὶς νὰ σύρω μίαν γραμμήν.»

*

Κάρολος ὁ ἕνατος βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ἐπεσκέφθη ποτὲ τὸν οἶκον ἑνὸς τῶν αὐλικῶν του. Ὅτε δὲ ἐθαύμασεν, ὅτι ὁ οἶκος ἦτον μεγαλοπρεπὴς καὶ μεγάλος, εἶχε δὲ μικρὸν μαγειρεῖον, ὁ αὐλικὸς εἶπεν· «Τὸ μικρὸν μαγειρεῖον ἔκαμε τὸν οἶκόν μου τόσον μεγάλον.» θέλων νὰ φανερώσῃ, ὅτι ἔζῃ μὲ οἰκονομίαν καὶ ὄχι ἀσώτως, ὡς συνειθίζουν ἄλλοι ἄρχοντες.

*

Νέος φλύαρος παρεκάλεσε τὸν Ἰσοκράτην, περίφημον ῥήτορα τῶν Ἀθηνῶν, νὰ τὸν διδάξῃ. Ὁ Ἰσοκράτης εἶπε· «Μετὰ χαρᾶς θὰ σε διδάξω, ὅμως ζητῶ ἀπὸ σὲ διπλῆν πληρωμήν, μίαν διὰ νὰ σὲ διδάξω νὰ ὁμιλῇς καὶ ἄλλην διὰ νὰ σὲ διδάξω νὰ σιωπᾷς.» Πόσοι νέοι ἔχουσιν ἀνάγκην τοιούτου διδασκάλου!

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΟΓΔΟΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

τοῦ προταθέντος ἐν τῷ φυλλαδίῳ τῆς 15 Ἰανουαρίου 1891 πρὸς εὕρεσιν τῶν λύσεων τῶν ἐν τοῖς φυλλαδίοις Ἰανουαρίου, Φεβρουαρίου, Μαρτίου, καὶ Ἀπριλίου 1891 δημοσιευθεισῶν 188 πνευματικῶν ἀσκήσεων.

[Ὁ μετὰ τὸ ὄνομα ἀριθμὸς δηλοῖ πόσας ὀρθὰς λύσεις ἀπέστειλεν ἕκαστος ἐμπροθέσμως]

ΤΑΞΙΣ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ (Ἡλικίας 16 ἐτῶν καὶ ἄνω)

Πρῶτον βραβεῖον : Βασίλισσα τῶν Μελισσῶν, 169.
Δεύτερον βραβεῖον : Πύρρος ὁ Ἠπειρώτης, 132.—Εὐρυδίκη Χριστίδου, 123.
Τρίτον βραβεῖον : Κυνηγός, 88.—Ἁρματωλὸς τοῦ 21, 69.—Ζωὴ Ν.Τσερούλη,67.
Ἔπαινος : Ἀφρικανὸς Λέων, 55.—Ἀετὸς τῶν Ὀρέων τῆς Ἠπείρου, 53.—Κόκορας Ριζομυλιώτης, 46.—Ἀδαμαντία Θ. Κοσκηνᾶ, 34,
Εὔφημος μνεία : Κλεάνθης Π. Ἀσλόγλου, 22. — Δημ. Ἀπέργης, 21. — Ὑβὼν Ἰωσίκης, 18.

ΑΝΩΤΕΡΑ ΤΑΞΙΣ (Ἡλικίας 13—15 ἐτῶν)

Πρῶτον βραβεῖον : Ἀρηφίλος Μενέλαος, 163.
Δεύτερον βραβεῖον : Χαραλάμπης Γ. Σαράντης, 156. — Καλλικάντζαρος, 132.
Τρίτον βραβεῖον : Στήριγμα τοῦ Πατρός, 128. — Ἐλπιδοφόρος, 127. — Μιμῆκος Ι. Μέξης, 126.
Ἔπαινος : Λυγκεύς, 124.— Μέγας Ναπολέων Βοναπάρτης, 116.— Προμηθεὺς Δεσμώτης, 113. —Ἐθελοντὴς τῆς Κρήτης, 97.— Θαλασσία Αὔρα, 94. — Θετταλομάγνης, 85. — Ὑάκινθος, 82. — Τέκνον τῶν Ὀρέων, 81.— Καλλιτέχνης Φειδίας, 80.— Θεμ. Α. Χριστοφίδης, 63.
Εὔφημος μνεία : Μπιρμπίρα, 59.— Ὀλύμπιος Ζεύς, 49.— Εὐάγγελος Χριστόπουλος 49.— Μικρὸς Πρόξενος, 48.— Ζωηρὰ Φαντασία, 38.

ΜΕΣΑΙΑ ΤΑΞΙΣ (Ἡλικίας 10—12 ἐτῶν)

Πρῶτον βραβεῖον : Ὄασις τῆς Ἐρήμου, 172.
Δεύτερον βραβεῖον : Μάντις Εὐφραντείδης, 165.— Μέγας Κωνσταντῖνος, 163.
Τρίτον βραβεῖον : Κολύβριον, 160.— Γεώργιος Π. Ζευγώλης, 158. — Νικόλαος Π. Μαρσέλος, 152
Ἔπαινος : Χρῖστος Δ. Σχίμφλε, 137.— Ἀτρόμητος Εὔζωνος. 114. — Κυναίγειρος, 113. — Σκηπίων ὁ Ἀφρικανός, 109. — Ὄχθη τοῦ Στρυμῶνος, 106.—Ἀτρόμητος Ὑψηλάντης, 100.—Κυανόπεπλος Νύμφη, 93.— Λαβύρινθος τῆς Κρήτης, 86. — Ἰωάν. Α. Θεοφιλόπουλος, 77.
Εὔφημος μνεία : Ἀστακός, 70.—Ἕλλην Ναύτης, 68.— Μέγας Ἀλέξανδρος, 65. —Μυροβόλος Ἰτέα, 65. — Εὐπλόκαμος Κίρκη, 65. — Μιλτιάδης Ι. Μελισσινός, 58.—Ἐλευθέρα Ἑλλάς, 56,— Λίμνη τοῦ Μεσολογγίου, 54.— Μαραθωνομάχος, 54.— Βιβλιοφάγος, 53.—Τρομερὸς Ἀετός, 52. — Ι. Θ. Δημητρόπουλος 52. — Μικρομέγας, 50. — Ἥρως τῆς Τριπόλεως, 49. — Μεσολογγιτοπούλα, 44. — Πασχάλ, 43.

ΜΙΚΡΑ ΤΑΞΙΣ (Κάτω τῶν 9 ἐτῶν)

Πρῶτον βραβεῖον : Εὐφροσύνη Εὐαγγελίδου, 96.
Δεύτερον βραβεῖον : Ποντιὰς Αὔρα, 89.—Οὐράνιον Τόξον, 84.
Τρίτον βραβεῖον : Λαερτίδης, 62. — Λυκοῦργος 60. — Ἔνδοξος Ναυμαχία τῆς Σαλαμῖνος 58.
Ἔπαινος : Βάκχος, 53.— Ἀγγλικὸς Ὀρίζων, 36. — Λεοντόκαρδος Λεωνίδας, 33 Κωνσταντῖνος Ἀναστασιάδης, 30.
Εὔφημος μνεία : Μαύρη Θάλασσα, 28.— Εὔθυμος Κόρη, 27.— Κωνστ. Μαῦρας, 27. — Ὁρμητικὸν Ρυάκιον, 22.—Μαρίκα Φωκίδου, 20.—Λευκὸς Χάρτης, 18.

ΕΣΤΕΙΛΑΝ ΠΡΟΣΕΤΙ *ὀρθὰς λύσεις καὶ οἱ ἑπόμενοι ἀναμίξ ἐκ τῶν τεσσάρων τάξεων* : Ἀγκυροβολημένον πλοῖον, 9.—Αἴκς ὁ Μαστιγοφόρος, 10.—Αἰγιεύς, 3.—Ἀκροκόρινθος, 28.—Ἀκτινοβολῶν Ἥλιος, 6.— Ἀλμυρὸν Ἅλας, 19.— Χ. Α. Ἀναγνωστόπουλος, 7.—Ἀνδρεῖος Στρατιώτης, 15. —Ἀνθοῦλα, 11. — Ἀστὴρ τῆς Νυκτός, 27.—Ἄστρον Αἰθρίας Νυκτός, 20. —Βασίλισσα τῶν Συμπαθῶν, 22.— Γαλανὸς Οὐρανός, 4.— Γέρος τοῦ Μωριᾶ, 4.—Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηβαῖος, 8.— Εὔδοξος, 29.— Εὐτυχὴς Θνητή, 2.— Ζιζάνιον 19—Ἡράνθεμον, 4.— Ἀδαμαντίνη Ἰγγλέση, 8.—Ἰούλιος Καῖσαρ, 6.— Ἐμμ. Καλαμβοκίδης, 17. —Ἀγγελικὴ Καραβία, 25.— Κίτρινον Πουλίον, 3.—Σπυρ. Π. Φ. Κοσμετάτος, 1.—Θ. Λεκαταᾶς, 7.— Νικόλαος Λυγιδάκης, 3.— Μάρκος Βότσορης. 4. Μαρία Φ. Μαυρογορδάτου, 3.—Μαυρομμάτα, 15.—Μαῦρος τῆς Ἀγγόλης 1.— Ναύαρχος τοῦ Αἰγαίου, 13.— Ὄρος τοῦ Μεσολογγίου, 2 —Ἰωάννης Παπουτσόπουλος, 10.—Μιχαὴλ Ν. Πάσαρης, 5.—Πλοίαρχος, 9.— Πολεμιστὴς τῶν Θερμοπυλῶν, 33.—Πολυμήχανος Ὀδυσσεύς, 14.—Φωτεινὴ Ρεμπάκου, 2.—Σαρδανάπαλος 15.— Σαρωνικὸς Κόλπος, 17.—Τηνία Χελιδών, 11.—Ἀγγελικὴ Ἀνδρ. Τριανταφύλλου, 5.—Μαρία Γ. Τσιγαδᾶ, 10. —Ἀθηνᾶ Τσιμωνίδου, 5. — Φαλαινίς, 10. — Ἀλέξ. Φαραζουλῆς, 16. — Φιλέρημος Τρυγών, 8.— Φρούριον τοῦ Μεσολογγίου, 3. — Χρυσῆ Ἀνθοδέσμη, 15.

«ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΙ' ΕΜΕ ; ΕΙΠΕ ΛΑΒΟΥΣΑ ΑΥΤΗΝ ΜΕΤΑ ΔΥΣΠΙΣΤΙΑΣ»
(Σελ. 180)

Η ΓΥΦΤΟΠΟΥΛΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΝ ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ ΤΗΣ Κ^ΑΣ COLOMB

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελίδα 161]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΒ'

ΜΕΓΑ ΤΗΝ ΣΥΜΦΟΡΑΝ. — Ο ΕΒΡΑΙΟΣ ΕΜΦΑΝΙΖΕΤΑΙ.— ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΥ.—ΚΟΡΗ ΜΟΥ!—ΟΠΟΥ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΑΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΛΕΥΚΟΤΡΙΧΕΣ

Δὲν ἠπατᾶτο ἡ μεγαλόκαρδος κόρη προβλέπουσα, ὅτι ἔμελλε νὰ ἀναλάβῃ σοβαρὰ καθήκοντα. Ὅτε ἀπεσύρθησαν τὰ ὕδατα ἠδυνήθησαν νὰ ἀναμετρήσωσι τὰς ζημίας. Ὁ νέος μύλος ὁ τόσον ὡραῖος ἦτο καὶ πάλιν ἐρείπιον· ἡ δὲ οἰκία, ἥτις χάριν οἰκονομίας δὲν ἦτο στερεῶς ἐκτισμένη, δὲν ἀντέσχεν εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ ρεύματος καὶ κατέρρευσεν. Οἱ χωρικοὶ κατώρθωσαν νὰ ἐξαγάγωσιν ἐκ τοῦ ὕδατος ὀλίγα ἔπιπλα, εἰς ἀθλίαν ὅμως κατάστασιν· ἦτο ἀξιολύπητον θέαμα νὰ βλέπῃ τις τραπέζας, στρώματα, κλίνας, ἐνδύματα λασπωμένα, ξεβαμμένα, ἐκτεθειμένα ἐκεῖ ὅπου ἄλλοτε ἦτο ὁ μύλος, διὰ νὰ στεγνώσουν ὑπὸ τὰς θερμὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Ἡ Μαριὰ ἀφίσασα πρὸς στιγμὴν τὴν φροντίδα καὶ την περιποίησιν τῶν ἀρρώστων καὶ τῶν παιδίων εἰς τὴν Εὐμορφίαν, ἦλθε νὰ ἐκλέξῃ καὶ νὰ ἐπιδιορθώσῃ ὅσα ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσωσιν ἀκόμη ἐκ τῶν περισωθέντων πραγμάτων, καὶ νὰ τὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀγροφύλακος. Ἡ ταλαίπωρος Εὐμορφία ἔκαμνεν ὅ τι ἠδύνατο· ἀλλὰ δὲν εἶχε συνηθίσῃ εἰς τοὺς κόπους καὶ τὰς φροντίδας· ὅτε δὲ ἐσυλλογίζετο τί ἔχασεν ἀνελύετο εἰς δάκρυα καὶ καθίστατο ἀνίκανος πρὸς πᾶσαν ἐργασίαν. Ἦτο πλουσία μυλωθρός, σχεδὸν ἀρχόντισσα, καὶ αἴφνης εὑρέθη κατεστραμμένη, μὲ τρία ἀνήλικα τέκνα, μὲ πενθερὰν σχεδὸν τρελλὴν ἐκ τῆς θλίψεως καὶ μὲ σύζυγον τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ ἐξηρτᾶτο ἀπὸ μίαν τρίχα! Καὶ οἱ δύο οὗτοι, σύζυγος καὶ πενθερὰ ἦσαν καρφωμένοι, ἀκίνητοι εἰς τὰς κλίνας των, ἀνίκανοι νὰ ἐργασθῶσιν, ἀνίκανοι νὰ σκεφθῶσι κἄν, μὴ δυνάμενοι τίποτε νὰ κάμωσιν ὑπὲρ αὐτῆς, οὔτε τοὐλάχιστον νὰ την παρηγορήσωσι καὶ νὰ τῇ ἐμπνεύσωσι καλήν τινα ἰδέαν· διότι ἡ Μαριὰ δὲν εἶχε συνειθίσῃ εἰς τὸ νὰ αὐτενεργῇ, περιμένουσα τὰ πάντα ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ἐμεμψιμοίρει λοιπὸν ἀκαταπαύστως, εὐτυχὴς δ' ἐλλογί-

ζετο ὅταν ἡ μικρὰ Ἑλένη της ἐκοιμᾶτο καὶ ὁ ἀγροφύλαξ προσεῖχε τὰ ἄλλα δύο παιδία ἔκαμνεν ὅπως ὅπως τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας, λησμονοῦσα πάντοτε κἄτι τι; τρέμουσα ὁσάκις ἡ πενθερά της προσεβάλλετο ὑπὸ τῆς παραφροσύνης, καὶ μόλις τολμῶσα νὰ ἐγγίσῃ τὸν πληγωμένον σύζυγόν της ἐκ φόβου μήπως τῷ προξενήσῃ πόνους. Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐξήρχετο εἰς τὴν θύραν καὶ παρετήρει μήπως ἔρχεται ἡ Μαριά· ὅτε δ' ἔφθανεν, ὅλα ἦσαν καλά.

Καὶ πράγματι, ὅτε ἡ Μαριὰ ἐπανήρχετο ἐνόμιζες ὅτι ἔφερε μαζί της τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐτυχίαν ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ἐθώπευε τὰ παιδία, ἐπεριποιεῖτο τοὺς ἀσθενεῖς, ἐτακτοποίει τὰ πάντα ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ, συγχρόνως δ' εὕρισκε καὶ τὸν τρόπον νὰ φαιδρύνῃ τὴν Εὐμορφίαν, καί τοι κατὰ βάθος δὲν ἦτο φαιδροτέρα ἐκείνης, διότι ἀντελαμβάνετο καλλίτερον πόσον ἦτο ἡ θέσις των δεινὴ καὶ ἐβασανίζετο ὑπὸ μεγίστης ἀνησυχίας σκεπτομένη πῶς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ διέξοδος. Ἀλλ' ἦτο γενναιόκαρδος ἡ Μαριὰ καὶ δὲν ἐκυριεύετο ὑπὸ τῆς λύπης. Ἂς μὴ ἀνησυχῶμεν διὰ τὸ μέλλον, διελογίζετο, ἀρκοῦν αἱ καθημεριναί μας φροντίδες: τὸ σπουδαιότερον τώρα εἶνε νὰ θεραπεύσωμεν τοὺς ἀρρώστους, καὶ ἔπειτα βλέπομεν.»

Ἀλλ' ἡ θεραπεία των δυστυχῶς δὲν ἦτο ἐγγύς. Ἡ κυρὰ Ἀναστάσαινα ἀπηλλάγη μὲν ἐπὶ τέλους ἀπὸ τοῦ στηθικοῦ κατάρρου τὸν ὁποῖον εἶχεν ἁρπάσῃ τὴν ἡμέραν τῆς πλημμύρας· ἀλλ' ἡ συγκίνησις τὴν ὁποίαν τότε ἐδοκίμασεν ἦτο ἀνωτέρα τῶν δυνάμεων τοῦ ἐγκεφάλου της, καὶ τὸ διασαλευθὲν λογικόν της δὲν ἦτο ἐλπὶς νὰ τῇ ἐπανέλθῃ πλήρες. Ἐφέρετο τῇδε κἀκεῖσε ἐν τῷ οἴκῳ περίφοβος, ἀσχολουμένη αὐτομάτως περὶ τὰ οἰκιακὰ ἔργα καὶ μὲ ὕφος βαρύλυπον συχνάκις ἐπαναλαμβάνουσα:

«Τέτοιον μύλο νὰ χάσουμε! τέτοιον εὔμορφο μύλο!»

Ὁ νοῦς της εἶχεν ἐντελῶς σταματήσῃ καὶ ἦτο ἀνίκανος πλέον νὰ διευθύνῃ καὶ αὐτὰ τὰ ἐλάχιστα πράγματα, ἀνάγκη δὲ παρίστατο νὰ ἀναλάβῃ ἡ Εὐμορφία τὴν διεύθυνσιν τοῦ οἴκου· ἀλλὰ θὰ ἀπέκτα ποτὲ καὶ πάλιν οἰκίαν;

Ἠδύνατό τις νὰ ἀμφιβάλῃ περὶ τούτου, ὅτε ὁ τοκογλύφος Ἑβραῖος ἦλθε καὶ μὲ πολλὴν εὐγένειαν παρουσίασε τὸ ὁμόλογον καὶ ἐζήτησε τὴν πληρωμὴν τοῦ χρέους. Ὁ Ἰωσὴφ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εὑρίσκετο εἰς ἀνάρρωσιν· ὁ βραχίων καὶ αἱ κνῆμαι του εἶχον θεραπευθῆ πλέον καὶ ἡ κεφαλή του εἶχεν ἀπαλλαγῆ τῶν ἐπιδέσμων· ἀλλ' ἦτο ἀκόμη πολὺ ἀδύνατος καὶ ἀνίκανος νὰ ἀσχοληθῇ εἰς ὑποθέσεις. Ἠναγκάσθη ἐν τούτοις νὰ δεχθῇ τὸν Ἑβραῖον, ὅστις δὲν ἤθελε νὰ φύγῃ, ἔλεγε, χωρὶς νὰ τῷ ὁμιλήσῃ, διότι εἶχε νὰ του κάμῃ προτάσεις λίαν ἐπωφελεῖς.

Αἱ προτάσεις τοῦ Ἑβραίου ἦσαν νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν Ἰωσὴφ παντὸς πρὸς αὐτὸν χρέους ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ τῷ παραχωρήσῃ εἰς ἀντάλλαγμα τὸ οἰκόπεδον, τὰ ἐρείπια τοῦ μύλου καὶ τῆς οἰκίας, τὸ ὑλικὸν καὶ πᾶν ὅ,τι ὁ ποταμὸς δὲν παρέσυρε πολὺ μακρὰν ὥστε νὰ μὴ εἰμποροῦν νὰ το ἀνεύρουν. Ὁ πανοῦργος τοκογλύφος ἔκτινος στιγμιαίας ἐπιθεωρήσεως τὴν ὁποίαν ἔκαμεν εἶχε πεισθῇ ὅτι ἡ κατάστασις τῆς οἰκίας δὲν ἦτο τόσον κακὴ ὅσον ἐφαίνετο. Τὸν δὲ μύλον ἢ θὰ τὸν ἔκτιζε πάλιν ἢ δὲν θὰ τὸν ἔκτιζεν, ἀναλόγως τοῦ ἀγοραστοῦ ὅστις ἤθελε παρουσιασθῇ ὁπωσδήποτε καὶ ὡς οἰκόπεδον μόνον ἂν ἐπώλει τὸ κτῆμα θὰ ἐκέρδιζεν οὐκ ὀλίγα.

Ὁ Ἰωσὴφ μεθ' ὅλην τὴν ἀδυναμίαν του, ἐμάντευσε τοὺς σκοποὺς τοῦ τοκογλύφου ἀλλὰ τί νὰ κάμῃ; Ὁ Ἑβραῖος ἐζήτει νὰ λάβῃ ὀπίσω τὰ χρήματά του· ἂν δὲν τῷ παρεχώρουν τὸ κτῆμα, ἠδύνατο νὰ το πωλήσῃ, δυνάμει τοῦ νόμου, εἰς δημοπρασίαν, καὶ νὰ τους ταπεινώσῃ εἰς ἐπίμετρον. Ἡ Εὐμορφία κατελυπήθη ὡς ἤκουσε τὰς προτάσεις τοῦ τοκογλύφου, εἶχε πάντοτε τὴν ἐλπίδα ὅτι ἤθελον κατορθώσει ποτὲ νὰ ἀνεγείρωσιν ἐκ νέου τὸν μύλον, καὶ προσεπάθησε νὰ κινήσῃ εἰς οἶκτον τὸν Ἑβραῖον.

«Ἀδύνατον, κυρά μου, ἀδύνατον! ἀπήντησεν οὗτος μετ' ἀπαθείας ἀπελπιστικῆς. Ἔχω οἰκογένειαν νὰ θρέψω καὶ ἐγώ! Ἑπτὰ παιδιά, τὴν γυναῖκά μου καὶ τὸν γέροντα πατέρα μου... δὲν εἰμπορῶ νὰ ἀφίσω τὰ χρήματά μου νὰ χαθοῦν... Καὶ μὲ αὐτὸ ποῦ σας προτείνω ἀρκετὰ κινδυνεύω νὰ χάσω· διότι τίς οἶδε ἂν θὰ εὕρω νὰ το πωλήσω τὸ κτῆμα, καὶ ποίαν τιμὴν θὰ μου προσφέρουν! Ἐκτὸς ἂν ἐδέχεσθε... ἀλλ' ὄχι δὲν θὰ δεχθῆτε, ὑποθέτω!

—Τί πρᾶγμα; λέγετε, λέγετε, ἀνεφώνησεν ἡ Εὐμορφία.

—Ἂς εἶνε λοιπόν, ἰδοὺ τί ἤθελα νὰ εἴπω· ἂν ὁ πατήρ σας ἐδέχετο νὰ ὑποθηκεύσῃ τὴν ἰδικήν του οἰκίαν θὰ εἰμποροῦσα νὰ σᾶς δανείσω ἀκόμη ὀλίγα χρήματα... μὲ τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύνασθε νὰ ἐπισκευάσετε τὸν μύλον καὶ νὰ ἀρχίσετε πάλιν τὰς ἐργασίας... Κάμετε λόγον περὶ τούτου εἰς τὸν κῦρ Πέτρον, εἰς τὸν κῦρ Ἰωσήφ... Αὐτό, θὰ εἶνε ἴσως τὸ προτιμότερον!... Δοῦλός σας, κυρά μου, πηγαίνω τώρα, καὶ θὰ ἐπανέλθω τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα νὰ λαβω τὴν ἀπάντησιν.

Καὶ ὁ Ἑβραῖος ἀπεμακρύνθη χαιρετίσας ὑποκλινέστατα τὴν Εὐμορφίαν ἥτις τοῦ προέπεμψε μέχρι τῆς ἔξω θύρας. Εὐθὺς δ' ὡς ἔκαμψε τὴν δδόν, ἀνηγέρθη εὐθυτενὴς καὶ ἔτριψε τὰς χεῖρας ἐξ εὐχαριστήσεως· ἡ ὑπέθεσις εἶχεν εἰσέλθῃ εἰς καλὸν δρόμον.

Ἡ Εὐμορφία εἰσῆλθεν ἔνθους εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Ἰωσήφ. Τὸ μέσον τῆς σωτηρίας των εὑρέθη, θὰ ἔκτιζον πάλιν τὸν μύλον, θὰ ἐκέρδιζον πάλιν νὰ πληρώσουν τὸν Ἑβραῖον, νὰ ἐπισκευάσουν τὴν οἰκίαν. Τὸ ζήτημα ἦτο ζήτημα χρόνου μονον. Ὁ Ἰωσὴφ ἐζήτησεν ἐξηγήσεις, νὰ μάθῃ ποῖον ἦτο αὐτὸ τὸ μέσον τῆς σωτηρίας. Πρὸς μεγίστην ὅμως ἔκπληξιν τῆς Εὐμορφίας ὁ Ἰωσὴφ ἀπέκρουσε τὴν προσφορὰν τοῦ Ἑβραίου: «Δὲν θὰ εἰμπορέσωμεν νὰ τον πληρώσωμεν ἐγκαίρως, εἶπε πρὸς τὴν σύζυγόν του, καὶ τότε αὐτὸς θὰ πωλήσῃ καὶ τὸ κτῆμά μας, καὶ τὸ σπίτι τοῦ πατρός σου. Σοῦ ἀπαγορεύω νὰ ὁμιλήσῃς περὶ τούτου εἰς τὸν πατέρα.»

Σοῦ ἀπαγορεύω! Οὐδεὶς μέχρι τοῦδε εἶχεν ὁμιλήσῃ οὕτω πρὸς τὴν Εὐμορφίαν· φαντάζεσθε λοιπὸν μετὰ πόσης δυσαρεσκείας ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ Ἰωσήφ. Εὐθὺς δ' ἀπετάθη πρὸς τὴν πενθερὰν της, ἥτις εὐτυχῶς δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ την ἐννοήσῃ, διότι ἂν την ἠννόει θὰ ἐτάσσετο βεβαίως πρὸς τὸ μέρος της. Ἠναγκάσθη τέλος νὰ καταφύγῃ πρὸς τὴν Μαριάν, καὶ ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ δὲν συνεφώνησε πρὸς τὴν γνώμην της, τῇ ἔστρεψε τὰ νῶτα καὶ ἐκάθησε, σκυθρωπάζουσα εἴς τινα γωνίαν. Ἦτο ἀκόμη ἀπερίσκεπτος ὡς παιδίον ἡ Εὐμορφία, καί τοι μήτηρ τριῶν τέκνων.

Ὁ Ἰωσὴφ ἔκρυψε τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν του καὶ ἤρχισε νὰ σκέπτεται. Πόσον ἦτο σκληρὸν νὰ εἶνε ἀσθενής, κατεστραμμένος, καὶ νὰ βλέπῃ τὴν γυναῖκά του νὰ ἐναντιοῦται ἐνῷ ἔπρεπε νὰ τον παρηγορῇ καὶ νὰ τον ὑποστηρίζῃ! Καὶ ἂν ἡ μήτηρ του ἠδύνατο νὰ ἔχῃ γνώμην καὶ νὰ ὁμιλῇ, θὰ συνετάσσετο μετὰ τῆς Εὐμορφίας, βεβαίως, καὶ θὰ τον ἐβασάνιζον καὶ αἱ δύο διὰ νὰ τον ἐξαναγκάσωσι νὰ πράξῃ ἐναντίον τοῦ συμφέροντος· ἡ οἰκία τοῦ κῦρ Πέτρου θὰ περιήρχετο οὕτως εἰς χεῖρας τοῦ Ἑβραίου πολὺ πρὶν ἢ ἐπισκευασθῇ ὁ μύλος καὶ ἀρχίσῃ νὰ ἐργάζεται, καὶ τότε θὰ εὑρίσκονται πάντες εἰς τοὺς τέσσαρας δρόμους ἄοικοι καὶ ἀνέστιοι... Ὁ κῦρ Πέτρος δὲν θὰ ἐδίσταζε νὰ ὑποθηκεύσῃ τὴν οἰκίαν του, ἂν το ἐζήτει ἡ κόρη του· ἔπρεπε λοιπὸν αὐτός, ὁ Ἰωσήφ, νὰ ἀντιτάξῃ τὴν θέλησίν του καὶ εἶνε πολὺ δύσκολον νὰ ἔχῃ τις θέλησιν ὅταν εἶνε ἀσθενὴς καὶ ἐπὶ πολὺν ἀκόμη καιρὸν ἀνίκανος νὰ πορίζεται τὸν ἄρτον τῆς οἰκογενείας του.

Ἐνῷ διελογίζετο ταῦτα ὁ Ἰωσήφ, παρομοίους διαλογισμοὺς ἔκαμνε καὶ ἡ Μαριά, ὁ δὲ μπάρμπα Λάμπρος, ὁ ἀγροτικὸς γραμματοκομιστὴς ἀνήρχετο πρὸς τὸ Πανωχώρι ἀπομάσσων τὸν ἱδρῶτα μὲ τὸ μαντήλιον.

Ὁ καύσων ἦτο ἀφόρητος τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὁ μπάρμπα Λάμπρος ἐλάμβανε θάρρος σκεπτόμενος ὅτι κἄτι θὰ τοῦ δώσουν νὰ πίῃ ἐκεῖ ἐπάνω. Εἰς τοῦ κῦρ Πέτρου τὸ σπίτι δὲν ἀφίνουν τὸν ἄνθρωπον ποῦ τοὺς φέρει γράμμα, μὲ τέτοια ζέστη μάλιστα, νὰ φύγῃ χωρὶς νὰ του δώσουν κἄτι νὰ δροσισθῇ.

Ἡ Μαριὰ διελογίζετο... Ἔστω, καὶ ἂν ἀκόμη ὑποθέσωμεν ὅτι κατορθώνουν νὰ κτίσουν πάλιν τὸν μύλον, πόσος καιρὸς θὰ περάσῃ ἕως νὰ κερδίσουν ὅσα χρειάζονται διὰ νὰ πληρωθῇ ὁ Ἑβραῖος; Καὶ ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸν δὲν εἰμποροῦν βέβαια νὰ ζοῦν μὲ ἀέρα, πρέπει νὰ τρώγουν! Τίποτε, οὔτε σκέψις δὲν ἀξίζει νὰ γίνῃ διὰ τὸν νέον μύλον. Τὸ φρονιμότερον θὰ εἶνε νὰ ἐπισκευάσουν τὸν παλαιὸν μύλον· αὐτὸς εἶχε θρέψῃ τόσα καὶ τόσα χρόνια τὴν οἰκογένειαν τῆς κυρᾶς Ἀναστάσαινας καὶ θὰ εἰμποροῦσε ἀκόμη νὰ την τρέφῃ... Ὀρθὰ καὶ φρόνιμα ὅλα αὐτά, ἀλλὰ ποῦ χρήματα διὰ νὰ τον ἐπισκευάσουν; Ὁ κῦρ Πέτρος δὲν εἶχε διόλου· ἡ Μαριά, καὶ αὐτὴ δὲν εἶχε οὔτε λεπτόν, διότι ἐθεωρεῖτο ὡς κόρη τοῦ ἀγροφύλακος καὶ ποτὲ δὲν ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν νοῦν της ἡ ἰδέα νὰ ζητήσῃ μισθούς... Ἂν ἐπάγαιγεν ὑπηρέτρια εἰς καμμίαν μεγάλην πόλιν; Προθύμως θὰ το ἔπραττε χάριν τῶν φίλων της, ἀλλὰ εἰς τί

τάχα θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπαρκέσῃ ὁ γλίσχρος μισθὸς τὸν ὁποῖον θὰ ἐλάμβανεν! ἐκτὸς δὲ τούτου, εἰμποροῦσαν τάχα νὰ κάμουν χωρὶς αὐτὴν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κῦρ Πέτρου;

«Διὰ τὴν δεσποινίδα Μαριάν! εἶπεν ὁ γραμματοκομιστὴς μπάρμπα Λάμπρος, παρουσιάσας πρὸς τὴν καλὴν κόρην ἐπιστολὴν ἣν ἐκράτει διὰ τοῦ λιχανοῦ καὶ τοῦ ἀντίχειρος.

— Ἐπιστολὴ δι' ἐμέ; εἶνε δυνατόν! εἶπεν ἡ Μαριὰ λαβοῦσα αὐτὴν μὲ ὅσην δυσπιστίαν λαμβάνει τις φάκελλον τὸν ὁποῖον ὑποπτεύεται ὅτι ἐμπεριέχει πρωταπριλιάτικον ψεῦμα.

— Βέβαια δι' ἐσέ: διάβασε τὴν ἐπιγραφήν. Ἔρχεται ἀπὸ τὸ Κατωχώρι· δὲν βλέπεις τὴ σφραγῖδα; Θεέ μου, τί ζέστη! λυώνει κανεὶς ὅσο ν' ἀνεβῇ ἐδῶ πάνω!»

Ἡ Μαριὰ εἶχεν ἀνοίξῃ τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὴν ἀνεγίνωσκεν ἐπιτροχάδην . . .

Εἴθετε ποτὲ τὸν ἥλιον, ἐν ἡμέρᾳ συννεφώδη, νὰ διασχίζῃ ἐξαίφνης τὰ νέφη, τὰ ὁποῖα ὁ ἄνεμος διώκει καὶ διασκορπίζει μακράν; Αἱ σκιαί του τρέχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὄπισθέν του ἐφορμῶσι κύματα φωτός, ἡ δὲ χλόη στίλβει καὶ ᾄδουσι τὰ μικρὰ πτηνά. Ὁμοίως εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Μαριᾶς διεχύθη οὐρανία χαρὰ καὶ οἱ ὀφθαλμοί της ἠκτινοβόλησαν ἀνεκλάλητον εὐτυχίαν. «Πολὺ εὐχάριστα νέα τῆς φέρει τὸ γράμμα, καθὼς φαίνεται» διενοήθη ὁ μπάρμπα Λάμπρος, καὶ ἐπειδὴ ἡ Μαριὰ ἐφαίνετο ὡς νὰ μὴ εἶχεν ἀκούσῃ τὰ παράπονά του διὰ τὴν ζέστην, ἐξέβαλε τὸ μαντήλιόν του καὶ ἐσπόγγισε τὸν ἱδρῶτα ὑποτονθορίζων: «Τί ζέστη, Θεέ μου! τί ζέστη!»

Ἡ Μαριὰ ἐννόησε τότε καὶ εἶπε: «Περάστε μέσα, μπάρμπα Λάμπρο, περάστε δὰ μέσα νὰ ἀναπαυθῆτε ὀλίγον, καὶ νὰ πάρετε κανένα δροσιστικό. Θέλετε μίαν μαστίχαν, ἢ προτιμᾶτε ὀλίγο κρασάκι;»

Ὁ μπάρμπα Λάμπρος προετίμα τὸν οἶνον.

«Ἕνα ποτηράκι ρετσινάτο, Μαριά μου, τὸ προτιμῶ ἀπὸ ὅλα τὰ πιοτὰ τοῦ κόσμου, γιατὶ δροσίζει, βλέπεις, τὸ εὐλογημένο καὶ διώχνει τὴν κούρασιν!»

Ἐνῷ δὲ οὗτος ἔπινε τὸν κομισθέντα οἶνον συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ Ἰωσήφ, ἡ Μαριὰ ἐπῆγε νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν Εὐμορφίαν ὅτι θὰ μεταβῇ εἰς τὸ χωρίον τοῦ ἰατροῦ ἐπειδὴ εἶχεν ἀνάγκην κατεπείγουσαν νὰ τῷ ὁμιλήσῃ περί τινος ὑποθέσεως.

— Μήπως εἶνε χειρότερα σήμερον ὁ Ἰωσήφ; ἠρώτησεν ἡ Εὐμορφία μετ' ἀνησυχίας.

— Ἄ, ὄχι, εὐτυχῶς δὲν εἶνε χειρότερα· μόνος λυπημένος εἶνε, διότι τὸν ἄφισες καὶ ἔφυγες δυσηρεστημένη· καὶ ὅμως αὐτὸς εἶχε δίκαιον ὁ καϊμένος· σκέψου το καὶ μόνη σου: τί θὰ ἐγίνεσθε ἂν συνέβαινε καὶ πάλιν ὅ τι συνέβη! Δὲν θὰ εἴχετε ποῦ την κεφαλὴν κλῖναι, διότι ὁ πατέρας σου δὲν θὰ εἶχε οὔτε σπίτι νὰ σᾶς δεχθῇ. Ἔλα τώρα, Μορφούλα μου, ἡσύχασε πλέον, πήγαινε νὰ παρηγορήσῃς τὸν ἄνδρα σου, καὶ εἰπέ του ἐκ μέρους μου ὅτι ὅλα, ὅλα θὰ διορθωθοῦν . . . τὸ πῶς ὅμως δὲν σοῦ το λέγω τώρα. . . ἔχω καὶ ἐγὼ τὸ μυστικόν μου· θὰ το μάθῃς ἀργότερα. . . ἴσως ἀπάψε, ἂν εἰμπορέσω . . . Φεύγω λοιπόν, πρέπει νὰ ἴδω ἀμέσως τὸν ἰατρόν.

Ὅτε δὲ ἐπέστρεψεν ἡ Μαριά, εὗρε τὰ πάντα ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ. Ἡ Εὐμορφία συνδιελέγετο εὐθύμως μετὰ τοῦ Ἰωσήφ, ἐνῷ ἀπεκοίμιζεν ἐπὶ τῶν γονάτων της τὴν μικρὰν Ἑλένην, ὁ δὲ κῦρ Πέτρος ἐδίδασκε τοὺς δύο ἐγγόνους του στρατιωτικὰ γυμνάσια.

«Ὁ καϊμένος ὁ γέρων ἀοιδός! εἶπεν ἡ Μαριά, τί καλός!. Ὅτε, πρὸ ἓξ ἑβδομάδων, ἔμαθα ὅτι ἀπέθανε τὸν ἔκλαυσα μὲ τὴν καρδιά μου· ἀλλὰ δὲν εἶξευρα πόσην ἀκόμη εὐγνωμοσύνην τοῦ ἐχρεωστοῦσα. Ὁ μπάρμπα Λάμπρος μοῦ ἔφερε μίαν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν συμβολαιογράφον τοῦ Κατωχωριοῦ· μοῦ γράφει ὅτι ὁ γέρων ἀοιδὸς ἄφισε εἰς ἐμὲ διὰ διαθήκης του ὅσα χρηματάκια εἶχε μαζεύσῃ.

— Ὥστε, Μαριά μου, σὺ εἶσαι πλουσία τώρα! ἀνέκραξεν ἡ Εὐμορφία. Δόξα σοι ὁ Θεός! Εἰς σὲ ἤξιζε, περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον, τέτοια εὐτυχία!

— Ὄχι δὰ πλουσία, εἶνε πολύ, εἶπε γελῶσα ἡ Μαριά. Ἐπῆγα νὰ ἐρωτήσω τὸν ἰατρὸν ἂν ἔφθαναν τὰ χρήματα νὰ κάμω αὐτό που θέλω, ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν εἶμαι πολὺ δυνατὴ εἰς τοὺς λογαριασμούς. Ἔμαθα λοιπὸν ὅτι ὄχι μόνον φθάνουν να ἐπισκευάσετε καλὰ τὸν παλαιὸν μύλον, καὶ νὰ ἀγοράσετε ἐπίπλα, ἐνδύματα, καὶ ὅ,τι ἄλλο σᾶς χρειάζεται, ἀλλὰ θὰ περισσεύσουν καὶ ἀρκετὰ διὰ νὰ συντηρηθῆτε ἐπί τινα καιρόν. Δὲν θὰ ἔχετε πλέον χρέη, διότι ὁ Ἑβραῖος πληρώνεται μὲ τὸ οἰκόπεδον τοῦ μεγάλου μύλου . . . ἄ, ὄχι! ἐλησμόνησα: τὸ οἰκόπεδον

δὲν θὰ το δώσετε εἰς τὸν Ἑβραῖον· ὁ ἰατρὸς ἐσκέφθη, καὶ μου εἶπε ὅτι γνωρίζει κάποιον, ὁ ὁποῖος θὰ το ἀγοράσῃ εἰς πολὺ καλλιτέραν τιμὴν καὶ θὰ σας δώσῃ χρήματα περισσότερα παρ' ὅσα σᾶς χρειάζονται διὰ τὸν Ἑβραῖον· αὐτὸς μάλιστα δὲν θὰ κτίσῃ πλέον μύλον ἐκεῖ· καὶ τοῦτο εἶνε σπουδαῖον δι' ἐσᾶς, ἐπειδὴ δὲν θὰ ἔχετε συναγωνισμόν. . .

— Ἀλλά. . . αὐτὰ εἶνε χρήματα ἰδικά σου, Μαριά! ἀνέκραξαν ἐνταυτῷ ὁ κῦρ Πέτρος καὶ ἡ Εὐμορφία.

— Τί νά τα κάμω ἐγώ; Καὶ ἔπειτα μήπως δὲν εἶμαι καὶ ἐγὼ μέλος τῆς οἰκογενείας σας. Δὲν εἶμαι ἡ μητέρα Μαριά, ἡ θεία Μαριά; Ὅ,τι εἶνε ἰδικόν μου εἶνε καὶ ἰδικόν σας. Ὅταν γηράσω, καὶ δὲν θὰ εἰμπορῶ πλέον νὰ ἐργάζωμαι, τὰ παιδιά σας δὲν θὰ ἀρνηθοῦν νά με τρέφουν. . . Δὲν εἶνε ἀλήθεια, μικρά μου, ὅτι θά μου δίδετε ψωμὶ ὅταν δὲν θὰ ἔχω;

Ο ΕΒΡΑΙΟΣ

— Ὄχι, παντεσπάνι θά σου δίδωμε! ἀπήντησεν ὁ μικρὸς Ἀναστάσης, ὅστις προετίμα τὰ γλυκίσματα περισσότερον ἀπὸ τὸν ἄρτον.

— Καὶ κρέας, καὶ κόκκινα αὐγά, καὶ κεράσια καὶ ἀπο ὅλα τὰ καλά! προσέθεσεν ὁ ἀδελφός του ριπτόμενος εἰς τὰ γόνατα τῆς Μαριᾶς, ἥτις μετὰ στοργῆς ἀνεσήκωσεν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας της.

— Εὐχαριστῶ, Μαριά, εἶπεν ὁ Ἰωσὴφ βαθέως συγκεκινημένος. Δέχομαι τὴν προσφοράν σου ὄχι ὡς δῶρον, ἀλλὰ ὡς δάνειον· καὶ σοῦ ὑπόσχομαι ὅτι θὰ ἐργάζωμαι μὲ ὅλην μου τὴν καρδιὰ διὰ νά σοί το ἀποδώσω μίαν ἡμέραν. Τὸ ὅτι δέχομαι τὰ χρήματά σου ὡς δάνειον καὶ ὄχι ὡς δῶρον δὲν ἐμποδίζει νά σου εἶμαι εὐγνώμων· διότι βλέπεις, Μαριά, σύ με σώζεις τώρα· ὅσῳ ἔβλεπα ὅτι δὲν θὰ εἰμποροῦσα πλέον νὰ τρέφω τὴν μητέρα μου, τὴν γυναῖκά μου καὶ τὰ παιδιά μου, ἤμουν πολὺ δυστυχὴς καὶ δὲν εἰμποροῦσα νὰ ἀνακτήσω τὰς δυνάμεις μου. Τώρα ὅμως θὰ ἀναλάβω γρήγορα. Στεῖλε ἐργάτας εἰς τὸν μύλον, ἀγαπητή μου Μαριά· ὅσῳ νὰ γίνῃ ἡ ἐπισκευὴ θὰ εἶμαι ἐντελῶς καλὰ καὶ θὰ εἰμπορέσω νὰ ἀρχίσω εὐθὺς τὴν ἐργασίαν.

Καὶ πράγματι ἔγινεν ὅπως το εἶπε· διότι οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ἀνάρρωσιν τοῦ ἀσθενοῦς ὅσον ἡ ἐλπὶς καὶ ἡ χαρά. Ἡ οἰκογένεια ἐγκατεστάθη πάλιν εἰς τὸν παλαιὸν μύλον, ὁ ὁποῖος διὰ τῆς ἐπιακευῆς ἀνενεώθη καὶ ἐγένετο στερεώτατος, τὸ δὲ ρεῦμα τοῦ ποταμίου ἤρχισε πάλιν νὰ στρέφῃ τὸν τροχὸν πρὸς μεγίστην χαρὰν τοῦ μικροῦ Πέτρου. Δι' ὀλίγον καιρὸν ἄφισαν τὴν κυρὰ Ἀναστάσαιναν εἰς τοῦ κῦρ Πέτρου· διότι ἡ Εὐμορφία δὲν θὰ κατώρθωνε ποτὲ νὰ ταχτοποιήσῃ τὰ πράγματα, ἂν εἶχε νὰ φροντίζῃ συγχρόνως διὰ τὴν πενθεράν της καὶ διὰ τὰ τέκνα της. «Καὶ ἔπειτα ἐγώ, ἔλεγεν ἡ Μαριά, μοῦ ἀρέσει νὰ περιποιοῦμαι μίαν μάμμην· εἶχα συνειθίσῃ καλὰ τόσον καιρὸν μὲ τὴν μακαρίτισσαν!»

Μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν ὅμως τῶν φιλοδόξων σχεδίων της δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιζήσῃ ἐπὶ μακρὸν ἡ τάλαινα μυλωθρός. Δὲν ἀνέκτησε μὲν τὸ λογικόν της, κατέστη ὅμως ἥμερος καὶ ἡσυχος, καὶ ἐδείκνυεν ἰδιαιτέραν ἀγάπην πρὸς τὴν Μαριάν, τὴν ὁποίαν συχνὰ ἀπεκάλει «κόρην της». Ἐξηντλεῖτο δὲ κατὰ μικρόν, καὶ ὀλίγον μετὰ τὴν μετακόμισίν της εἰς τὸν μύλον ἀπέθανεν.

Ὁ κῦρ Πέτρος ἔζησεν ἀκόμη πολλὰ ἔτη, τυγχάνων τῶν περιποιήσεων τῆς Μαριᾶς ὡς νὰ ἦτο πατήρ της. Ἠυχαριστεῖτο πάντοτε νὰ διηγῆται ἀνέκδοτα ἐκ τοῦ στρατιωτικοῦ του βίου· ἄλλοτε πάλιν διηγεῖτο πῶς ἔγιναν οἱ γάμοι του, πῶς ἐγεννήθη ἡ Εὐμορφία, πῶς ἀπέθανεν ἡ σύζυγός του καὶ ἔφθανε μέχρι τῆς ἀφίξεως τῆς Μαριᾶς εἰς τὸ Πανωχώρι. «Θυμᾶσαι, κόρη μου, πῶς μ' ἐδάγκασες; Εἶχες περίφημα δόντια! καὶ τα ἔχεις ἀκόμη, δὲν εἶνε ἀλήθεια; ἄλλαξες ὅμως χαρακτῆρα. Πόσον μ' ἔκαμες τότε νὰ θυμώσω ἐναντίον σου· ποῦ νὰ ὑπέθετα ἐγὼ ὅτι ἐκεῖνο τὸ διαβολοκόριτσο θὰ ἐγίνετο ὁ καλὸς ἄγγελος ὅλης μου τῆς οἰκογενείας! Ὁ ἐρχομός σου εἰς τὸ σπίτι μου ἦτον εὐλογία Θεοῦ.»

Καὶ αὐτὸς ἀκόμη τὴν ὠνόμαζε κόρην του! Ὦ, λοιπὸν δὲν ἦτο ὀρφανὴ ἡ Γυφτοπούλα!

Ὅτε ὁ γηραιὸς κῦρ Πέτρος ἀπέθανεν, ἡ Μαριὰ εὑρέθη εἰς παντελῆ ἀμηχανίαν μὴ γνωρίζουσα τί νὰ πράξῃ. Τότε αἱ παιδικαί της ἀναμνήσεις ἐπανῆλθον ζωηραὶ εἰς τὸν νοῦν της καὶ σφοδρὰν ἠσθάνθη ἐπιθυμίαν νὰ φύγῃ εἰς ἄλλας χώρας, νὰ ἴδῃ νέους ὁρίζοντας, νὰ ἀποδημήσῃ ὡς αἱ χελιδόνες πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἀγνώστου... Ἀλλ' ἡ σκέψις αὕτη ὑπῆρξε στιγ-

μιαία μόνον· πῶς ἠδύνατο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ Πανωχώρι, ὅπου τόσον ἠγαπᾶτο ; Οὔτε πρὸς τὴν Εὐμορφίαν, οὔτε πρὸς τὸν Ἰωσήφ, οὔτε πρὸς τὰ τέκνα των ἐτόλμησε ποτὲ νὰ εἴπῃ ὅτι τοιαύτη ἰδέα ἐπῆλθεν εἰς τὴν κεφαλήν της. Ἀλλ' οὐδ' αὐτοὶ εἶχον διανοηθῆ τοιοῦτόν τι. Ὅτε δ' ἐξῆλθον ἐκ τοῦ νεκροταφείου, ὅπου ἐνεταφίασαν τὸν κῦρ Πέτρον πλησίον τῆς κυρᾶ Μαρίας, συμπαρέλαβον ἀπλούστατα μεθ' ἑαυτῶν τὴν Μαριὰν εἰς τὸν μύλον· ὡς νὰ ἦτο φυσικὸν καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ εὐνόητον ὅτι ἐκεῖ ἦτο τοῦ λοιποῦ ἡ θέσις της· ὅτε δ' ἔφθασαν εἰς τὸν μύλον, παρέλαβον αὐτὴν τὰ παιδία καὶ τὴν ὡδήγησαν εἰς δωμάτιον, ἐπίτηδες παρασκευασθὲν δι' αὐτὴν μετὰ στοργῆς ὑπὸ τῆς Εὐμορφίας καὶ τοῦ συζύγου της, καὶ περιπτυχθέντα αὐτὴν μετ' ἀγάπης εἶπον : « Ἐδῶ τώρα εἶνε τὸ σπίτι σου, θειὰ Μαριά !»

Ἔμεινεν εἰς τὸν μύλον καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπῆρξεν ἡ ἀδελφή, ἡ θεία, ἡ φίλη, πάντοτε συμπαθὴς καὶ φιλόστοργος, πάντοτε ἀκούραστος καὶ ἀφωσιωμένη· ἦτο ἡ προσωποποίησις τῆς χαρᾶς, τῆς καρτερίας καὶ τῆς ἀγάπης, καὶ ἡ παρηγορία ὅλων. Ὅτε δὲ παρῆλθον τὰ ἔτη καὶ αἱ ὡραῖαι μαῦραι πλεξίδες της ἐλευκάνθησαν, κουρασμένη δὲ καὶ ἐξηντλημένη ἐκάθησε καὶ αὐτὴ εἰς τὴν θρονίδα τῶν γερόντων οἱ ὁποῖοι πρὸ πολλοῦ εἶχον ἀποθάνῃ, εἶδε περὶ ἑαυτὴν πολυάριθμον οἰκογένειαν, μορφὰς μειδιώσας, αἱ ὁποῖαι ἔλεγον πρὸς αὐτὴν μὲ σεβασμὸν καὶ ἀγάπην : « Τώρα εἶνε ἡ σειρά μας νὰ ἐργασθῶμεν· ξεκουράσου, θειὰ Μαριά !»

Ἀναπαύεται καὶ μὲ τὸ δίκαιόν της, διότι ἔχει τόσον ἐργασθῆ δι' ὅλους! Καθημένη πλησίον τοῦ παραθύρου, μεταξὺ τοῦ γηράσαντος Ἰωσήφ, ὅστις ἀφῆκεν εἰς τοὺς υἱούς του τὴν διεύθυνσιν τοῦ μύλου, καὶ τῆς Εὐμορφίας, ἥτις μὲ τὴν λευκήν της κόμην εἶνε ἐπίσης χαριτωμένη ὅπως καὶ ἄλλοτε μὲ τὰς ξανθάς της πλεξίδας, παρακολουθεῖ μὲ τὸ βλέμμα της τὰς μακρὰν διευθυνομένας χελιδόνας καὶ ὀνειροπολεῖ ἀκόμη τὰ θαυμάσια πράγματα τὰ ὁποῖα βλέπουσιν αὗται κατὰ τὰ μακρινά των ταξείδια. Ἀλλὰ δὲν τας ζηλεύει πλέον. Ὑπάρχουσιν εὐρύτεροι καὶ φωτεινότεροι ὁρίζοντες εἰς τοὺς ὁποίους την προσεγγίζει ἑκάστη ἡμέρα τοῦ θνητοῦ της βίου. Δὲν ἀπέχει πλέον πολὺ ὁ καιρός, καθ' ὃν ἡ ψυχή της θὰ ἀνοίξῃ τὰς πτέρυγάς της, καθ' ὃν ἡ Γυφτοπούλα θὰ πετάξῃ ὑψηλά, εἰς ἄλλην πατρίδα.

ΤΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΡΑΙΔΑΣ

[Γερμανικὸν παραμύθι]

Αἱ χρυσαῖ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ὠλίσθησαν περιχαρεῖς διὰ μέσου τῆς σχισμάδος τοῦ μικροῦ παραθύρου τῆς καλύβης καὶ ἐφώτισαν τόσον δυνατὰ τὸ μικρὸν παιδάκι, τὸ ὁποῖον ἐκοιμᾶτο ἐπὶ πτωχικοῦ στρώματος παρὰ τοὺς πόδας τῆς κλίνης τῆς μητρός του, ὥστε ἐξύπνησε . . .

Ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡ Ἀνθούλα (κοριτσάκι ἑπτὰ χρόνων) καὶ ἀμέσως ἠγέρθη. Τὸ βλέμμα της ἔπεσεν ἐπὶ τῆς ἀσθενοῦς μητρός της . . . Πόσον ὠχρὰ ἦτο ! Πόσον ἀδυνάτισε τὸ πρόσωπόν της, καὶ τὰ χέρια της ἐκρέμαντο ἔξω ἀπὸ τὰ σκεπάσματα ὡσὰν δύο χονδρὰ καλάμια ξηρὰ καὶ κιτρινισμένα !

Καϊμένη μητερίτσα ! εἶπε καθ' ἑαυτὴν στενάξασα ἡ Ἀνθούλα. Ἀπὸ τότε ποῦ ἔφυγεν ὁ πατέρας καὶ δὲν ἐγύρισε πειά, κλαίει καθ' ἡμέραν ! ἀλήθεια, ἔρχονται ἡμέραι ποῦ δὲν ἔχομεν ψωμί, μὰ ὁ πατέρας θὰ γυρίσῃ πάλι θὰ φέρῃ ψάρια καὶ θὰ συνάξῃ χρήματα. . . Ἂν δὲν ἀρρωστοῦσεν ἡ μητέρα ! Τώρα κοιμᾶται τόσον γλυκά ! Δὲν θέλω νὰ την ἀνησυχήσω διὰ νὰ κοιμηθῇ ὅσο μπορέσῃ πειὸ πολύ ! Ἔλεγε χθὲς πῶς ἦτο πολὺ κουρασμένη. Ἀλλὰ ποιὸς θὰ βράσῃ τὴν τσοῦπα τὸ μεσημέρι, ποιὸς θὰ μου ράψῃ τὸ φορεματάκι μου, ποῦ ἐσχίσθηκε, ποιὸς θὰ μ' ἀγκαλιάσῃ, νὰ μου 'πῇ Ἀνθούλα μου ; Θὰ σε ξυπνήσω, μητέρα μου, μὰ ὄχι τώρα, τώρα εἶνε πολὺ ἐνωρίς.»

Καὶ ἐκρέμασε τὸ κοριτσάκι ἕνα παληὸ σάλι εἰς τὸ παράθυρο διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἥλιον ὁ ὁποῖος ἔπιπτε εἰς τὸ πρόσωπόν της. Ἐπῆγε σιγὰ σιγὰ μὲ τὰ γυμνὰ ποδαράκια της καὶ εὑρῆκε τὸ φόρεμά της, τὸ ἐφόρεσε καὶ ἐβγῆκεν ἔξω. Ἐπλύθηκε καὶ ἐκύτταξε γύρω. Θὰ ἦτον πολὺ πρωΐ ! Εἰς τὸ χωρίον ἦτο μεγάλη ἡσυχία, ὅλα ἦσαν σιωπηλά. Ἡ θάλασσα ἡσυχη καὶ καθαρὰ σὰν καθρέπτης καὶ ὁ ἥλιος ἔπαιζε μαζί της καὶ τῆς ἐχαμογέλα. Ἡ Ἀνθούλα τὴν ἀγαποῦσε τὴν θάλασσαν.

— Θὰ πάω κάτω 'ς τὸ γιαλό ! ἐσκέφθη ἴσως ἔλθῃ ὁ πατέρας σήμερα !, Ἴσια ἴσια ἕνα νέο πλοῖο ἦτον ἀραγμένο σιμὰ εἰς τὸν μύλον. Τί χαρὰ νὰ ἐγύριζε σήμερα ! Καὶ δὲν θὰ μ' ἐγνώριζε, ἐμεγάλωσα τόσον ἀφ' ὅτου ἔφυγε! Ἐγὼ ὅμως θὰ τον ἔβλεπα, θὰ τον ἔπαιρνα ἀπὸ τὸ χέρι καὶ θὰ τον ἔφερνα εἰς τὸ σπίτι εἰς τὴν μητέρα Τί χαρὰ ποῦ θὰ εἴχαμε ! Ἡ μητέρα ἀμέσως θὰ ἐγίνετο καλά.

Καὶ ὅσο ἔκαμνεν ἡ Ἀνθούλα ὅλα αὐτὰ τὰ ὡραῖα ὄνειρα, τὰ γυμνά της ποδαράκια τὴν ὡδηγοῦσαν κατὰ μῆκος τῆς παραλίας παρετήρει τὴν ἤρεμον θάλασσαν. Ἀλλ' ἡ Ἀνθούλα ἐκουράσθη καὶ ἐκάθησεν εἰς ἕνα βράχον. Αἴφνης τὸ πρόσωπόν της ἐσκυθρώπασε καὶ ἔγινε μελαγχολικόν. Τὸ πλοῖον δὲν ἤρχετο καὶ ἐσυλλογίσθη τὴν ἄρρωστη μητέρα της, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἔφερε τὸν πατέρα. Θερμὰ δάκρυα ἐκύλισαν εἰς τὰ δροσερὰ μαγουλάκια της καὶ ἔκλαιε, ἔκλαιε βαθειὰ μέσ' ἀπ' τὴν καρδιά της. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ἐχύρευον καὶ ἔπαιζον ζωηραὶ καὶ λάμπουσαι μὲ τὴν θάλασσαν, τὰ κυματάκια ἐμουρμούριζαν παράξενο τραγουδάκι, τὸ κεφαλάκι τῆς Ἀνθούλας ἔγερνε ὁλονὲν βαρύτερον ἐπάνω εἰς τὸ στῆθός της καὶ ἀπεκοιμήθη . . .

* * *

Ἡσυχία ἀκόμη ἐβασίλευεν εἰς τὸ χωρίον. Τὸ παιδάκι εἶχε σηκωθῆ πρωΐ πρωΐ καὶ ἄνθρωποι καὶ ζῶα ἡσύχαζον ἀκόμη εἰς τὸ χωρίον. Καὶ ἀπὸ τὰς νεράϊδας ὅμως, αἱ ὁποῖαι ἐχόρευον ὅλην τὴν νύκτα ἐπάνω εἰς τὴν θάλασσαν, μία δὲν ἠκολούθησε τὰς ἄλλας παρὰ ἔτρεχεν ἀκόμη ἐπάνω εἰς τὰ καθαρὰ νερά, τὰ ὁποῖα ἐχρύσωνεν ὁ ἥλιος. Εἶχεν ἕνα μικρὸ ξανθὸ χαρούμενο προσωπάκι, μαλλιὰ χρυσᾶ, μακρυά, μεταξένια, ἀλλὰ τὴν ἀσχήμιζε ἡ οὐρὰ τοῦ ψαριοῦ ἡ ὁποία ἐτελείωνε τὸ σῶμά της. Ἦτο σὰν γοργόνα. Ἔπλεε ἄφοβα ἐπάνω εἰς τὰ κύματα καὶ ἐπλησίαζεν ὁλονὲν τὸν βράχον. Ἔξαφνα παρετήρησε τὴν Ἀνθούλαν ἡ ὁποία ἐκάθητο κοιμισμένη ἐκεῖ. Ἠθέλησεν ἀμέσως νὰ την πάρῃ κάτω εἰς τὰ σκοτεινὰ βάθη τῆς θαλάσσης—ἐπειδὴ δὲν κάνει ἄνθρώπου μάτι νὰ της ἀντικρύσῃ—ἀλλ' ἅμα παρετήρησεν ὅτι ἐκοιμᾶτο παρῆτησε τὰ κακὰ σχέδιά της. Ἐπλησίαζεν ὁλονὲν εἰς τὸν βράχον· ἐστάθη καὶ δὲν ἠδύνατο ν' ἀνακαλύψῃ τὰ μάτια τῆς Ἀνθούλας.

—Ὦ ! τί εἶδα, ἐψιθύρισεν ἔκπληκτος καὶ ἔβλεπε τὰ δροσερὰ καὶ ρόδινα μαγουλάκια της, ἐπὶ τῶν ὁποίων δύο δάκρυα εἶχον κυλίσῃ. Αὐτὰ εἶνε τὰ μαργαριτάρια ποῦ βγαίνουν ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα μάτια. Μοῦ το ἐδιηγήθηκεν ἕνα βράδυ μία ὀφφὴ σίλφη εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης. Ὅταν οἱ ἄνθρωποι εἶνε πολὺ λυπημένοι, μοῦ εἶπε, πέφτουν ἀπὸ τὰ μάτια των μαργαριτάρια, καθαρὰ καὶ ὑαλιστά. Ὅλα ὅμως δὲν εἶνε τὰ ἴδια. Τὰ δάκρυα ποῦ βγαίνουν, ὅταν ἀγκυλωθῇ τὸ παιδάκι ἢ ὅταν τὸ μαλώσουν διὰ τὲς ἀταξίες του δὲν γίνονται μαργαριτάρια. Πρέπει νὰ εἶνε δάκρυα βγαλμένα ἀπ' τὴν καρδιά, δάκρυα ἀπὸ λύπη καὶ συγκίνησι !

— Μήπως εἶνε καὶ τὰ δάκρυα αὐτὰ ποῦ ἔχεις εἰς τὰ μαγουλάκια σου, ἀπὸ τὰ μαργαριτάρια αὐτά, μικρούλα μου; εἶπε μονολογοῦσα ἡ νεράϊδα. Καὶ θὰ εἶνε, γιατὶ λάμπουν ἔτσι εὔμορφα εἰς τὸν ἥλιο.

— Πῶς νὰ τα πάρω ; Πῶς ; Καὶ ἐσκέπασε τὸ μέτωπόν της μὲ τὸ χέρι της καὶ ἐσυλλογίσθη. Ἐλαφρά, γρήγορα ἐπέρασε ἀπ' ἐπάνω της ἕνας γλάρος.

— Ἔλα 'δῶ : ἐφώναξεν ἡ Νεράϊδα· ποῦ πᾶς, γλάρε μου ; Θέλεις νὰ μου κάμῃς μιὰ χάρι ; τοῦ εἶπε κολακευτικά.

Ὁ γλάρος ἐκάθισεν εἰς τὸν ὦμόν της καὶ τοῦ εἶπε ἡ Νεράϊδα :

— Μοῦ χαρίζεις ἕνα ἀπὸ τὰ ὡραῖα σου ἄσπρα φτερά ; Καὶ ἀμέσως ἔσυρεν ὁ γλάρος ἕνα φτερὸ μὲ τὸ ράμφος του καὶ το ἔδωκε εἰς τὴν Νεράϊδα.

— Εὐχαριστῶ. Καὶ τώρα εἶνε τὸ καλλίτερον ποῦ θὰ μου κάμῃς. Βλέπεις τὸ μικρὸ ἐκεῖνο κοριτσάκι ποῦ κοιμᾶται ἐπάνω εἰς τὸν βράχον ; βλέπεις 'ς τὸ δροσερὸ προσωπάκι αὐτὰ τὰ δύο γυαλιστὰ μαργαριτάρια ; Ἐβγῆκαν ἀπ' τὴν καρδιά του, ἔπεσαν ἀπὸ τὰ μάτια του. Τὰ θέλω λοιπὸν γιατὶ εἶνε πειὸ εὔμορφα ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ βγαίνουν εἰς τὴν θάλασσαν. Φέρε μου τα. Πέταξε σιγὰ σιγά, καὶ πάρε τα μὲ τὸ πτερό σου ! Ὁ γλάρος ὑπήκουσεν ἀμέσως καὶ τα ἔφερε τῆς νεράϊδας. Ἔβαλε τὸ λευκὸ

πτερὸ μὲ τὰ πολύτιμα κοσμήματα εἰς τὰ μαλλιά της καὶ εὐχαρίστησε θερμότατα τὸν γλάρον, ὁ ὁποῖος ἐπέταξε πάλιν ὑψηλά.

— Ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ σε ἀδικήσω μικρούλα μου, ἐσυλλογίσθη ἡ Νεράϊδα. Ὄχι! Σοῦ ἐπῆρα δυὸ μαργαριτάρια, δύο θὰ σοῦ δώσω καὶ πάλιν ὀπίσω, δύο ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ βγάζει ἡ θάλασσα. Καὶ ἐκολύμβησε μέχρι ἑνὸς πλησίον βράχου, ἐξερρίζωσε δύο μεγάλα ὄστρακα, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ παράλιον ὅπου ἐκοιμᾶτο ἡ Ἀνθούλα καὶ τὰ ἔρριψεν εἰς τὰ πόδια της. Ἐκρύβη ἔπειτα ὀπίσω τοῦ βράχου καὶ ἐπερίμενεν. Ἀπὸ τὸν θόρυβον τὸν ὁποῖον ἔκαμαν τὰ πίπτοντα ὄστρακα ἐξύπνησεν ἡ Ἀνθούλα, ἐκύτταξε γύρω της, ἐζήτησε νὰ ἐνθυμηθῇ ποῦ ἦτο καὶ ἐσηκώθη γρήγορα καὶ ἐφώναξε πλήρης χαρᾶς.

— Δύο στρείδια! δύο στρείδια! καὶ τὰ ἐπῆρεν εἰς τὰ χέρια της.—Θὰ τὰ φέρω εἰς τὴν πλουσίαν κυρίαν ἡ ὁποία κάθεται πλησίον μας θά τ' ἀγοράσῃ καὶ θὰ ψωνήσω γάλα καὶ ψωμὶ διὰ τὴν μητερίτσα μου καὶ μένα. Χθὲς βράδυ ἐφάγαμε καὶ τὸ τελευταῖον κομμάτι ποῦ μᾶς ἔμενε . . .

Καὶ ἔτρεξεν ἡ Ἀνθούλα.

Ἡ Νεράϊδα βλέπουσα ὅλην αὐτὴν τὴν σκηνὴν εἶπε :— Δὲν ἔτρεξε κανένα δάκρυ τώρα! Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι δὲν θὰ εἶνε διόλου λυπημένη, ἀφοῦ τὸ προσωπάκι της ἦτον φαιδρότερο καὶ πολὺ πειὸ ὡραῖο ἀπὸ πρίν. Καὶ ἔφερε τὸ πτερὸν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της διὰ νὰ παρατηρήσῃ καὶ πάλιν τὰ ἀνθρώπινα μαργαριτάρια ἀλλ' ὁ ἥλιος τὰ εἶχε φιλήσῃ μὲ τὰς ἀκτῖνάς του καὶ ἐξητμίσθησαν. — Μπᾶ! μὰ γιατί; θὰ ἐρωτήσω πάλιν τὴν σίλφην νὰ μοῦ το εἰπῇ. . . Δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ τὰς σκέψεις της, διότι αἱ φωναὶ τῶν παιδίων τοῦ χωρίου τὰ ὁποῖα ἤρχοντο εἰς τὸ παράλιον τὴν ἠνάγκασαν νὰ κρυφθῇ εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης!

Ἡ Ἀνθούλα ἔτρεξεν εἰς τὸ πλούσιο σπιτικό τῆς γειτόνισσας, ἐκτύπησε τὴν θύραν καὶ τὰ κοριτσάκια τῆς Κυρίας Εὐγενίας τῆς ἤνοιξαν.

— Καλὴ μέρα Ἀνθούλα εἶπαν καὶ τὰ δύο, τί μας φέρνεις; Στρείδια; Νά τα πᾶς τῆς μητέρας μόνη σου, νὰ τα ζωγραφίσῃ. Ἄ, ἔχουν καὶ φαγί: τότε 'ς τὸν πατέρα τρέξε γρήγορα. Ἡ Ἀνθούλα ἐπῆρε δύο δραχμὰς διὰ τὰ δύο καὶ καταχαρούμενη ἔτρεξε εἰς τὸν ἀρτοπώλην, ἠγόρασε ἕνα μεγάλο ψωμὶ καὶ ἐπέστρεψε γελαστὴ εἰς τὴν καλύβην.

— Δὲς τί σου φέρνω, μητέρα! Κύτταξε! Καὶ διηγήθη εἰς τὴν μητέρα λεπτομερῶς ὅλα.

Πῶς ἐκοκκίνησε τὸ ὠχρὸν πρόσωπον τῆς ἀσθενοῦς ὅταν ἀντίκρυσε τὸ χαρωπὸν πρόσωπον τῆς Ἀνθούλας! Ἐφοβήθηκε τὸ πρωὶ ὅταν δέν τὴν εἶδε καὶ ἐχάρηκε διπλᾶ τῶρα.

— Ἀγόρασα μητέρα, καὶ γάλα καὶ καφέ.

Καὶ πραγματικῶς, ὕστερ' ἀπ' ὀλίγον ἄχνιζεν εἰς τὸ τραπέζι ἐπάνω ἐλκυστικὸν πρόγευμα ὅμοιον τοῦ ὁποίου ἡ δυστυχὴς ἄρρωστη πρὸ πολλοῦ δὲν εἶχε φάγῃ.

Ἡ θύρα ἐκτύπησε. Μὴν εἶνε ὁ πατέρας; ὄχι εἶνε ἡ ὑπηρέτρια τῆς γειτονίσσης. Εἰσῆλθε καὶ ἀφοῦ ἐχαιρέτισε τὴν μητέρα :— Σᾶς στέλλει 'πίσω τὰ μαργαριτάρια αὐτὰ ἡ Κυρία μου, εἶπε, γιατὶ δέν τα ἠγόρασε, ἠγόρασε μόνον τὰ στρείδια! Εἶνε ἀληθινὰ καὶ νά το ξεύρετε, τὸ εἶπεν ὁ κύριος. Καὶ ἤνοιξε τὸ κουτάκι εἰς τὸ ὁποῖον τα εἶχε κλείσῃ καὶ τα ἔδειξεν εἰς τὴν μητέρα καὶ εἰς τὴν Ἀνθούλαν.

— Ἂν θέλετε, εἶπεν ἡ Κυρία μου, νὰ τα πωλήσετε τὰ ἀγοράζει, προσέθηκεν ἡ ὑπηρέτρια.

Ἡ ἀσθενὴς δὲν εἶχε λόγους νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν εὐγενῆ κυρίαν ἡ ὁποία τὴν ἐπεσκέφθη ἔπειτα μὲ τὰ κοριτσάκια της καὶ ἠγόρασε τοὺς μαργαρίτας. Τῆς ἔστειλε ζωμόν, κρασὶ παλαιόν, τὸ ὁποῖον τὴν ἐνδυνάμωσε, καὶ ὁλονὲν ἐκαλλιτέρευεν ἡ θέσις της.

Μὲ τὴν χρηματικὴν βοήθειαν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ἡ πλουσία οἰκογένεια εἰς τὴν ἀτυχῆ χήραν, ἐπεδιώρθωσεν αὐτὴ τὸ πτωχὸν σπιτάκι της καὶ ἐκαλλιέργει τὸν κῆπον τοῦ ὁποίου τὰ προϊόντα τοὺς ἔτρεφον.

Ὁ καϊμένος ὁ πατέρας δὲν ἐγύρισε ποτὲ πλέον ὀπίσω. Ἀλλὰ δέν τον λησμονεῖ ἡ Ἀνθούλα, ὅπως δὲν λησμονεῖ καὶ τα κλάμματα καὶ τον ὕπνον ποῦ ἔκαμε εἰς τὴν παραλίαν.

Δὲν ἔμαθε ὅμως ποτέ, ὅπως δὲν ἔμαθε καὶ τί ἔγινεν ὁ πατέρας της, ὅτι ἡ Νεράϊδα τῆς ἐσπόγγισε τὰ δάκρυά της καὶ της ἔφερε τὴν εὐτυχίαν.

[Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ] ΦΑΚ

Η ΑΔΕΛΦΟΥΛΑ ΜΟΥ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 171]

ΙΒ'.

Ο ΠΛΟΥΤΟΣ ΚΑΙ Η ΕΥΤΥΧΙΑ

«Γιαγιά, ἀλήθεια πόψε ἀνοίγει ὁ οὐρανός;

—Ναί, παιδάκι μου· γιατὶ 'ξημερόνουν τ' Ἅγια Θεοφάνεια. Καὶ ὅποιος ἀγρυπνήσῃ καὶ προφτάσῃ 'ς ἐκείνη τὴν ἀπόκρυφην ὥρα . . . .

—Τὸ ξέρω, γιαγιά μου, τὸ ξέρω! μπορεῖ νὰ ζητήσῃ ὅ,τι θέλει ἀπ' τὸ Θεὸ καί του γίνεται.

—Ναί, μὰ φτάνει νὰ ζητήσῃ ἕνα πρᾶμμα μονάχα.»

Τὸ παιδάκι ἀποφάσισε νὰ γρυπνήσῃ. Κοντὰ 'ς τὴν κάμαρά του ἀπάνω ψηλὰ ἦταν ἡ πόρτα ποῦ ἔβγαινε 'ς τὸν ἡλιακό. Χωρὶς νὰ το ἰδῇ κανείς, κουκουλώθηκε μὲ τὸ παπλωματάκι του πῆρε τὸ προσκεφάλι του καὶ πῆγε νὰ ξαπλωθῇ ἐκεῖ ἔξω. Δὲν εἶχε φόβο κανένα. Ὁ παπᾶς εἶχε βγῇ ἐκείνη τὴν ἡμέρα μὲ τὴν ἁγιαστοῦρά του καὶ εἶχε διώξῃ ὅλους τοὺς καλικαντζάρους, ποῦ περπατοῦσαν 'ς τὴ χώρα καὶ πέρναν τὰ παιδιά. Σ' τὴ χειμωνιάτικη νύχτα τὸν ζέσταινε τὸ πάπλωμα καὶ ἡ ἐλπίδα . . . . Ἦταν ἀργά. Σκοτάδι καὶ σιωπὴ ἀπλόνουνταν κάτω 'ς ὅλη τὴν κοιμισμένη πόλι. Ἐδῶ κ' ἐκεῖ μονάχα ἐτρεμόκαιγε κανένα φανάρι σὰν μάτι νυσταγμένο καὶ τάγιασμένα νερὰ τῆς λίμνης ἐκεῖ-πέρα ἐλαμπύριζαν 'ς τὴ μυστικὴν ἀστροφεγγιά. Ἀπέραντος θόλος ἀπὸ μαῦρο βελοῦδο, καρφωμένο μὲ διαμαντένια καρφιά, τὸ ἐσκέπαζε ὁ οὐρανός. Κάὶ τον ἐκύτταζε μὲ ἀνήσυχα μάτια τὸ παιδάκι καὶ περίμενε ἥσυχα νὰνοίξῃ. Ὅ,τι θὰ ζητοῦσε τότε θὰ γίνουνταν — μὰ φτάνει νὰ ζητοῦσε ἕνα πρᾶμμα μονάχα—καὶ τὸ παιδάκι εἶχε τὸ σκοπό του . . . Ἡ ὧρες περνοῦσαν ἔτσι καὶ οἱ πετεινοί, ζωντανὰ ρολόγια, τὲς ἔλεγαν μὲ τὴ βραχνή τους φωνὴ ὁ ἕνας 'ς τὸν ἄλλον . . .

Ἦλθε τέλος πάντων καὶ ἡ ἀπόκρυφη ὥρα ποῦ ἄνοιξε ὁ οὐρανός. Μέσ' 'ς τὴν ἀστροσπαρμένη μαυρίλα ἐπρόβαλε ἄξαφνα μία λάμψι ζωηρή, ποῦ ἔσβυσε ὅλα τἀστέρια. Ἕνα φῶς γλυκὸ 'χύθηκε τότε 'ς τὴ κτίσι καὶ τάγιασμένα νερὰ τῆς λίμνης ἐκεῖ - πέρα ἐλάμψαν σὰν ἀναμμένα.

Στὸ θέαμα τὸ παιδάκι τὰ σάστισε. Τοῦ φάνηκε σὰν νὰ εἶδε ἀγγέλους νὰ πετοῦν ἐκεῖ - ψηλὰ μέσ' 'ς τὸ φωτεινὸ ἄνοιγμα καὶ ἕναν ὁλόχρυσο ποταμὸ νὰ τρέχῃ, τὸν οὐράνιο, καθὼς λένε, Ἰορδάνη . . . Σ' τὸν τρόμο του, 'ς τὴ θάμπωσί του, 'ς τὴ σκοτισμάρα του, λησμόνησε τί εἶχε νὰ ζητήσῃ καὶ ἔβλεπε βουβό . . . Μονάχα τὴν τελευταία στιγμὴ ποῦ ἐσυνῆλθε λιγάκι, ἐπρόφτασε νὰ 'πῇ ἕνα λόγο. Καὶ ἐσβύνουνταν πειὰ ἡ θεία λάμψη, σὰν ἀκούστηκε 'ς τὸν ἀέρα τῆς νύχτας ἡ ψιλὴ φωνούλα τοῦ παιδιοῦ :

« Πλοῦτο! »

Ἐγύρισε τρέμοντας 'ς τὸ κρεββατάκι του. Σκεπάστηκε ἀπ' τὸ κεφάλι κ' ἐπροσπάθησε νὰ κοιμηθῇ. Μὰ τὸν ἄφησε γιὰ πολλὴν ὥρα ἄγρυπνο τὸ φοβερὸ θέαμα ἀπ' τόνα μέρος, ποῦ ἐβασάνιζε ἀκόμα τὰ μάτια του, καὶ μιὰ ἀνήσυχη σκέψι ἀπὸ τἄλλο, ποῦ ἐβασάνιζε τὸ μυαλό του . . . Τί λαμπρὸ καὶ ἀπίστευτο θάμμα! Νὰ τὸν ἄκουσε τάχα ὁ Θεός; Ἐπρόφτασε νὰ 'μπλήσῃ σὲ κατάλληλη στιγμή; Ἄχ, καὶ θἀποκτοῦσε τὸν πλοῦτο, τὸ ἕνα πρᾶμμα ποῦ ζήτησε μὲ τὴν καρδιά του τὸ φτωχὸ παιδάκι;...

Σὰν ἀποκοιμήθηκε κατὰ τὸ πρωὶ εἶδ' ἕνα παράξενο ὄνειρο—ἕνα ὄνειρο τόσο ζωηρό, ποῦ ἀκόμα καὶ τώρα δὲν ξέρει ἂν ἐκοιμοῦνταν πραγματικῶς ἢ ἂν ἀγρυπνοῦσε μὲ πυρετό.

Τοῦ φάνηκε πῶς μπῆκε ἄξαφνα 'ς τὴν κάμαρά του ἕνας ἄγθρωπος.

Ἦταν νέος, παιδὶ μάλιστα ἀμούστακο. Τὸ πρόσωπό του ἔλαμπε ἀπ' τὴν ἐμμορφιὰ καὶ ἡ φορεσιά του ἀπ' τὴν πολυτέλεια. Ἀπὸ πάνω ὡς κάτω ἦταν πνιγμένος 'ς τὸ χρυσάφι, 'ς τὸ μετάξι, 'ς τὰ πετράδια. Ἕνα σύννεφο κάτασπρο ὑποστήριζε τὰ πόδια του. Σ' τὰ χέρια του κρατοῦσε ἕνα χρυσὸ ραβδί. Εἶχε φτερούγια χιονάτα καὶ χαμόγελο γλυκό.

«Νά με! τί με θέλεις;» εἶπε μὲ τρυφερὴ φωνή.

«Ἄγγελος . . . » ἐψιθύρισε τὸ παιδάκι, τρομαγμένο.

« Δὲν εἶμαι ἄγγελος » ἀποκρίθηκε ὁ νέος. «εἶμαι ὁ Πλοῦτος ποῦ ζήτησες ἀπόψε. Ἐκεῖνος ποῦ ὁδηγάει τὰ βήματά μου, εἶδε τὴ φωτιὰ τῆς καρδιᾶς σου καὶ μ' ἔστειλε. Μιὰ στιγμὴ προτήτερα ἂν πρόφτανες νὰ 'πῇς τόνομά μου, θἀρχόμουν νὰ σε φορτωθῶ ἀνερώτητα. Μὰ τώρα ποῦ ἄργησες νὰ 'μιλήσῃς καὶ ἔγεινε ζήτημα

ἂν ἔπρεπε νὰ σου γίνῃ ἡ χαρὶ ἢ ὄχι, ἀποφασίστηκε νὰ ἔλθω μονάχα νὰ σε ξαναρωτήσω . . . καὶ ὅ τι μου 'πῇς θὰ κάνω. Ἐπιμένεις ἀκόμα 'ς τὸ λόγο σου; Ἐμένα ζητᾷς καὶ ἐπιθυμᾷς πραγματικῶς, ἀφοῦ ξέρῃς ὅτι μονάχα ἕνα πρᾶμμα ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃς; Ἂν εἶν' ἔτσι 'πέ μου το καὶ μένω μαζί σου γιὰ πάντα.»

Τὸ παιδάκι πῆρε θάρρος, βγῆκε περισσότερο ἀπ' τὸ σκέπασμά του καὶ εἶπε;

«Ξένα θέλω, Πλοῦτέ μου, σὲ θέλω νὰ μείνῃς πάντα μαζί μου. Εἶδα ὅτι ὅλη ἡ εὐτυχία τῆς ζωῆς βρίσκεται πάντα μὲ σένα, καὶ ἀπὸ πολύν καιρὸ σὺ εἶσαι τόνειρό μου. Ἄχ, καὶ ποιὸς δὲν ἐπεθύμησε τὸν Πλοῦτο, γιὰ νὰ τον διώξω ἐγώ;

— Βλέπω ὅτι μ' ἀγαπᾷς πραγματικῶς καὶ ἤθελα νὰ μείνω μαζί σου . . . ἀλήθεια! Τί ἔμμορφη ζωὴ ποῦ θὰ περνοῦμε! Παντοῦ ὁ κόσμος θὰ σκύφτῃ 'ς τὴ διάβασί μας σὰν θὰ βγαίνουμε συντροφιασμένοι. Θὰ κατοικοῦμε σὲ παλάτια ὁλομάρμαρα, θὰ κοιμούμαστε σὲ ὁλόχρυσο κρεβάτι, θὰ σκεπαζόμαστε μὲ σενδόνια μεταξωτά. Τὸ γυαλιστερὸ ἀτλάζι καὶ τὸ χουδωτὸ βελοῦδο θὰ μας τριγυρίζουν παντοῦ, 'ς τὸ πάτωμα, 'ς τοὺς τοίχους, 'ς τὸ ταβάνι, 'ς τὰ καθίσματα, παντοῦ ὅπου θἀκουμπᾷ τὸ σῶμα, ἢ θἀναπαύεται τὸ βλέμμα. Θὰ φοροῦμε λαμπρὰ φορέματα καὶ στολίδια. Θἄχουμε δούλους καὶ δοῦλες καὶ γνώριμους πολλούς. Βαλσαμωμένος θὰ εἶνε ὁ ἀέρας ποῦ θἀναπνέουμε ἀπὸ τἄνθη καὶ τὰ μυρωδικά. Τὸ τραπέζι μας θὰ λάμπῃ 'ς τὸ χρυσάφι καὶ 'ς τὸ κρύσταλλο. Θὰ βγαίνουμε 'ς τὸν περίπατο μὲ ἁμάξια καταστόλιστα· θὰ πηγαίνουμε 'ς τὰ θέατρα, 'ς τοὺς χορούς, 'ς τὰ ἱπποδρόμια, πάντα 'ς τὴν καλλίτερη θέσι. Θὰ ταξειδεύουμε μὲ κάθε ἄνεσι τὸ καλοκαῖρι ἢ τὸ χειμῶνα. Καὶ θὰ ἔχουμε μέσα σὲ μιὰ κάμαρα, ζεστὴ σὰ φωλιά, ἕνα γραφεῖο λουστράδο μὲ πολλὰ κλειδιά, γεμᾶτο χρυσὰ νομίσματα καὶ καινούργια τραπεζογραμμάτια τόσα, ὥστε νὰ μποροῦμε νὰ κάνουμε καθ' ἐπιθυμιὰ ποῦ ἤθελε μᾶς γεννηθῇ . . .

—'Α τί καλά!» ἐφώναξε τὸ παιδάκι, «καὶ τὸ γέλιο δὲν θὰ λείπῃ ἀπ' τὸ χεῖλό μας καὶ ἡ χαρὰ ἀπ' τὴν καρδιά μας. Κάθησε, Πλοῦτέ μου. Θέλω νὰ ἦμαι μαζί σου δοξασμένος καὶ εὐτυχής.»

Ὁ νέος ἔχασε μὲ μιᾶς τὸ γέλιο του, ἀκούμπησε ἀπάνω 'ς τὸ ραβδί του καὶ εἶπε μὲ περίλυπη φωνή:

«Αὐτὸ εἶνε ἴσα - ἴσα ποῦ θέλω νὰ σου 'πῶ... Ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ σοῦ ἐγγυηθῶ ὅτι δὲν θὰ λείπῃ ἀπ' τὸ χεῖλό σου τὸ γέλιο καὶ ἀπ' τὴν καρδιά σου ἡ χαρά . . . Ἀ, ὄχι, ὄχι. . .

—Μὰ γιατί;

—Γιατί; . . . Δέν σε ἄφησε λοιπὸν ἡ ἀγάπη ποῦ μου ἔχεις νὰ το σκεφθῇς ποτέ . . . Καὶ τί μπορῶ τάχα νὰ σου κάνω ἐγώ, ὅταν θὰ ἔρχεται ὁ πόνος καὶ ἡ θλίψι; . . . Ποιὸς ξέρει ἂν δὲν θὰ με θέλῃς γιὰ νὰ πληρόνῃς πάντα γιατροὺς καὶ γιατρικά; . . . Ποιὸς σοῦπε πῶς μαζί μου δὲν θὰ δοκιμάσῃς ποτὲ ἀγωνία βασάνου σὲ δικαστήριο; . . . Ποιός σου εἶπε πῶς δὲν θὰ σε πληγώσῃ ὁ θάνατος 'ς ὅ,τι ἔχεις ποιὸ ἀγαπημένο 'ς τὸν κόσμο καὶ πολύτιμο; . . . Ποιός σου εἶπε ἂν μ' ἐμένα θὰ βρῇς τὴν ἀληθινὴ ἀγάπη, τὴν ἀδελφικὴ φιλία ἐκείνην ποῦ θέλεις, καὶ τί θὰ σου χρησιμεύω σὰν θὰ σε μαχαιρόνῃ ἡ ἀχαριστία, ἡ κακία, τὸ ψέμμα, ὁ φθόνος, ἡ ἐπιβουλή; . . . Ποιός σου ὑποσχέθηκε ὅτι μαζί μου θἀπολαύσῃς τὲς χάρες τῆς καλῆς καρδιᾶς, τοῦ φωτισμένου μυαλοῦ, τῆς καθαρῆς συνειδήσεως; Ποιὸς σ' ἐβεβαίωσε ὅτι 'ς τὸ σπίτι σου θὰ βασιλεύῃ ἡ τιμή, ἡ ἀγάπη, ἡ χαρά, ἡ ἁρμονία; . . . Ἀ, πόδο ἐστάθηκες, παιδάκι μου, ἀπατημένος! Ἐγύρεψες ἀπὸ μένα ἐκεῖνο ποῦ ἔπρεπε νὰ γυρέψῃς ἀπὸ τὴν *Εὐτυχία*.

—Ἀπὸ τὴν Εὐτυχία. . .» ἐψιθύρισε τὸ παιδάκι μὲ ἀπελπισμένη φωνή.

«Μάλιστα ἀπὸ τὴν Εὐτυχία. Καὶ πῶς; δὲν τὴν ξεύρεις; Εἶν' ἕνα κοριτσάκι μικρὸ αὐτὴ ἡ Εὐτυχία, ἔμμορφο, γελαστό, μὲ κάτασπρη ἁπλῆ φορεσιὰ σὰν τὸ χιόνι. Φιλία σταθερὴ μαζί της δὲν ἔχουμε· γιατὶ μἀφίνει τὲς περισσότερες φορὲς καὶ πηγαίνει μὲ τὴν ἀδελφή μου τὴ *Φτώχεια*, ὅπως κ' ἐγὼ πηγαίνω καμμιὰ φορὰ μὲ τὴν ἀδελφή της τὴ *Δυστυχία*. Τί τα θέλεις, παιδί μου! Αὐτὴ εἶνε δῶρο ἀληθινὸ καὶ ἀπόλαυσι! Τὴν ἀκολουθάει σὰ σωματοφυλακὴ ἕνα πλῆθος παιδάκια μὲ γέλια καὶ φωνές, ποῦ γεμίζουν τὸν ἀέρα. Αὐτὴ μονάχη εἶνε ἱκανή, ὅταν σὲ πάρῃ καὶ σένα 'ς τὴν ἀκολουθία της, νὰ σε κάμῃ νὰ μὴ λείπῃ ἀπ' τὸ χεῖλό σου τὸ γέλιο καὶ ἀπ' τὴν καρδιά σου ἡ χαρά, — ἀδιάφορο ἂν θὰ κατοικῆτε 'ς τὴν καλύβα ἢ 'ς τὸ παλάτι, ἂν θὰ φορῆτε χρυσᾶ ἢ κουρέλια.

—Πλοῦτέ μου, καλέ μου φίλε, συγχώρεσέ με, δὲν το σκέφθηκα. Ἔκανα λάθος. Τὴν Εὐτυχία ἔπρεπε νὰ ζητήσω, τὴν Εὐτυχία ζητοῦσα, τὴν Εὐτυχία ζητῶ. Ἕνα πρᾶμμα μονάχα, βλέπεις, μοῦ εἶνε συχωρεμένο νὰ ἔχω καὶ ἄλλο καλλίτερο ἀπ' τὴν Εὐτυχία δὲν ὑπάρχει... ἄχ, οὔτε σύ, καλέ μου Πλοῦτε! Τὸ βλέπω τώρα, τὸ ἐννοῶ.

—Θέλεις λοιπὸν τὴν Εὐτυχία. Καλά· ἐγὼ φεύγω. Καὶ φεύγω, ἄκουσε, ὄχι· γιατὶ δὲν με θέλεις, ἀλλὰ γιατὶ δὲν ἐπρόφτασες νὰ μὲ ζητήσῃς 'ς τὴν κατάλληλην ὥρα. Τί τυχερὸς ποῦ στάθηκες! Ἀλλοιώτικα δὲν θὰ ἔφευγα ἀπὸ κοντά σου καὶ θὰ ἦταν περιττὴ κάθε σου μετάνοια . . . Χαῖρε».

Εἶπε ὁ Πλοῦτος καὶ ἐξαφανίστηκε. Τὸ παιδάκι ἐδόξασε τὸ Θεό. Ἔτσι εἶχε καιρὸ πάλι τοῦ χρόνου, πειὸ φωτισμένο καὶ πειὸ ἥσυχο, νἀγρυπνήσῃ τὴν ἴδια νύχτα καὶ νὰ ζητήσῃ ἀπ' τὸν οὐρανὸ τὴν Εὐτυχία, μονάχα τὴν Εὐτυχία.»

Ἕνα τέτοιο παραμύθι, στηριγμένο σὲ μιὰ παληὰ Ζακύνθινη παράδοσι, μᾶς ἐδιηγήθηκε μιὰ φορὰ ποῦ εἶχε κέφι ὁ νουνός μας. Ἤμαστε μικροὶ καὶ πέρασαν ἀπὸ τότε χρόνια πολλά. Ἀλλὰ ἡ ζωηρά του ἐντύπωσι δὲν σβύστηκε ἀπ' τὸ νοῦ μας καὶ τὸ συλλογιζόμαστε μὲ τὴν ἀδελφούλα μου συχνὰ τώρα 'ς τὸν καιρὸ τῆς φτώχειας καὶ τῆς εὐτυχίας. Θυμούμαστε μάλιστα καὶ γελούσαμε ποῦ σὰν τον ρώτησε τότε ἡ Λιλὴ ἂν πρόφτασε τὸν ἄλλο χρόνο τὸ παιδάκι νὰ μιλήσῃ 'ς τὴν ἀπόκρυφην ὥρα,

«Αὐτὸ δέ σας ἐνδιαφέρει πειά,» ἀποκρίθηκε ὁ κ. Κοσμᾶτος. «Φτάνει νὰ ξέρετε πῶς σὲ κάθε περίστασι, καὶ ὄχι μονάχα τὴ νύχτα τῶν Θεοφανείων, ποῦ δὲν πιστεύω ὰ καὶ πολὺ πῶς ἀνοίγει ὁ οὐρανός, —πρέπει νὰ ζητᾶτε τὴν Εὐτυχία καὶ ὄχι τὸν Πλοῦτο.»

***

Τὸν Αὔγουστο ἦλθε ὁ ἀδελφός μου ἀπ' τὴν Ἀθήνα μὲ μιὰ καλὴν εἴδησι. Τὸν μαθηματικὸ τοῦ Γυμνασίου Ζακύνθου τὸν ἐπροβίβαζαν 'ς τὴν Ἀθήνα καὶ 'ς τὴ θέσι του διώριζαν ἐμένα.

«Αἴ, τώρα πειά» εἶπεν ὁ πατέρας μου 'ς τὴ Λιλὴ «δὲν ὑπάρχει λόγος, μοῦ φαίνεται, νὰ ἐξακολουθήσῃς τὰ μαθήματα τοῦ πιάνου.

—Γιατί τάχα;» ἀποκρίθηκε ἡ ἀδελφή μου. «Γιατὶ διορίζεται ὁ Κωστάκης; Μπᾶ! κ' ἐγὼ κ' ἐκεῖνος· ὅσο περισσότεροι τόσο καλλίτερα.

—Ναί, μ' αὐτὸ θά το ἰδοῦμε.

—Χμ! βλέπω καὶ θέλετε πάλι τὴν περσινὴ συζήτησι. Εὐχαρίστως! εἶμαι πρόθυμη νὰ σας πείσω.

—Εἶνε περιττὸ γιὰ μᾶς. Φέτος ὑπάρχει καὶ ἕνας ἄλλος ποῦ πρέπει νὰ κάνῃς κατὰ τὴ θέλησί του καὶ ποῦ . . . δὲν μου φαίνεται εὔκολο νὰ τον πείσῃς.

—Ποιός; ὁ Νῖκος; καλ' αὐτὸς θέλει!

—Οὔτε ὁ Νῖκος, οὔτε ὁ Κωστάκης, οὔτε ἡ μητέρα σου, οὔτε ἐγώ. Ἐμεῖς δὲν ἀξίζουμε πειὰ τίποτα μπροστὰ 'ς ἕναν ἄλλο σου κηδεμόνα.

—Ποιόν;

—Τὸν Πέτρο τὸ Φισκάρδη.»

Ἀ τώρα μάλιστα! Δόξα σοι ὁ Θεός ποῦ ἔπρεπε μιὰ φορὰ τόσο νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ ἡ Λιλή! Δὲν εἶχε νὰ 'πῇ τίποτα . . . Ἐστάθηκε λίγο σιωπηλὴ καὶ ὕστερα ἐπαρουσίασε πρὸς τὸν πατέρα της ἕνα μάγουλο κατακόκκινο, σὰν 'ς τὸν οὐρανὸ τῆς ἀνατολῆς, ὁ ἥλιος πρὶν ἔβγῃ . . . . Ὁ πατέρας τὸ ἐφίλησε.

Ἡ Λιλή μας ἦταν νύφη.

Ψῖ, ψῖ, ψῖ ἀπὸ δῶ, ψῖ, ψῖ, ψῖ ἀπὸ κεῖ, μέρες τώρα, γι' αὐτὸ τὸ γάμο. Κρυφὲς ὁμιλίες, συνεντεύξεις, συμφέροντα, ὑποσχέσεις. Ἐβιάστηκε ἐπὶ τέλους ἡ κοντέσσα νὰ τον κοινολογήσῃ καὶ ἄρχισαν ἡ χαρὲς καὶ τὰ συχαριάσματα. Ὅλα ἦταν ἔργο τοῦ Κοσμάτου. Αὐτὸς ἔκανε τὴν πρότασι, αὐτὸς ἐπροίκιζε τὴ βαπτιστικιά του... Ἡ χαρά του γι' αὐτὸ δὲν εἶχεν ὅρια. Ἀστειευόμενος τάχα ἔλεγε: *Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα*, ἀλλὰ εἶμαι βέβαιος πῶς τῶλεγε μὲ τὴν καρδιά του. Εἶχε τέτοιαν ἀγάπη 'ς τὴ βαπτιστικιά του καὶ ἦταν τόσο ἐνθουσιασμένος μαζί της! Ὁ καϋμένος ὁ Κοσμάτος! πῶς ἔκλαιγε σὰν παιδὶ ὅταν ἔμαθε ὅτι 'ς τὴ φτώχειά τοῦ πατέρα ἡ Λιλή του ἔδινε μαθήματα πιάνου!. . .

Τὸ στεφάνωμα ἔγεινε 'ς τὲς ἀρχὲς τοῦ χειμῶνα. Πάλι ἔλαμψε τὸ σπίτι μας· φῶτα, κόσμος, μουσική, κακό. Πρώτη φορὰ ὕστερ' ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἀνοίξαμε τὴ μεγάλη σάλα καταφώτιστη, θερμή, μοσχομυρισμένη. Ἡ ὄψι της ἡ πανηγυρικὴ εἶνε ἀκόμα μπροστὰ 'ς τὰ μάτια μου, σκεπασμένη μὲ μιὰν ἐλαφρὴ καταχνιά, σὰν σὲ ὄνειρο. Βλέπω 'ς τὸ φῶς τῶν κε-

ριῶν τὰ πολύτιμα πετράδια νάστράφτουν σὰν μάτια ἀπὸ τὰ στήθη ἢ τ' αὐτιὰ τῶν γυναικῶν. Τὰ μεταξωτά, ρόδινα, ἄσπρα, οὐρανί, ἐλαμπύριζαν μαζὶ μὲ τὴ μεγάλη στολὴ τοῦ Νίκου, ἀνάμεσα 'ς τὰ μαῦρα φορέματα. Λαμπάδες ἐκρατοῦσαν πολλὲς μὲ ἄσπρα χερόκτια. Κάπου - κάπου ψιθυρισμὸς καὶ πάλιν ἄκρα σιωπή. Ὁ πατέρας μου ἐδάκρυζε κάθε στιγμή· ἡ μητέρα μου χαμογελοῦσε γιὰ νὰ μὴν κλαίη. Ἡ βροντερὴ φωνὴ τοῦ παπᾶ Πολύκαρπου μὲ τὴν ἄσπρη γενειάδα ἀντηχοῦσε ἐπίσημη, ἐπιβλητική. Τὰ ἄνθη 'σχημάτιζαν μιὰ πυραμίδα ἀπάνω 'ς ἕνα τραπέζι. Κοντὰ 'ς τὸν Πέτρο Φισκάρδη μὲ τὸ ὁλόλευκο ἀνοικτὸ πουκάμισο τοῦ φράκου, ἔλαμπε ἕνα πλᾶσμα χιονᾶτο, ἀέρινο, σὰν ἀγγελικὴ ὀπτασία . . . Ἦταν ἡ Λιλὴ νύφη. 'Σ τὸ κεφάλι της φοροῦσε στεφάνι ἀπὸ ἀνθοὺς λεμονιᾶς καὶ 'ς τὸν ὦμό της ἕνα μανδύα κάτασπρο, σὰν φτερούγια κατεβασμένα . . .

Καὶ την ἔβλεπα ἀπέναντί της σιωπηλός, συγκινημένος, καὶ αἱ σκέψεις ἐδιασταυρόνουνταν μέσ' 'ς τὸ κρανίο μου, ὅπως τὰ βλέμματα μέσα 'ς τὴ πολυάνθρωπη σάλα, ὅπως τὰ μετέωρα ἔξω 'ς τὸν οὐρανὸ τοῦ Νοεμβρίου. Ἡ τελετὴ αὐτὴ ἡ τελευταία μοῦ θύμιζε μιὰν ἄλλη παλαιά, ἀμυδρά, ὅταν ἔστεκε πάλι 'στὰ χέρια τοῦ παπᾶ ἡ ἀδελφούλα μου, μωρὸ διπλωμένο μέσα σὲ τούλια . . . Καὶ περνοῦσε μπροστὰ ἀπ' τὰ μάτια μου ὅλη ἡ ζωή της, ποῦ την παρακολούθησα ἡμέρα τὴν ἡμέρα, ἀπὸ τὴν πρώτη ποῦ ἄκουσα τὸ οὐά της, ὡς αὐτὴ τὴ στιγμὴ ποῦ την ἔβλεπα μεγάλη κ' εὐτυχισμένη 'ς τὸ πλάϊ τοῦ γαμπροῦ. Ἀ, ὡραία ζωή, γλυκειὰ ζωή, ποῦ την ἐχρωμάτιζε μαγικὰ ἡ ἀγάπη, ὅπως κάθε πρᾶμμα 'ς τὸν κόσμο, ἕνα πρίσμα γυαλένιο . . . Τί νὰ θυμηθῶ καὶ νὰ μὴ δακρύσω, τί νὰ 'πῶ καὶ νὰ μὴν ἀναγαλλιάσω! Ἡ Λιλὴ ἦταν τὸ καμάρωμά μας, τὸ ἀστέρι μας. Ὅλες ἡ εὐχὲς καὶ ὅλες ἡ εὐτυχίες ἔπεσαν ἀπάνω της. Αὐτὴ μᾶς ἕνωσε ἔτσι σφικτά, αὐτὴ μᾶς ἔμαθε ὅτι ἡ οἰκογενειακὴ ἀγάπη εἶνε ἡ μοναχὴ ἀληθινὴ εὐτυχία. Καὶ μὲ τὸ πολύτιμο δίδαγμα, εἶν' ἕτοιμη τώρα νὰ πετάξη ἀπ' τὸ πατρικό της σπίτι καὶ νὰ πάγη νὰ το διδάξη καὶ ἄλλοῦ ὁ ἄγγελός μας.

Καὶ ἔλεγα: ἡ Τύχη θέλησε μιὰ φορὰ νὰ μας ρίξη. Ὁ πατέρας ἀκόμα δὲν πῆρε ἀπάνω του. Τὴν περιουσία μας, τὰ καλά μας τὰ χάσαμε. Αὐτὸ τὸ σπίτι μας ποῦ ἔλαμπε ἔτσι ἀπόψε μὲ χρώματα ἀπατηλά, εἶχε ἄλλα πρόστυχα ἔπιπλα. Περάσαμε μέρες στενοχωρημένες καὶ ποιὸς τὸ ξέρει . . . θὰ περνούσαμε ἀκόμα πολὺ περισσότερες. . . Ἀλλὰ 'ς ὅλην αὐτὴ τὴν κακοτυχία, μέσα 'ς τὴ φτώχεια καὶ 'ς τὴ συφορά, ποιὸς φύλαξε τὴ χαρά μας, ποιὸς ἐδιατήρησε τὸ γόητρό μας, ποιὸς μᾶς ἔσωσε ἀπ' τὴν καταστροφή; Ἡ Δυστυχία ἔφτασε ὡς τὴ θύρα τοῦ σπιτιοῦ μας, ἀλλὰ γύρισε πίσω ἐντροπιασμένη. Τὴν ἔδιωξε ἡ Ἀγάπη μας.

Ἔλεγα καὶ ἔβλεπα τὴν ἀδελφούλα μου . . . Τὴν ἐτριγύριζε τώρα ἡ λάμψι τῆς ἑορτῆς, ὡσὰν σὲ ἀποθέωσι. Ἀνθοὺς λεμονιᾶς εἶχε 'ς τὸ μέτωπό της καὶ τὰ ὁλόλευκα φορέματά της ἔμοιαζαν μὲ φτερούγια κατεβασμένα. . . Τ' ἄπλωσε ὕστερ' ἀπὸ λίγο καὶ πέταξε . . .

'Σ τὸ καλό, νυφούλα, 'ς τὸ καλό.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΕΒΔΟΜΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

[τοῦ προταθέντος ἐν τῷ φυλλαδίῳ τῆς 15 Ἰανουαρίου 1891
πρὸς σύνθεσιν παιδικοῦ πνεύματος]

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Κάλχας. — Χαράλ. Γ. Σαράντης.
ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Προμηθεὺς Δεσμώτης.
ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Μουσουργός. — Πύρρος ὁ Ἠπειρώτης. — Ἀετὸς τῶν Χιονοσκεπῶν Ὀρέων.
ΕΠΑΙΝΟΣ: Μαγεμένη Ἀκρογιαλιά. — Συλλέκτης. — Φιλόπατρις Ἴων. — Πρασίνη χλόη. — Νικολ. Π. Μαρσέλλος. — Γλωσσοῦ. — Ἐλπιδοφόρος.
ΕΥΦΗΜΟΣ ΜΝΕΙΑ: Ἕλλην Ναύτης. — Τέκνον τῶν Ὀρέων — Ὀλυμπία Σωτηροπούλου. — Φιλέλλην. — Ἁρμόνιος. — Ἀνατολίτης. — Μαυρομμάτα. — Καλὸς Φίλος. — Ἡράνθεμον. — Χιονοσκεπὴς Αἷμος. — Ἀνεμοστρόβιλος. — Λευκὸς Κύκνος. — Μέγας Ναπολέων Βοναπάρτης. — Ἀπόστολος Γ. Μουστάκης. — Καλλιρρόη Ἀδαμίδου. | Φιλόκαλος Πηνελόπη. — Σ. Σταμούλης.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΤΟΜΟΥ